

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškova ul. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rusija ostane nevojujoča se država

Francoska sodba: „Tudi po berlinskem obisku ni nobenega upanja, da bi Rusija spremenila svoje stališče nevojujoče se države“ — Nemška razlaga: Stabilizacija vzhodne Evrope v najširšem obsegu in dokončna določitev obmejnega pasu med Nemčijo in Rusijo

Lyon, 16. nov. AA. (Havas). »Temps« piše o nemško-sovjetskih razgovorih v Berlinu ter med drugim pravi, da ni nobenega upanja, da bi Rusija mogla spremeniti svoje stališče nevojujoče se države, ki ji je prineslo velike prednosti. Toda — nadaljuje list — tak položaj, kakršnega ima Rusija, bi bil lahko ovira za razširjenje vsakega novega spopada na področjih, kjer se kaže sovjetska sila.

Nemški komentarji

Berlin, 16. nov. AA. (DNB). Nemško časopisje prinaša obširne komentarje o rusko-sovjetskem komisarju za zunanje zadeve Molotovu v nemški prestolnici ter o obsežnih pogajanjih, ki so potekala v Berlinu.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« poudarja, da se je pokazalo, da Nemčija in Sovjetska zveza smatrat temelje sodelovanja, položene leta 1939, za zanesljive. Z ozirom na to sta obe državi odločili se dalje izpopolnjevati svoj sporazum v smislu tega skupnega pojmovanja. Varna vprašanja, ki zanimajo Nemčijo in Sovjetsko zvezo — nadaljuje omenjeni list — obsegajo stabilizacijo vzhodne Evrope v najširšem obsegu. Razen tega obsegajo tudi nemško-rusko gospodarsko sodelovanje na eni, in ves politični položaj na drugi strani. Nemčija in Italija sta sklenili na podlagi medsebojnega priznavanja življenjskega prostora in nove ureditve svoje zveze z Japonsko. Sovjetska zveza je sosedu Evrope in sosedu vzhodne Azije. Z ozirom nato se samo po sebi vsiljuje merilo za veliko celinsko in nemško-rusko izmenjavo misli, ki je vprav sedaj potekala v vzdušju obojestranskega zaupanja, vzdušja, ki sta ga čutila in potrdila oba partnerja.

»Frankfurter Zeitung« ugotavlja, da za ključno uradno poročilo ne podaja nobenih podrobnosti, da pa se tudi kljub temu lahko reče, da so razgovori izpolnili vsa pričakovanja na obeh straneh. Na koncu svojega komentarja omenjeni list piše: Tudi če se o obisku komisarja Molotova v Berlinu ne bi vedelo ničesar drugega, kot samo to, da je bil, bi že to dejstvo samo jasno pokazalo, kje se hladno in trezno vodi realna politika Sovjetske zveze, ki sama ne sodeluje v vojni, kje ta politika išče svojega političnega partnerja z največjimi izgledi za bodočnost in sicer v onem obdobju vojne, v katerem se odločuje ne samo bodočnost Evrope in Afrike, pač pa tudi podlaga novega reda na svetu. Sovjetska zveza je takšnega partnerja našla toda ne v Londonu, pač pa v Berlinu in v krogu mladih sil, ki so se znašle v skupnem boju proti svetovni veseli Angliji, ki čedalje bolj tone.

»Hamburger Fremdenblatt« opozarja na velik pomen sovjetskega obiska v Berlinu ter poudarja, da so pomembnost tega obiska tudi v tujini popolnoma razumeli. Nekaj je treba poudariti: Smisel nemško-sovjetske pogodbe je vprav v tem, da se prizadeva, da enkrat za vselej določi obmejni pas obeh držav, vzhodno evropski prostor v njegovi celoti. Prav tako je jasno, da nemško-sovjetsko zблиževanje pripravlja pot odgovarjajočemu razvoju odnosov med Sovjetsko zvezo in Japonsko. Pojem britanske univerzalnosti je istovesten s prebujenjem tistih vodilnih držav zemeljske oble, ki spoštujejo medsebojne življenjske prostore.

»Življenjski prostor« Rusije

Sofija, 16. nov. AA. Sofijski časopisi se vedno obširno pišejo o razgovorih med nemškimi in sovjetskimi državniki v Berlinu. V glavnem se vsi listi strinjajo v tem, da je bilo v Berlinu zlasti govora o končni in podrobni razdelitvi vplivnih področij med Nemčijo, Italijo, Sovjetsko zvezo in Japonsko.

Berlinski dopisnik »Zora« poroča, da je bil v Berlinu Sovjetski zvezi odrejen »veliki življenjski prostor«, ki obsega Bliznji vzhod in Srednjo Azijo. Pod vplivno področje Sovjetske zveze — piše Zora — prihajajo tudi Turčija, Perzija in Indija. Glede Turčije dopisnik »Zora« pravi, da se bo od nje same zahtevalo pojasnilo, ali hoče sodelovati z državama osi ali s Sovjetsko zvezo, ali pa bo morala nositi posledice svoje sedanje politike. Na koncu svojega poročila pravi dopisnik:

V nevtrinih krogih v Berlinu prevladuje prepričanje, da so bili razgovori v nemški prestolnici samo prvo obdobje. Treba je pričakovati njihovega nadaljevanja v Moskvi in sicer ob sodelovanju Italije in Japonske.

Podobna obvestila prinašajo tudi drugi bolgarski časopisi.

Ankara, 16. nov. p. V turških krogih domnevajo, da je bil v Berlinu dosežen sporazum med Nemčijo in Rusijo glede Balkana, kjer sta obe velesili zainteresirani na tem, da se očuva mir in da se prilike čimbolj konsolidirajo.

Angleški glas o ruski politiki

London, 16. nov. s. (Reuter). Današnji »Manchester Guardian« se davi s posledicami razgovorov sovjetskega predsednika sveta komisarjev Molotova v Berlinu.

List pravi, da so Molotova spremljali v Berlin tudi izvedenci za letalsko proizvodnjo. S tega skiepa naj bi po nemški želji sedaj Rusija zainagala Nemčijo tudi z letali iz svojih letalskih tvornic, v podobnem smislu, kakor to delajo Zedinjene države za Anglijo. Razlika pa bi bila v tem, pravi list, da Zedinjene države pomagajo Angliji zato, ker nečejo, da bi Anglija v vojni zmagala, Rusija pa bi pomagala Nemčiji samo zato, da bi vojna čim dalje trajala in Nemčijo čimbolj izčrpala.

Nemčija pa je še zelo močna, opozarja list, in zato je moral Molotov v Berlin, da se pogaja. Nemčija se prav resno pripravlja na dolgo vojno. Če bi Rusija sedaj izvajala na Nemčijo pritisk, bi se utegnilo zgoditi, da bi pozneje Nemčija posegla po protivrednosti v ruski Ukrajini, Uralu in v Bakuju. List pravi, da je Nemčija naravnopravni sovražnik Rusije. Edino v primeru če bi Angliji in njihovi prijatelji uspešno izkrcali svojo vojsko na evropskem kontinentu, bi lahko Rusija zopet vodila bolj neodvisno politiko do Nemčije.

Prva posledica berlinskega razgovora

Beograd, 16. nov. p. Berlinski dopisnik »Politika« poroča, da se mora smatrati kot prva posledica berlinskega razgovora Hitlerja in Molotova večerajšnji sestanek obeh šefov vrhovnega poveljstva nemške in italijanske vojske Keitla in Badolgia.

V Berlinu ni več nobena tajnost, da bo s sedaj Nemčija in Italija forsirali vojno proti Angliji in da bo prhodna akcija osredotočena na vzhodni del Sredozemskega morja. O tem je bila obveščena tudi Rusija. Druga akcija bo šla za tem, da se čim prej likvidira grško-italijanski konflikt. Pri tem opozarjajo na to, da nemško-grški odnosi niso prekinjeni in da je posredovanje Nemčije še vedno možno. Kot nadaljnja posledica berlinskega razgovora bo prišlo izboljšanje rusko-japonskih odnosov.

Končno se je berlinski razgovor nanašal tudi na položaj Španije, zaradi česar je bil sedaj španski zunanji minister Suner pozvan na ponovni sestanek z Ribbentropom.

New York, 16. nov. s. (Col. B. S.) V zvezi s sestankom poveljnikov nemške in italijanske vojske Keitla in Badolgia, se pojavljajo domneve, da pripravljata Nemčija in Italija neke skupno vojaško akcijo.

Suner in Ciano v Berlin — Ribbentrop v Moskvo

Berlin, 16. nov. s. (Stefani). Snoči je bilo tu uradno objavljeno, da prispe na povabilo nemškega zunanjega ministra Ribbentropa španski zunanji minister Suner v kratkem v Berlin.

New York, 16. nov. s. (Col. B. S.) Vest o potovanju španskega zunanjega ministra Sunerja v Berlin je prišla nekoliko nepričakovano, ker je bilo večeraj samo javljeno da odhaja Suner v Pariz. Glede na Sunerjevo potovanje v Berlin se sedaj pojavljajo domneve, da je pričakovati, da bo Španija v kratkem stopila aktivno v vojno ob strani Nemčije in Italije.

Berlin, 16. nov. e. Kakor se izve, se v Berlinu ponovno mudi francoski veleposlanik Scapini z delegacijo francoskih generalstabsnih oficirjev. V Berlinu je tudi soproga francoskega vojnega ministra. Francoska delegacija se bo pogajala z nemško vlado glede francoskih čet v Svi. ci. Gre za to, da nemška vlada dovoli povratek dveh divizij francoskih vojakov, ki so med borbo pobegnili iz Francije v Svi. co. Hkrati se mudi v Berlinu tudi pooblaščenec nemške vlade veleposlanik Abetz. Prišel je v Berlin, da poda poročilo o sestanku, ki ga je imel Goering z Lavalom.

V političnih krogih v Berlinu pričakujejo, da bo v kratkem Francija predmet razgovorov, tako da se lahko pričakuje, da se bodo mirovna pogajanja s Francijo pričela v najkrajšem času. V zvezi s tem v Berlinu v kratkem pričakujejo prihod Lavala. Obisk španskega zunanjega ministra se smatra kot posledica sestanka, ki ga je imel Hitler z generalom Francom. V zvezi s tem obiskom sodijo, da se bo Španija opredelila. Prav tako pričakujejo, da bo Berlin te dni obiskal tudi italijanski zunanji minister grof Ciano. Ker bo Ciano prisel v Berlin prav za časa Sunerjevega obiska, sodijo, da je v zvezi s tem pričakovati definitivno opredelitev Španije.

Kakor se izve, je bilo vprašanje Turčije predmet razgovorov za časa na fazane, katerega sta se poleg Ribbentropa udeležila tudi Papen in grof Ciano. V službenih krogih ničesar ne izjavljajo, vendar na dobro obveščenih mestih zatrjujejo, da bo Ribbentrop odpotoval v Moskvo konec tega meseca. Kaže, da je bil ta Ribbentropov obisk čen že za časa obiska Molotova v Berlinu.

Molotov spet v Moskvi

Berlin, 16. nov. i. (DNB). Predsednik Sovjetske unije Molotov se je snoči s svojim spremstvom vrnil v Moskvo, kjer so ga svečano sprejeli. Navzoči so bili maršal Timošenko, več ljudskih komisarjev in vodilni uradniki komisarjata za zunanje zadeve. Zbrani so bili tudi predstavniki Nemčije, Japonske, Italije, Kitajske, poslaniki Turčije, Rumunije, Jugoslavije in Bolgarije, odpravnik poslov Madžarske in Danske. Hkrati z Molotovim sta se pripeljala tudi nemški poslanik Schulerburg in vodja nemške gospodarske delegacije dr. Schnurrell. Molotov je krenil s kolodvoru naravnost v Kremeľ.

Moskva, 16. nov. s. (Col. BS). Predsedniku sveta komisarjev Molotovu je bil ob povratku iz Berlina v Moskvi prirejen izredno svečan sprejem. Tudi novinarji javljajo v svojih poročilih, da je bil Molotov sprejet, kakor »junak — osvajalec«.

Zahvalni brzojavki

Moskva, 16. nov. s. (Tass). Predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov je poslal večeraj ob priliki prestopa nemško-ruske meje kancelarju Hitlerju naslednjo brzojavko: »Rajhs-kancelerju Nemčije gospodu Hitlerju, Berlin. Ko zapuščam nemško ozemlje, Vas prosim, gospod rajhs-kanceler, da sprejmete izraze moje zahvale za prisrčni sprejem, ki sem ga bil deležen ob priliki bivanja v Nemčiji. Molotov«.

Brzojavko podobne vsebine je poslal predsednik sveta komisarjev Molotov tudi nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu.

London in Hamburg bombardirana

Preteklo noč so izvršili nemški bombniki silen napad na angleško prestolnico ter ponovno napadli še goreči Coventry — Angleška letala so bombardirala Hamburg, razna letališča in invazijske luke

London, 16. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo objavlja v svojem današnjem jutrnjem komunicanju:

Sovražna letala so izvršila preteklo noč tečaj in dolgotrajen napad na London. Napadajoča letala so naletela na neprestan odpor naše protiletalske obrambe in so morala zato leteti med napadi tako visoko, da je bilo natančno merjenje pri bombardiranju nemogoče. Veliko število eksplozivnih in zažigalnih bomb je bilo vrženih nepremišljeno na mnoge dele Londona. Povzročena škoda je znatna. Zlasti so bile zadete stanovanjske hiše, trgovine in uradna poslopja. Izbruhnili so mnogi požari, ki pa so bili v primeri s težkimi okoliščinami hitro spravljeni pod kontrolo. Mnogo oseb je bilo ubitih in ranjenih, kakor kažejo začasna poročila. Zdi se, da število človeških žrtev ni tako veliko, kakor bi ga bilo mogoče pričakovati glede na velik obseg napada.

Drugič v Angliji je bila sovražna letalska aktivnost preteklo noč razmeroma majhna. Bombe so bile vržene še na okolič Londona in na več točk v srednji Angliji. Povzročena škoda je majhna in človeških žrtev je malo.

Eno lovsko letalo je bilo po naknadnih podatkih večeraj še sestreljeno nad Anglijo. Dva bombnika pa sta bila sestreljena preteklo noč nad Londonom. S tem se je število večeraj nad Anglijo sestreljenih nemških letal povišalo na 20. Dve angleški lovski letali sta izgubljeni, vendar je eden izmed pilotov rešen.

London, 16. nov. s. (Reuter). Po poročilih novinarskih agencij je bil letalski napad na London preteklo noč znatno hušji nego običajno. Letalski alarm v mestu je trajal zelo dolgo in protiletalsko topništvo je bilo skoro stalno v akciji.

Nemška letala so izvedla tokrat napade na London v formacijah. Na mesto in okolice je padlo zelo mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Zlasti v enem londonskem okraju so bombe povzročile med prebivalstvom mnogo smrtnih žrtev. Med zadetimi objekti je tudi neka bolnišnica. Eno letalo je bilo nad Londonom zadeto in se je pozneje zrušilo nad Essexom.

Drugič v Angliji so bile napadene razne točke v srednji in južozapadni Angliji.

V tej brzojavki se je zahvalil Molotov tudi za prisrčen sprejem, ki ga je bil deležen v Nemčiji njegovo spremstvo.

Nov moskovski demanti

Moskva, 16. nov. AA. (DNB). Moskovska radijska postaja je objavila naslednje uradno poročilo: »Tass«.

List »New York Word Telegram« je objavil poročilo zunanjepolitičnega urednika pri časopisnem trustu »Skrupps Sovars« v katerem trdi, da je japonski veleposlanik v Moskvi Tatekava ponudil Sovjetski zvezi vso britansko Indijo in njen del, če bi se Sovjetska zveza odridila trojni zvezi. Omenjeno poročilo je bilo tri dni, da je veleposlanik Tatekava stavljal sovjetski vladi predlog o odstopitvi vzhodne Sibirije Japonski.

Agencija Tass je pooblaščenca to poročilo zanikati kot absurdno, ker v ničemer ne odgovarja resnici.

Nova egiptska vlada

Beyrut, 16. nov. e. (DNB). Novo sestavljenemu egiptskemu kabinetu pripadajo kakor javljajo iz Kaira, naslednji člani:

Predsednik vlade Husein Sirri paša, ki bo imel hkrati tudi resor zunanje in notranjega ministrstva. Minister narodne obrambe Junuz Saleh paša kot naslednik Sami Deje, ki je v novem kabinetu prevzel resor ministrstva za gospodarstvo.

Ameriški korak v Madridu

Ameriška vlada hoče za vsako ceno in do konca obvarovati svoje pravice v Tangerju

WASHINGTON, 16. novembra AA. (DNB). Sumner Welles je večeraj zastopnikom ameriškega tiska poročal o koraku, ki ga je ameriška vlada izvedla glede Tangerja v Madridu.

Sumner Welles je rekel, da hoče ameriška vlada za vsako ceno in do konca obvarovati pravice ameriških državljanov in ameriške države v Tangerju.

Ameriški poslanik v Madridu je prejel ukaz, naj sporoči španski vladi jasno stališče svoje vlade.

Napad na Hamburg

London, 16. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikacije:

Angleški bombniki so izvedli preteklo noč velik napad na dake, benedinske naprave in druge objekte v Hamburgu. Nadalje so angleška letala bombardirala več letališč v sovražnem ozemlju in invazijske luke.

New York, 16. nov. s. (Col. B. S.). Po poročilih nemških radijskih oddaj za Ameriko je bil preteklo noč izveden angleški letalski napad večjega stila na Hamburg. Kakor javljajo nemška poročila, so bombe zadale med drugim neko bolnišnico in povzročile škodo na privatnih zgradbah, niso pa zadale nobenega vojaškega objekta.

Mnogo civilistov je bilo ubitih in ranjenih. Tako protiletalsko topništvo kakor tudi lovski letala so bila ves čas v akciji. Kakor javlja nemško poročilo, sta bili dve angleški letali nad Hamburgom sestreljeni.

Nemški poročilo

Berlin, 16. nov. AA. (DNB). Po ponesrečenih poskusih v noči od četrta na petek so v petek zvečer angleška letala v nekaj valovih skušala napasti Hamburg z morske strani.

Nemško obrežno topništvo je opazilo njihov prihod že od daleč in zbralo svoje edince ter pripravilo lovsko oddelke. Jasno vreme je omogočilo uspešno streljanje.

Nemški napad na angleški konvoj

Berlin, 16. nov. AA. (DNB). Večeraj okoli polnoči so težki nemški bombniki izvedli napad na neki konvoj v Atlantskem oceanu. Konvoj je bil napaden 700 km zapadno od Irake. V njem je bilo 20 trgovskih ladij, ki jih je spremljalo 6 rušilcev. Protiletalsko topništvo je takoj vzelo na muho nemška letala. Kljub temu pa se je enemu nemškemu bombniku posrečilo potopiti najprej neko 9.300 tonsko ladjo. Neka druga ladja, ki je morala imeti okrog 18.000 ton, je bila dvakrat zadeta s težkimi bombami in je bila v najkrajšem času vsa v plamenih. Nato se je nagnila in je v takšnem položaju ostala.

Predstavniki monarhistične stranke Muhamed Hilmi Isa paša je tudi v novem kabinetu in je prevzel resor pravosodnega ministrstva. Tudi Husein Hajkal paša je član nove vlade na položaju prosvetnega ministra. Finančno ministrstvo je prevzel bivši minister za delo Ab E. Kavi Ahmed, minister za preskrbo je postal Abdul Medzid Talev, minister za delo Ahmed Ragib, minister za narodno zdravje dr. Al. Ibrahim, znani kirurg, a ministra Vakuf in Abdul Razak sta obdržala svoja prejšnja položaja v vladi.

Papenov povratek

Carigrad, 16. nov. AA. (Reuter). Nemški veleposlanik Papen se je vrnil večeraj na svoje službeno mesto.

Carigrad, 16. nov. s. (Col. B. S.) Po zadnjih poročilih se nemški veleposlanik Papen pripravlja, da v kratkem zopet odpotuje v Berlin. Bajc bo nesei s seboj gotove precizne turške predloge nemški vladi.

Nemško turški gospodarski sporazum

CARIGRAD, 16. nov. s. (Tass). Med nemško in turško vlado je bil dosežen gospodarski sporazum, ki določa, da bude Nemci zgradili v Turčiji več mostov itd. List »La Republique« piše, da bo Nemčija dobavila Turčiji med drugim tudi 60 težkih lokomotiv in 100 vagonov.

Ameriški korak v Madridu

Ameriška vlada hoče za vsako ceno in do konca obvarovati svoje pravice v Tangerju

WASHINGTON, 16. novembra AA. (DNB). Sumner Welles je večeraj zastopnikom ameriškega tiska poročal o koraku, ki ga je ameriška vlada izvedla glede Tangerja v Madridu.

Sumner Welles je rekel, da hoče ameriška vlada za vsako ceno in do konca obvarovati pravice ameriških državljanov in ameriške države v Tangerju.

Ameriški poslanik v Madridu je prejel ukaz, naj sporoči španski vladi jasno stališče svoje vlade.

Napad na Hamburg

London, 16. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikacije:

Angleški bombniki so izvedli preteklo noč velik napad na dake, benedinske naprave in druge objekte v Hamburgu. Nadalje so angleška letala bombardirala več letališč v sovražnem ozemlju in invazijske luke.

New York, 16. nov. s. (Col. B. S.). Po poročilih nemških radijskih oddaj za Ameriko je bil preteklo noč izveden angleški letalski napad večjega stila na Hamburg. Kakor javljajo nemška poročila, so bombe zadale med drugim neko bolnišnico in povzročile škodo na privatnih zgradbah, niso pa zadale nobenega vojaškega objekta.

Mnogo civilistov je bilo ubitih in ranjenih. Tako protiletalsko topništvo kakor tudi lovski letala so bila ves čas v akciji. Kakor javlja nemško poročilo, sta bili dve angleški letali nad Hamburgom sestreljeni.

Nemški napad na angleški konvoj

Berlin, 16. nov. AA. (DNB). Večeraj okoli polnoči so težki nemški bombniki izvedli napad na neki konvoj v Atlantskem oceanu. Konvoj je bil napaden 700 km zapadno od Irake. V njem je bilo 20 trgovskih ladij, ki jih je spremljalo 6 rušilcev. Protiletalsko topništvo je takoj vzelo na muho nemška letala. Kljub temu pa se je enemu nemškemu bombniku posrečilo potopiti najprej neko 9.300 tonsko ladjo. Neka druga ladja, ki je morala imeti okrog 18.000 ton, je bila dvakrat zadeta s težkimi bombami in je bila v najkrajšem času vsa v plamenih. Nato se je nagnila in je v takšnem položaju ostala.

Ponoven letalski napad na Aleksandrijo

KAIRO, 16. nov. s. (Ass. Press). Uradno javljajo, da so večeraj zjutraj italijanska letala ponovno napadla Aleksandrijo. Vrženih je bilo več bomb. Materialna škoda, ki je bila pri napadu povzročena, je majhna. Toda med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev med njimi tudi nekaj smrtnih. Vsi ubiti in ranjeni so Egipčani. Protiletalsko topništvo na angleških vojnih ladjah v luki je skupno z obalnimi baterijami močno obstreljevalo napadajoča letala.

MARTIN KOJC

avtor večih modroslovnih knjig nanči človeka, kako se lahko sam s svojo lastno močjo reši duševnih in telesnih obolenj in kako lahko v bodoče sam onemogoči obolenja; kako lahko zamenja doživetje neuspeha, nemreže itd. s srečo, s uspehom in blagostanjem. — Sprejema v Ljubljani v hotelu »Metropol« od 17.—18. in po dogovoru.

HANS ALBERS - priljubljeni filmski junak in ljubimec v sijajni vlogi izredne veličine in dovršenih igralskih sposobnosti veličastnega filma:

Kino Sloga, tel. 27-30. **IZVRŠIL SEM POVELJE**

Mojstrsko delo največjega obsega, bogate tehnične opreme, močne dramatične vsebine in globokih prepričevalnih prizorov, ki jih preveča pesem popularnega ameriškega šlagerja: »Good bye, Johnny!« — V ostalih vlogah: Hilde Sassak, Charlotte Sasa, Peter Voss. — Kot dodatek kulturni glasbeni film: »LZBURG, Mozartovo rojstno mesto«. — Preskrbite si vstopnice v predprodaji. — **Prispevek Sloga!** Predstave danes ob 16., 19. 21. uri; jutri v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Italijani in Grki se utrjujejo v svojih položajih

Poročila z naše meje — Ameriški nevtralnostni zakon razširjen tudi na Grčijo

Z jugoslovensko-grške meje, 16. nov. Boji na severni fronti so včeraj zavzeli mnogo resnejši značaj. Italijani se niso pričnele svoje ofenzive velikega obsega. Italijanska vojska je včeraj izvedla akcije na posameznih odsekih ter je dosegla delne uspehe.

V neposredni bližini Bitolja in v jugoslovenskih območjih krajih se je slišalo včeraj močno topniško streljanje, ki se je pričelo že prednočnim. Boj težkega topništva tudi včeraj ni prenehal, zlasti okoli 10.30 je bil topniški ogenj nenavadno močan. Sklepati je, da je bil to zaporni ogenj. Hribi v okolici jugoslovensko-albanske grške tromeje so se naravnost tresli zaradi močnega streljanja težkega topništva. Na naši meji so dobili vtis, da se vodijo boji v neposredni bližini. Večkrat je bilo streljanje bolj zamolklo. Iz tega tolmačijo, da se boj vrši južno od Bužurja. Z naše meje so tudi lahko opazovali boje italijanskih in grških letal. Italijanska letala so bombardirala strateške položaje grške vojske na južnem pobočju gorovja Bigle. Italijani se naprej koncentrirajo svoje čete preko Santiquranta in Drača. Po včerajšnjih akcijah z ene in druge strani je položaj na severni fronti naslednji:

Italijani so se dobro utrdili na položajih gorovja Morave. Grške čete so se včeraj in preteklo noč utrjevale na novih položajih. Sedaj zavzemajo črto od Božurja proti reki Devoli. Italijanski bombniki so včeraj bombardirali cesto Lerin-Korica. Okrog 8.30 se je 15 italijanskih bombnikov v spremstvu 10 lovcev pojavilo nad Lerinom. Italijanska letala so nekaj časa krožila nad mestom in vrgla več bomb. Napad je trajal pol ure.

Atene, 16. nov. e. Novinarjem je bilo včeraj rečeno, da se splošen napad na fronti razvija povoljno. Na odseku reke Kalamas se vodijo borbe na grško-albanski obmejni črti.

Grško vojno poročilo

Atene, 16. nov. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 20. vojno poročilo:

Na vsej fronti je bila včeraj velika aktivnost pehote, topništva in letalstva. Z našimi zopet okoli 700 italijanskih vojni ujetnikov in zaplenili med drugim 10 topov težkega kalibra.

Naša letala so bombardirala sovražne čete v akciji. Tri sovražna letala so bila sestreljena. Dve grški letali se nista vrnila v svoji oporoki.

Sovražniki je brez cilja bombardiral nekaj mest in vasi v notranjosti Grčije. Noben vojaški objekt ni bil zadet. Nekaj oseb je bilo ranjenih.

Poročilo poveljstva angleškega letalstva

Atene, 16. nov. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja v svojem sinočnjem komunikatu:

Pred novo nemško mirovno ofenzivo?

Zanimiva izvajanja angleškega državnika o položaju po vojni

LONDON, 16. nov. s. (Reuter). V nekem govoru v Edinburghu je izjavil sinoči podtajnik ministrstva za informacije Nicolson, da morajo biti Angleži pripravljeni na možnost nove nemške mirovne ofenzive v bližnji bodočnosti. Nicolson je dejal, da se morajo Angleži zavedati, kaj bi pomenil novi red, ki ga namerava Nemčija ustvariti v Evropi. Dejansko bi to pomenilo, da bi bila Nemčija potem edina industrijska država v Evropi, vse druge pa poljedelske. Oni novi red, ki si ga zamišlja Anglija, pa bi pomenil osvoboditev vseh evropskih narodov. Ta novi red bi pomenil svobodno sodelovanje vseh narodov na podlagi človeških pravic.

Nicolson je dejal, da mora biti Anglija pripravljena, da po vojni sprejme arbitrarno glede posesti svojih kolonij in pristane na aranžma, ki bi stavlili njene kolonije na razpolago vsemu svetu. Nobena žrtev nam ne sme biti prevelika, je dejal Nicolson, za novo ureditev sveta. Dalje je stavil Nicolson predlog, naj bi vse države na svetu opustile vojno letalstvo. Obstojalo naj bi samo skupno mednarodno vojno letalstvo, ki bi lahko uspešno preprečilo vse konflikte med državami. Vse države naj bi temu mednarodnemu letalstvu stavile na razpolago svoja oporišča.

Nove podrobnosti o napadu na Tarant

Kairo, 16. nov. s. (Reuter). O napadu angleških mornariških bombnikov na Tarant pretekli ponedeljek objavljajo nekaj nadaljnjih podrobnosti. Angleški bombniki so izvedli napade z nosilca letal v dveh zaporednih skupinah. Prva skupina je vrgla predvsem zažigalne bombe ter je povzročila požare v pristanišču. Nato šele je sledil glavni napad druge skupine, ki je napadla italijanske vojne ladje z letalskimi torpedi. Nekaj letal druge skupine je vrglo najprej rakete na padalnih, potem pa so se angleški bombniki v višini samo 20 m nad morskno gladino pogladi skozi žice balonske zapore ter odvrili na ladje torpede. Letala so se nato navpično dvignila in obželela. Piloti poročajo, da je bila na obželel razreda Littoria povzročena velika eksplozija, tako so švigili plameni 20 m visoko.

London, 16. nov. s. (Reuter). Uradno javljajo, da so angleški bombniki v prvih 14 dneh vojne med Italijo in Grčijo bombardirali v Italiji štirikrat Napoli, dva-

krat Brindisi, dvakrat Tarant in enkrat Bari. Vsi ti napadi so bili izvedeni z oporišč na Bliznjem vzhodu. Nadalje so z oporišč v Angliji napadla angleška letala v tem času po enkrat Milan in Turin. V Albaniji je bila v teh 14 dneh petkrat bombardirana Valona, trikrat Drač, po enkrat pa Sarena, Konipolis in Argirokastro.

Izgon ameriških poročevalcev iz Španije

New York, 16. nov. s. (Ass. Press). Včeraj je bilo javljeno iz Madrida, da morata po odredbi španske vlade agenciji Associated Press in United Press s prihodnjim ponedeljkom likvidirati svoje podružnice v Španiji. Uradno špansko pojamlo pravi, da je ta ukrep represalija, ker ameriška vlada ni pustila, da bi španska uradna poročevalska agencija otvorila v Zedinjenih državah svoje urade in ker zastopnik španske agencije ni dobil dovoljenja za potovanje v Zedinjene države.

Iz Washingtona pa poročajo, da je ta

trditve povsem netočne. Ameriška vlada ni gleda španske poročevalske agencije nikdar izdala prepovedi za udejstvovanje v Zedinjenih državah.

Obenem javljajo iz Madrida, da španske oblasti ne izganjajo samo poročevalcev agencij Associated Press in United Press, temveč da je bilo tudi vsem drugim ameriškim novinarjem v Španiji sporočeno, da morajo zapustiti državo.

Boston, 16. nov. s. (Christian Science Monitor). Posveča veliko pozornost poročilu, da je španska vlada s prihodnjim ponedeljkom prepovedala ameriškim agencijama Associated Press in United Press vsako udejstvovanje v Španiji. List pravi, da najbrže ni slučaj, da je prišla ta prepoved skoro istočasno s sporočilom, da odhaja španski zunanji minister Sener ponovno v Berlin. Obe vesti po mnenju lista kažejo, da se namerava Španija še ožje nasloniti na os Rim-Berlin.

WASHINGTON, 16. nov. s. (Ass. Press). Uradno javljajo, da je ameriška vlada naročila svojemu veleposlaniku v Madridu, da se informira glede okoliščin izгона ameriških novinarjev iz Španije. Za primer, da se španska pojamla izkažejo kot nezadostna, bo ameriška vlada vložila zaradi te zadeve protest.

Negrin mora zapustiti Anglijo

STOCKHOLM, 16. nov. e. (Eur. Press). Kakor se izve, je angleška vlada odpovedala gostiljnostno bismu predsedniku španske vlade Negrinu, ki je od zlozlo republikanske fronte stalno v Angliji. Negrinu je bilo rečeno, naj takoj zapusti Anglijo. S tem v zvezi javlja »Aften bladet« da bo najbrž v spodnji zbornici vložen interpelacija glede Negrina.

Zopet nevarnost poplav

Pri Črnučah je bila Sava dopolndne že 3.50 m nad normalo

Ljubljana, 16. novembra

Zaradi neprestanega dežja so povsod zopet silno narasle vode. Na Gorenškem so bile včeraj in danes ponoči hude nevihte, južni veter pa je povzročil, da je prišel hitro kmeti sneg v planinah. Že prišlo večer so jele pritiskati iz gorskih krajev v dolino silne mase vode. Voda je po hudournikih kar bobnela v dolino, narasel je močno vsak studenček in potok. V jutranjih urah je Sava tudi v zgornjem toku že tako narasla, da je ponekod ukarila čez breg.

Na Črnučah je pričela Sava narasčati ponoči po pol 2. Sprva poragama, potem pa čedalje hitreje in je do jutra narasla že za 3 m nad normalo. Toda tudi dopoldne je Sava še narasčala in dosegla pred 10 že 3.50 m nad normalo. Sava nosi s seboj čela drevesa, ki jih je izruvala spetoma. Pod mestom na Črnučah se voda razliva skoro do železniškega nasipa na eni strani in široko čez travnike na levem bregu. Pri bivšem štirinovem kopališču je voda razlila do temeljev stavbe, kar se ni dogodilo že več let. Voda je precej škodovala tudi regulacijskim delom pod Črnučkim mestom in je odplavila s seboj mnogo materiala.

Veliko škodo je napravila voda pod Malo vasjo, kjer se je razlila čez travnike in obdelane njive. Tam je voda odtrgala velike plasti zemlje že spomladi, sedaj pa je ponovno pobrala velike kose zemlje. Sava nevdružoma trga zemljo tudi pod Toma-

Sava naplavila Vidregarjevo truplo

Zagorje, 15. novembra

Časopisje je že pretekli mesec poročalo, da je skočil pri Stavbah v Litiji v Savo 88 let stari Martin Vidregar iz Gradca pri Litiji. Nekaj dni pred usodnim korakom je bil zamišljen, proti večeru se je poslovil od znancev v predlinjskih Stavbah, nenadoma stekel do obrežja in se poglavl v vodo. Prijatelji so ga skušali zadržati, pa se jim je iztrgal. To se je zgodilo menda 28. oktobra. Med tem časom je Sava večkrat narasla, valila je kalno valovje, zato je bilo iskanje trupla oteženo. Pod zagorsko postajo je velik tolmun, kamor kroži voda iz sredine reke ter je tako prinesla sem in odločila že marsikatero truplo, tako tudi to pot. Prav za prav so opazili naplavljenno truplo po naključju. Popoldne je manjša skupina ljudi iskala ob Savi izgubljenega purana. Misleč, da ga je odnesla voda, so skrbno pregledali vse kar bi utegnili pokazati sled za njim. Nekje med grmovjem so presenečeni našli truplo Martina Vidregarja. Bilo je dobro ohranjeno, čeprav je leželo v vodi že nekaj 25 dni.

Utopljenec je imel pri sebi samo žepni nož ter mal denarnik z eno vsebino — naslovom sina Jožeta, ki živi v Nemčiji. Truplo je bilo preplavljeno v mrtvašnico na zagorskem pokopališču, orožniki pa so obvestili njoškovske svake. Verjetno, da bo naplavila Sava še kako truplo, saj pogrešajo malega Jugovega pastirčka iz okolice Litije, ki je utonil, ko je lovil ribe z mrežo, ter neko žensko, katere truplo so videli v savskih valovih blizu Kresnic.

Iz Kranja

Rahlo narasčanje brezposelnosti. Pri tukašnji Borzi dela je bilo ob koncu prejšnjega meseca 205 brezposelnih, prirastek znaša 43. Do 15. t. m. pa se je nanovo prijavilo 34 žensk in 25 moških, tako da znaša celokupno število brezposelnih, ki jih ima v evidenci tukašnja Borza dela, 264. Službo dobe 3 službinje in 2 kmetijski dekli, 1 mlada kuharica išče namestitve.

Kino »Narodni dom« predvaja v soboto dnevnih in urah krasen film »Ob sončnem zatone« in »Blagoslovitev Zala«.

Kino v Strazišču predvaja dva glasbeno filma »Vivere« in »K novim obalam« in monumentalni film »Propast Pompejev«.

Vsi sporedi s 5 dodatki.

G. Hinko Ločnikar na zadnji poti. Nenadoma, po kratki bolezn, je preminul g. Hinko Ločnikar, sreski vojni referent, ki je bil znan širom po naši domovini kot odlični strelci in vodja strelsko športnih tečajev. Ni še dolgo, ko je priobčil s svojim sodelovanjem kranjski strelski druž-

Anglija zavrača Hooverjev predlog za prevoz živeža v zasedene države

NEW YORK, 16. nov. s. (Ass. Press). V govoru na nekem ženskem zborovanju je izrazil sinoči bivši ameriški predsednik Hoover zahtevo, naj bi Anglija garantirala nemoten prevoz živeža iz Amerike za zasedene evropske države in sicer za Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Norveško, Finsko in Poljsko. Hoover je dejal, da bo v primeru, če se to ne zgodi, izbruhnila lažna zima v teh državah glad. Hoover je predlagal, naj bi bile pošiljke živeža v te države plačane z zamrznjenimi imetji teh držav v Ameriki.

LONDON, 16. nov. s. (Reuter). Sinočnja izjava bivšega ameriškega predsednika Hooverja, naj bi Anglija garantirala prevoz živeža v one evropske države, ki so zasedene po nemški vojski, je naletela v angleških uradnih krogih na neugoden sprejem. V Londonu poudarjajo, da ni mogoče, da bi se Nemčija osvobodila odgovornosti za upravo zasedenih držav. Anglija pa tudi ne more pristati na omilitenje svoje blokade, ki je njeno najmočnejše orožje proti Nemčiji. V angleških krogih smatrajo, da je Nemčija samo odgovorna za pomanjkanje živeža v zasedenih ozemljih.

Konferenca opozicije v Beogradu

BEograd, 16. nov. p. Včeraj od 17. do 20. je bila na stanovanju Boška Vlačića v Beogradu konferenca prvakov radikalne, demokratske in Jugoslovenske nacionalne stranke. Konferenci so prisostvovali za radikalno stranko Miša Trifunović in Momčilo Ninčić za demokratsko stranko Milan Grol in Boško Vlačić, in za JNS senator Banjanin, Boško Jeličić in dr. Albert Kramer.

čevim, pod Obrijami in pod Jaršami.

Pri Svi. Jakobu je Sava že zgodaj zjutraj zalila most in je bil otežčen, kasneje pa sploh onemogočen vsak promet. Zjutraj je neki tovorni avto še prebrdel vodo na glavnem mostu, ko pa je sofer pripeljal do drugega mostička, čez katerega je bila tudi razlita voda, se je most zamažal in je avto, na katerem so bili naloženi prazni soci, zdrknil v vodo. Poleg soferja sta bila na vozu še dva moška. K sreči so se vsi rešili, avto pa je zaenkrat ostal v vodi.

★

Jesenice, 16. novembra

Včeraj popoldne je na Gorenškem bilo kakor za stavbo. V nekaj urah so vse vode silno narasle, zlasti pa Sava z vsemi svojimi pritoki. Močno je deževalo tudi vse preteklo noč in šele proti jutru so se zapre nebeske zapornice. Tako visokega stanja vode Sava ni imela že nekaj let. Reka je narasla v veletok, katerega umazani valovi nesejo s seboj izruvano drevje, hlode, poljedelsko in hišno orodje in drugo. Od Otoč do Kranja sega voda do železniške proge. Po vsem Sorskem polju so nastala jezera, na široko in na dolgo je preplavljeno vse ozemlje in voda je naredila po polju ogromno škodo. Na srečo dolejši ni prišlo do katastrofe od mostovih. Stari leseni most pri Podnatu se krepko upira močno narasli Savi. Nevaren položaj na je nastal posebno pri Struževem pri Kranju, kjer je Sava posebno deroča.

Z Jesenic

Pevski kvartet »Fantje na vasi« iz Ljubljane, ki že deseto leto godi slovensko narodno pesem, ki stalno sodeluje v radijski oddaji postaja v Ljubljani in pri drugih javnih prireditvah, bo pod okriljem Sokolskega društva na Jesenicah priredil samostoten koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi v nedeljo 17. t. m. ob 8 uri zvečer v dvorani Sokolskega doma na Jesenicah. Na sporedu je 18 pesmi. S svojimi skladbami so zastopani skladatelji: Lovro Hafner, Ciril Pregelj, Foerster in Zepić. Kvartet bo nastopil v slovenskih narodnih nošah, kar bo delo prireditvi koncerta še posebno obležilo. Koncert bo po svoji zasnovi in pestrosti zelo zanimiv. Vsi prijatelji slovenske narodne pesmi toplo vabljene, vstopnice se dobe pri Sokolskem društvu v predprodaji in pred pričetkom koncerta.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer, v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne krasen planski velfilm »Usoda v gorah«. V glavnih ologah Magda Schneider, Victor Staal in drugi. V nedeljo ob 5. uri popoldne in v ponedeljek ob 8. uri zvečer predvaja krasen glasbeni velfilm »Rapsodija«. Med dodatki velik kulturni film »Vsemirska raketa« in vojni tehnik. — Sledi velfilm »Kraj pustolovcev«.

Pevski koncert. Sokolsko društvo Jesenice priredi jutri v nedeljo ob 20. uri v Sokolskem domu pevski koncert. Nastopi kvartet »Fantje na vasi«, ki ga tvorijo bratje Lombar iz Ljubljane, ki stalno pojo v ljubljanskem radiju. Na koncertnem sporedu so krasne narodne pesmi. »Fantje na vasi« bodo nastopili v narodnih nošah.

Tekma med ljubljanskim in jeseniškim sokolskim narasčanjem. V soboto 23. t. m. bo v telovadnici Ljubljanskega Sokola meddruštvena tekma med narasčanjem ljubljanskega in jeseniškega Sokola. Prva meddruštvena tekma je bila 21. aprila letos na Jesenicah in se je končala z zmago narasčaja ljubljanskega Sokola. Sedaj bodo jeseniški narasčalniki vrnil obisk ljubljanskemu sokolskemu narasčaju. Vsaka tekmovalna vrsta bo štela šest tekmovalcev in dva namestnika. Kot sod-

nika bosta fungirala br. Leon Stukelj iz Maribora in Edo Antosiewicz iz Ljubljane. Tekma srečanja imajo veliki vzgojni in propagandni pomen. Mladi sokolski tekmovalci se pri takih nastopih med seboj spoznavajo in tehnično izpopolnjujejo. Za jeseniške tekmovalce bo ta nastop na ljubljanskih tleh trda preizkušnja in dobra šola.

Bratstvo »Maribor«. V nedeljo 17. t. m. ob 14. bo na igrišču Bratstva po predsedku sedmih nedelj zopet ligaska tekma med imenovanimi kluboma. Jeseničanom pridejo v goste simpatični gostje iz Maribora, ki so na prvenstveni tabeli trdno zraven Jeseničanov. Nedeljska tekma bo med njima odločila, kdo bo katerega prehitel iz opasnega kotička. Vsa ta privlačnost bo gotovo dala v nedeljo rekorden obisk. Mariborčani imajo v svojih vrstah odlične igrače, med njimi so najbolj znani Varl in Miloš, v napadu v krilski vrsti pa imajo odličnega Welleja, ki je nedavno igral v Zagrebu v juniorski reprezentanci. Vsekar predstavlja Mariborčani nasprotnika, ki bo nudil dober nogomet, domačinom pa hudega nasprotnika, za katerega bo treba vložiti veliko volje in požrtvovalnosti, s strani občinstva pa vztrajnega navijanja.

Boleznica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 16. novembra: Otmar JUTRI: Nedelja, 17. novembra: Gregorij

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Alarm v Sredozemlju
KINO SLOGA: Izvršil sem povelje
KINO UNION: Skušnjava
KINO MOSTE: Bela sužnja in Angel gar-jevih let
RAZSTAVA KLUBA NEODVISNIH V JAKOPIČEVEM PAVILJONU odprta od 9. do 18.
SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE: »Nenavaden človek« (letovirne sezone) ob 20.15 Mestni dom

PREIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO
AKADEMLJA: POMOČ TOVARISU ob 17. in Trgovskem domu
SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE: »Nenavaden človek« ob 20.15 Mestni dom
VODSTVO PO RAZSTAVI KLUBA NEODVISNIH ob 11. v Jakopičevem paviljonu. Vodi prof. Marj. Pregelj. Razstava je odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kuralt. Gosposvetska cesta 4, Bohinec dez. Rimska cesta 31
MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Guido Debelak, Tyrševa cesta 62/I, telefon št. 27-29.

Opred s'ta

V ustih imate gnil zob in dlesni vas bole. Nepriljena stvar, saj utegnete vnete dlesni povzročiti hude bolečine. K sreči ste član bolnišnice blagajne in se nanjo obrnete za zaupanjem, da vam bo hitro in uspešno pomagala.

V pisarni bolnišnice blagajne vas osrečijo s formulirjem »Predlog in izjava bolniškega zdravnika«, ki morate z njim h kontrolnemu zdravniku. Ta ordinira samo popoldne, a vas dlesni bole čedalje bolj, pa tudi v gnilom zobu kljuje, da je joj. Kontrolni zdravnik vas mimogrede pogleda, napiše nekaj na »Predlogu« in potem morate k drugemu zdravniku, ker je kontrolni le za kontrolo, za zdravljenje pa ne. Pri drugem zdravniku zamudite spet uro ali dve s čakanjem. Naposled pridete na vrsto. Zdravnik vas spet samo mimogrede pogleda in napiše, da potrebujete trikratno zdravljenje dlesni, kar stane 90 din, in enostavno plombo, ki stane 25 din. K tej plombi morate polovico prispevati sami, drugo polovico pa plača bolniška blagajna.

S tem poukom vas zdravnik odsvetljuje, ne da bi vam začel zdraviti bolne dlesni ali gnil zob. Postava je namreč taka, da morate samo dopolndne pri bolniški blagajni najprej plačati svojo polovico 12.50 din in šele s potrdilom, da ste to opravili, se spet lahko ogledate pri zdravniku, da začne z zdravljenjem. In zdravnik vam v petek popoldne pove, da bo začel zdraviti vaše zobe prihodnji četrtek ob enajstih.

Kaj gnil zob in vnete dlesni! Poglavitno pri vsem je, da plačate 12.50 din in potem čakate še dober teden, da pridete s svojim gnilim zobom in vnetimi dlesni na vrsto pri prepoznavnem zdravniku bolniške blagajne. Kaj se vse dotlej lahko zgodi z vami in z vašimi zobmi, je postranska stvar. Glavno je, da v redu plačujete visoke prispevke za bolniško blagajno in še posebej prispevek za »višje zavarovanje«. Kadar pa potrebujete zdravljenje, se obrnite na privatnega zdravnika, če hočete šele dobro.

8 filmskega platna

Kino Union: Skušnjava. Češko-ovska filmska industrija je v srečnih letih dosegla evropsko raven. Kakor so nam pričali nekateri filmi, ki smo jih že videli v Ljubljani in h katerim je treba pristiti tudi »Kušnjava«. Z občudovanja vrednim elanom so se naši bratje s severa lotili dela v svojih ateljejih in v razmeroma kratkem času dosegli zavidljive uspehe. Tudi v filmski produkciji se po-kazuje mlade ustvarjalne sile nar da, ki je s polnimi prsi zadihali v svobodi. Iz življenja za življenje je bilo geslo čeških režiserjev. V »Kušnjava« je dovršeno obdelana zgodba o materi nezakonskega otroka, ki je premarala skušnjava in »ato doživela najresnejši dan v svojem življenju. Občudujemo doznano irro glavnih igralcev Ladislava Bohána, Marie Gla-serjeve in Jana Dohnala. Skrbna je tehnična obdelava filma, prekrasni so posnetki v naravi. Ljubzen od grude diha iz njih. Film, ki ga ljubitelji filmske umetnosti ne bodo zamudili.

Marka — frank 20 : 1

Berlin, 16. nov. s. (Stefani). Uradno poročajo, da je bil dosegzen med nemško in francosko vlado sporazum glede trgovskega prometa in plačevanja v klirungu med Nemčijo in nemškimi zasedenimi ozemlji na eni strani ter Francijo, njenimi kolonijami in mandatnimi ozemlji na drugi strani. Sporazum doica klirungsko razmerje med marko in frankom s 20:1.

ODLIČNI ČERKI FILM

SKUŠNJAVA

Pretrseljiva ljubavna zgodba mladega dekleta, ki kljub vsem premetenim spletkam vztraja v ljubezni in zvestobi do svojega zarotnika.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Danes premiera francoskega vefilma

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 10.30 matineja ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

ALARM v Sredozemlju

(Alerte en Méditerranée)

Vojne ladje... nemški, francoski in angleški mornarji... strupena megla... Film, nagradjen z »Grand Prix du Cin. Français«. V glavnih vlogah: Pierre Fresnay, Rolf Wanka.

Dobri Ljubljani

Plemeniti poziv, ki je z njim lansko zimo Nj. kr. Vis. knežinja Olga kot pokroviteljica Osrednjega odbora za zimsko pomoč povabila vsa jugoslovenska mesta k zbiranju prispevkov za reveže, je naravno tudi prebivalstvu Ljubljane segel globoko v srce.

Združili so se zastopniki vseh stanov z mestnim županom na čelu in zastavili vse sile, da olajšajo revežem njihovo budo in jih vsaj delno obvarujejo pred tegobami ostre zime.

Tudi letos je akcijski odbor za zimsko pomoč že na delu, ker se zaveda, da so potrebe še večje zaradi naraščajočih draginje, ki je poleg drugih najbolj prizadela revne in siromašne sloje našega mesta.

Hvale vredno in z veliko dobrosojnostjo se je odzvala dobra Ljubljana našemu klicu lanske zime; zato apeliramo tudi letos na vse in vsakogar, predvsem na pridobitne in premožnejše sloje, da pomagajo s svojimi prostovoljnimi prispevki odboru za zimsko pomoč zbrati potrebno vsoto za olajšanje bede najbolj potrebnim.

Zimska pomoč najbednejšim ni samo zadeva časti in srca, temveč obnem socialna dolžnost, ki ne pozna in ne dovoljuje izjem.

Podpisani častni in delovni odbor za letošnje »Zimsko pomoč« v našem mestu se obrača danes zopet na Vas s pozivom:

Čast ljubljanskega mesta in razumevanje za težki položaj revnih slojev nam vevata, da z zbirko prispevkov za »Zimsko pomoč« damo na poziv Nj. kr. Vis. knežinje Olge odgovor, ki bo izpričal srčno kulturo glavnega mesta Slovenije.

Zavedajmo se, da je danes bolj kakor kdaj koli na mestu klic našega pesnika:

Odpi srce, odpi roke, otiraj bratovske solze! Prispevke za »Zimsko pomoč« sprejema Mestna hranilnica ljubljanska, upravlja in njih uporabo pa nadzoruje podpisani odbor.

Ljubljana, 16. novembra 1940.

Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič, l. r., Komendant mesta: brig. general Ljubomir P. Stefanović l. r., škof ljubljanski: dr. Gregorij Rožman l. r.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo: Avgust Tosti l. r. komisar, Zveza industrijcev: Franc Heinrich l. r., Društvo bančnih zavodov: dr. Ivan Slokar l. r. predsednik, Krajevna zveza zavarovalnic za Slovenijo: dr. Josip Dermastia l. r. predsednik, Združenje trgovcev: Viktor Meden l. r. predsednik, Društvo industrijcev in veletrgovcev: Stane Vidmar l. r. predsednik, Prvo društvo hišnih posestnikov: Ivan Frelj l. r. predsednik, Društvo posestnikov novih hiš: Ivan Kos l. r. predsednik, Delavska zbornica: Viktor Koza mernik l. r. predsednik, Odvetniška zbornica: dr. Janko J. Žirovnik l. r., Notarska zbornica: dr. Andrej Kuhar l. r. predsednik, Zdravniška zbornica: dr. Valentin Meršol l. r. predsednik, Lekarska zbornica: mr. ph. Milivoj Leustek l. r. predsednik, Inženirska zbornica: ing. Milko Pirkmajer l. r. predsednik, Dentist-tehnična zbornica: Henrik Franken l. r. predsednik, Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane: dr. Tomaž Klinar l. r. podpredsednik.

Prava trgovska palača

Kratek pregled dela pri palači Bat'e, ki jo bodo danes popoldne svečano odprli

Ljubljana, 16. novembra. Danes bo delno izročeno svojemu namenu eno največjih poslopij v Ljubljani, ki tudi po vsej pravici zasluži pridevnik »modernost«, palača Bate. Poslopje zasluži posebno pozornost že zaradi tega, ker je to prava moderna trgovska palača, v glavnem namenjena le trgovini in poslovnim potrebam. Stavba sama je pa tudi zanimiva po svojem obsegu in načinu zidanja.

Nedvomno ni bilo doslej v Ljubljani še pri nobenem stavbenem delu toliko posebnih težav kakor pri tem. Na istem prostoru je bila treba sezidati novo poslopje, ne da bi medtem v stari hiši ustavili obratovanje. Le zadnje tedne je počivalo delo obratov, ki so nastanjeni v pritličju nove palače. Ko so začeli delati jeseni leta 1937, niso imeli niti prostora za gradivo in orodje. Najprej so začeli zidati dvorano za kino na dvorišču, Marsikdo sploh ni vedel, da so delali, ker je bilo stavišče skrito na zaprtim dvorišču. Ko so spravili to poslopje pod streho, so v njem vsaj pridobili prostor za gradivo; ves čas jim je služilo za skladišče gradiva, za cement in gramoz. Zato tudi v njem niso mogli nadaljevati dela; tako bo to poslopje gotovo najpoznejše, čeprav so ga začeli najprej zidati.

Palačo samo so začeli zidati junija leta 1938. Najbolj težavno je bilo kopanje in betoniranje temeljev. Temelji palače segajo več metrov globlje od sosednjih starih poslopij, ki sploh niso imela dovolj močnih temeljev. Zato so morali zelo pazljivo kopati ob starih hišah, da jih niso poškodovali; prav lahko bi se zgodilo, da bi se ta ali oni zid sosedne hiše podrl. Zato so pa morali podbetonirati tudi to zidovje, kos za kosom. Veliko skrb je budilo tudi na pol podrti staro poslopje, kajti dovolj bi bila najmanjša neprevidnost, pa bi se narušena hiša povsem porušila in pokopala pod seboj poslovne prostore. Kdor je bil vsaj malo poučen o kompliciranem delu, se ni čudil, zakaj ni hitreje napredovalo. Posebej je treba naglasiti, da je to najbrž edino poslopje v Ljubljani, ki do 100% izrablja stavbno parcelo. Dvorišča namreč nima, temveč le dve pasazi.

Zazidana ploskev pritličja (brez kina, ki meri 420 kv. m.) znaša 1112 kv. m. Poslopje je v celoti podkleteno. V kleti so zelo veliki prostori, med njimi je določeno tudi mnogo prostora za veliko javno kopališče, ki bo lahko sprejelo hkrati 60 obiskovalcev. Tam so tudi velika trgovska skladišča. Pritličje je vse namenjeno za trgovske lokale. Največje je lokal Bate, saj znaša njegova površina 800 kv. m. V nadstropjih se površina postopoma zmanjšuje. V I., II., III. in IV. nadstropju so vsi prostori namenjeni za poslovne pisarne, v V. in VI. nadstropju pa stanovanja uslužbencev Bate, hišnika, upravitelja in namiznika kavarne, ki bo v VII. nadstropju.

Poslopje je bilo pod streho 29. aprila lani. Delo je bilo končano v 240 dneh, torej sorazmerno zelo hitro, glede na velike, posebne težave, s kakršnimi jim pri drugih hišah navadno ni treba računati. Da je poslopje res veliko, nam kaže razen njegove zazidane ploskve tudi poraba gradiva. Porabili so okrog 830.000 kg cementa ali 83 vagonov in 200.000 kg železa. Betona je 2800 kub. m, za kar so porabili 3450 kub. m gramoza. Beton je dosegel veliko trdnost; predpisana je bila 300 kg na kv. cm, dosežena pa je bila povprečno 350 kg. To je treba pripisovati veliki meri posebnemu načinu betoniranja s pomočjo posebnega stroja, vibratorja, za tlačenje betona. Dole v Ljubljani pri betoniranju še niso uporabljali strojev ter so beton tlačili ročno. Podjetje inž. Jos. Dedeč je samo konstruiralo stroj za betoniranje.

Palačo je projektiral inž. arh. Fr. Lušič, statične račune pa je delal inž. R. Jeričević.

Jutri Martinova nedelja

Ljubljana, 16. novembra

Prav je, da v teh časih, ko smo vsi prisiljeni tožiti in se pogrezati v pesimizem, praznujemo vsaj dve Martinovi nedelji. Tako so nekateri naši meščani praznovali že prejšnjo nedeljo kot Martinovo z vsemi prilastiki in pred tednom je bil zaradi tega živilski trg mnogo bolj založen. Ze tedaj so gajale med perutnino pitane gosi. Danes je bil trg prav tako dobro založen s perutnino kakor pred tednom. Tisti, ki so praznovali Martinovo nedeljo pred tednom, niso bili danes prav nič v zadregi, ali naj praznujejo tudi jutri. Seveda se na mnogi drugi ne smejo niti spomniti, kdaj je treba praznovati Martina in zalivati njegovo gos.

Cenravn je tudi danes vreme zelo oviralo dovolj živl na trg, je bilo mnogo blaga; le na Sv. Petra nasipu niso prodajali krompirja in zelja na debelo. Nekateri kmetje se zdaj kesajo, da niso krompirja pripeljali naprodaj v Ljubljano, ko je bilo ugodnejše vreme, ker ni več mnogo upanja, da bo še več lepih tržnih dni pred zimo.

Na zelenjadem trgu je zdaj še vsega na izbiro, od najlajšne endivije, do spinache, pač na ni več cvetače. Mnogo je ohrovtov in največ zeljnatih glav. Tudi krompirja na drobno je mnogo več kakor prejšnje mesece in zdaj ga prodajalke zopet prijazno ponujajo kakor so za prejšnja leta. Zato ga tudi lahko kupite nafejšerza po 1,75 din kg.

Trg je bil danes nekoliko bolj založen tudi z jajci in zato so prodajali tudi sve-

ža po 1,5 din navzgor. Med perutnino je bila izredno lepa izbira. Bilo je tudi nekaj pitanih gosi. Najtežje so prodajali po 100 do 110 din, a so tehtale okrog 7 kg. V primeri s tem je bila družna perutnina celo dražja, čeprav je je bilo izredno mnogo. Kupčija je bila glede na slabe čase precej živahna.

Sadni trg je čedalje slabše založen in jabolka se neprestano podražujejo. Danes so prodajali najlepša že po 9 do 10 din kilogram.

Poziv slovenskemu obrtništvu

Ljubljana, 16. novembra

Umri je Engelbert Franchetti! Naš veliki organizator, delavec in bорец za obrtniške pravice. V največjih političnih časih je bil on prvi, ki je uvedel v naše obrtne organizacije slovensko poslovanje. Vsekdar je bil v svoji odločnosti nastopal v obrambi našega narodnega prestiža. Bil je velik iniciator in vseh poljih obrtniškega napredka in njegovega pospeševanja. Udeleževal se je kot stanovski govornik in pisatelj kadarkoli je čutil potrebo, da s svojo veliko sposobnostjo zastavi odločno besedo v korist slovenskega obrtnika.

Takemu možu smo dolžni največjo zahvalo. Njegov spomin bo ostal trajno vezan z razvojem naše stanovske organizacije. Ni nam bilo mogoče, da bi se oddaljili temu neustrašnemu delavcu in velikiemu borcu za vse njegove napore, ali naša hvaležnost mu bo ostala trajna.

Pozivamo vse obrtne organizacije, da se udeležijo po svojih odposlancih njegovega pogreba, ki bo v nedeljo ob 15. z žal v čim večjem številu.

Slava Engelbertu Franchettiju!

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani

Iz Trbovelj

Komisijaki pregled konj in vozov za občino Trbovlje se bo vršil pri nas 2. decembra in sicer od 7. do 12. in 13. do 16. na dvorišču našega posestva Parahovi. Zbirališče konj in vozov bo na cesti iz Urhovčeve loke mimo meštanske šole do Parahove po krajevem vrstnem redu. Posvajajo se lastniki živine in prevoznih sredstev, da privedejo točno ob določenem času svojo živino in vozove na odredeno mesto v svojo vpisno v vojaško evidenco. Zabrana je vsaka prodaja ali zamenjava živine in prevoznih sredstev mesec dni pred in po vpisu, ki se bo vršil izključno v svojo vojaško evidenco ter se živine ne bo žigovalo niti odzelo. Vsa sprememba, ki bi pri lastnikih konj nastala v zadnjem času je treba prijaviti tukajšnjemu vojaškemu uradu. Poziv vojaškega urada je treba prinesiti s seboj in ga predložiti vojaški komisiji. Kdor bi se temu pozivu ne odzval, bo moral na svoje stroške gnati živino na pregled v Celje!

Osebnost. Gradbeni vodja podjetja Dukić v Trbovljah inž. g. Krajner Fricko je z odličnim uspehom položil v Beogradu izpit za pooblaščenega gradbenega inženirja. Čestitamo! Na meštanski šoli je bil premeščan v Brezice meštanoobiskovni učitelj g. Grabelšek Karel, na tukajšnjo meštansko šolo pa so bile imenovane diplomirane filozofinje goske Hyhlik Ada, Vehovar Tatjana, Brečko Zofija, Dovan Marija. Donesanja honorarna učiteljica Cuda Emma je premeščena na meštansko šolo v Trbič, na njeno mesto pa je imenovana absoventka dr. Krekove višje gospodinjske šole gos. Kosem Vida.

Nove mize bo izplačevalo po nedavno podpisane meščanem sporazumu podjetje Hauck svojim delavcem. Zadevna pogajanja, ki jih je vodila s podjetjem Zveza Jugoslov. rudarjev so se zaključila z novim meščanem sporazumom, ki predvideva za I. kat. din 52, II. kat. 46 din, III. kat. 44 din na zmeno. V primeru slabega vremena se mize svizajo do dotedanjih 30 na 40%. Delavci Hauckovih kamnolomov so s tem dosegli lep povisek, za kar gre zasloga i strokovni organizaciji i uvrednotenosti podjetja samega.

Sportne vesti. V sredo so imeli sestanek člani SK Trbovelj. Posvetovali so se, kako poživiti delovanje kluba. Sprejeti so bili razni predlogi. Povabilu se na žalost niso odzvali oni, na katere je klub najbolj težkih družinskih prilik. To so predvsem oni člani, ki so svoj čas bolj najbolj agili in aktivni klubovski priistaši. Kljub slabemu obisknemu sestanku je bilo sklenjeno pričeti z delom. Ustanovila se je sekcija za namizni tenis pod vodstvom tov. Huga Kolkaja ter se bo pričelo z rednimi vajami že v torek. Vsi, ki se zanimajo za to sportno panogo se vnujno vabijo, da se prijavijo pri načelniku Kolkaju v restavraciji ali pa pri vajah, ki se bodo odselej redno vršile ob torkih in četrkih v dvorani gostine Forta in to vselej ob 6. zvečer. Sekcija je o tem obvestila tudi zvezo ter prosila za vstop kot članica. Poleg tega se je sklenilo oživiti in osigurati v bodoče boksaško sekcijo. Prišlo se bo zopet z rednimi treningi juniorjev. Prva vaja se vrši v sredo 20. t. m. Odsej se bodo vršili

redni boksaški treningi vsako sredo in petek. SK Trbovlje vabi tudi starejše ljubitelje tega sporta, da pristopijo k sekciji kot pomožni člani. Zanimanje med mladimi je veliko. Treba pa takoj pričeti z resnim in strogim delom, da se bo tako vzgojil naraščaj, ki bo dostojno in res sportno zastopal naš rudarski revir. Klub se obrača na trboveljsko sportno javnost s prošnjo, da ga čimbolj podpre pri novem delu, ki naj tukajšnjemu sportu da novi, splošen razmah!

Prorokna nečreča. Tovorni avto podjetja Polak, je včeraj popoldne odpejal sirove živinske kože, po cesti v Savinjsko dolino. Pri zadnjem ovinku pod Arherjem pa so vozniku morale mende popustiti zavore, kajti avto je zdrknil preko ceste ter zdrvel po pobočju travnika. Zaletel se je k sredi v neko bližnjo drevo, ki ga je izruval. Posebnega kvara k areci ni bilo, tudi vozniku se ni ničesar zgodilo. Tukajšnji avtopodjetnik šesler je s svojim tovornim vozom prišel na pomoč ter avto zopet potegnil na cesto.

Izpremembe v voznem redu V veljavo stopijo v ponedeljek 19. t. m.

Ljubljana, 16. novembra

Pričenši s ponedeljkom 19. t. m. začno zopet voziti naslednji pontiški vlaki:

1. Na progi Ljubljana—Kamnik-mesto vlaka št. 8414 in št. 8415. Vlak št. 8414 odhaja iz Ljubljane ob 8.10 in prihaja v Kamnik-mesto ob 9.03. Vlak št. 8415 odhaja iz Kamnika-mesto ob 9.47 in prihaja v Ljubljano ob 10.40.

2. Na progi Kranj—Trbič vlaka št. 8512 in 8513. Vlak št. 8512 odhaja iz Kranja ob 9.05 in prihaja v Trbič ob 9.34. Vlak št. 8513 odhaja iz Trbiča ob 10.49 in prihaja v Kranj ob 11.15.

3. Na progi Celje—Velenje vlaka št. 9120 in 9121. Vlak št. 9120 odhaja iz Celja ob 19.05 in prihaja v Velenje ob 20.13. Vlak št. 9121 odhaja iz Velenja ob 20.33 in prihaja v Celje ob 21.45. Ta dva vlaka vozita samo ob delavnikih.

4. Na progi Ljutomer—Gornja Radgona vlaki št. 8822, 8813, 8814 in 8825. Vlak št. 8822 odn. 8814 odhaja iz Ljutomera ob 6.10 odn. ob 14.15 in prihajata v Gornjo Radgono ob 6.51 odn. ob 14.58. Vlak št. 8813 odn. 8825 odhaja iz Gor. Radgone ob 7.03 odn. 15.10 in prihajata v Ljutomer ob 7.44 odn. ob 15.49.

5. Na progi Slovenj Gradec—Dravograd Meža potniška vlaka št. 9124 in 9125. Vlak št. 9124 odhaja iz Slovenjegrada ob 5.24 in prihaja v Dravograd Mežo ob 5.48.

Vlak št. 9125 odhaja iz Dravograda Meže ob 20.37 in prihaja v Slovenj Gradec ob 21.05.

Od istega dne, t. j. od ponedeljka 19. t. m. pa ne bodo vozili več naslednji potniški vlaki:

1. Na progi Celje—Grobello vlaki št. 2132, 2131, 2136 in 2135. Vlak št. 2132 odn. 2136 z odhodom iz Celja ob 7.15 odn. ob 19.50 in s prihodom v Grobello ob 7.35 odn. ob 20.10. Vlak št. 2131 odn. 2135 z odhodom iz Grobelnega ob 6.18 odn. ob 19.15 s prihodom v Celje ob 6.38 odn. ob 19.20.

2. Na progi Ljubljana—Jesenice samo ob delavnikih vlaki št. 920 in 919. Vlak št. 920 z odhodom iz Ljubljane ob 23.30 in s prihodom na Jesenice ob 1.31. Vlak št. 919 z odhodom iz Jesenic ob 19.59 in s prihodom v Ljubljano ob 21.50.

3. Na progi Jesenice—Bistrica Boh. jez. samo ob delavnikih vlaki št. 920 in 913. Vlak št. 920 z odhodom iz Jesenic ob 7.55 in s prihodom v Bistrico Boh. jez. ob 8.36. Vlak št. 913 z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 9.10 in s prihodom na Jesenice ob 10.

4. Na progi Bistrica Boh. jez.—Podbrdo vlaki št. 912 in 915. Vlak št. 912 z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 11.30 in s prihodom v Podbrdo ob 11.41. Vlak št. 915 z odhodom iz Podbrda ob 12.11 in s prihodom v Bistrico Boh. jez. ob 12.22.

Razpis ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju

za dijake visokih in srednjih šol za šolsko leto 1940-41

Celje, 15. novembra

Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje dijaške ustanove za šolsko leto 1940-41:

I. Splošna določila.

1. Prednost pri prejemanju štipendij imajo v vsakem primeru taki marljivi potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencem, veletrgovcem v Celju v sorodstvu ali svaštvo, za nima domačini iz gornjegrajskega srezu, sicer pa Slovenci sploh, ne glede na spol.

2. Za posamezne štipendije ni določena gotova vsota. Kuratorij določa po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnice in imovine višino posameznih naklonitev in osebe štipendistov.

Dijaštvo se opozarja, da naj vlagajo prošnje samo najpotrebnejši in najvrednejši, ker razpola Kuratorij z razmeroma majhno vsoto za razdelitev.

II. Posebne določbe glede ustanov za dijake visokih šol.

Ustanova je namenjena dijakom visokih šol, kakor univerze, tehnike, visokih trgovinskih šol, umetniških akademij in dr., ne glede na to ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu.

III. Posebne določbe glede ustanov za dijake srednjih šol.

Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovske šole, meštanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom gospoda Antona Kolenca pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja.

IV. Predpisi glede prošnje.

1. Prošnje naj se vložijo izključno pisмено na naslov: »Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca, v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, advokata v Celju,« do 5. decembra 1940.

Visokošolci morejo vlagati prošnje izključno le na od kuratorija tiskanem formularju, katerega dobe proti vplačljavi gotovih stroškov, to je 1 din za tiskovino in poštino pri podpisnem kuratoriju. Akademski društva lahko naročijo več izvodov za svoje člane skupno, v katerem primeru so stroški nižji.

2. Srednješolci vložijo navadne prošnje brez takega formularja.

3. Prošnjam je treba priložiti zadnje spričevalo o izpitu, kolokvijih itd., pri prosilcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjegrajskega srezu, pa tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (krstni list), rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.

Vsem prošnjam je priložiti uradno listino o premoženjskih razmerah (obuzno spričevalo). To mora vsebovati točne podatke o premoženjskih razmerah prosilčevih in njegovih staršev (pri uradnikih torej navodno skupine, kategorije in plače), eventualnega premoženja ali drugih dohodkov, število otrok, pri posestnikih obseg posestva, razporedjen po njivah, travnikih, gozdovih itd., število živine, višino davkov, dolgov, sploh vse okoliščine, ki so važne za presojo imovinskega stanja. Upoštevale se bodo izključno le prošnje, ki vsebujejo vse te podatke točno in izčrpno in katerim so priloženi izkazi in listine v smislu gornjih zahtev. Vse druge prošnje se bodo zavrgle brez obravnavanja.

Pripustne so samo pisne prošnje. Osebnostna intervencija je brezpogojno izključena.

4. Prosilci, ki uživajo kako ustanovo, pomoč ali podporo, ki imajo stanovanje ali hrano bodisi pri sorodnikih, bodisi v kakem kolegiu, zavodu ali domu itd., morajo to v prošnji navesti in natančno razložiti ob-

seg podpore, odnosno dajatve in ali je brezplačna, ali pa morajo zanjaj kaj plačevati. Prošnjiki, ki zatarijo kakršnokoli denarno ali naravno podporo, katero je uživalo od koderkoli se bodo brezpogojno zavrnili, četudi bi bili še tako potrebni.

5. Srednješolci, ki se ne poslužujejo tiskanega formularja, morajo napisati prošnje na celo polo.

6. V vsaki prošnji je navesti naslov, na kateri naj se vrnejo dokumenti in pošljejo obvestila. Tudi je navesti v prošnji, kam je prošilec pristojen. Prošnje, poslane po pošti, morajo biti zadostno frankirane.

Štaterska namizna jabolka

nudi dokler traja zaloga

EKONOM, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Smrt pod vlakom

Litija, 15. novembra

Na tukajšnjem pokopališču smo ob lepi udeležbi pokopali 42letno gospo Marijo Vrečkovo, po poklicu predilničarka, ki je bila 25 let zaposlena v Mauthnerjevih predilnici v Gradcu pri Litiji. Kot mlado dekle se je priselila sem iz Dolskega ob Savi. V našem kraju je imela tudi več uglednih sorodnikov.

Zadnja leta je Marija živčno bolehal. Bolehala je že tudi po poroki in ni dolgo živela z možem. Zadnje čase je čutila v glavi hude bolečine in je morala večkrat na zdravljenje k predilniškemu zdravniku. Pred dnevi se je spet počutila slabše. Končno je obupala nad življenjem. Ko je bila na obisku pri prijateljicah v predilniških Stavbah, je Marija nenadoma odprla okno in se hotela pogrniti iz tretjega nadstropja, pa so jo znanzi prestregli in odvabili domov. Poklicali so spet zdravnika, ki je dal nesrečni bolnici pomirjevalna sredstva in ji predpisal počitek.

Kmalu pa je Marija vstala in spet odšla na obisk k znani družini. Domači so jo imeli vedno pod varstvom. Ko se je napotila z doma, jo je spremljal nekač Zdenko. Pot je vodila iz Gradca na Dobrovo mimo sreskega načelstva in preko železniškega prehoda ob sreskem načelstvu. Tedaj se je ravno bližal popoldanski tovorni vlak. Marija se je hotela iztrgati svojemu spremljevalcu in skočiti pod vlak. Zdenko jo je na vso moč zadrževal in je tudi zaklical na pomoč. Pa je ni mogel obdržati. Vrečkova se je Zdenku iztrgala in ko je privzlo tovorni vlak do prehoda, je skočila na tir in pokleknila, da jo je vlak pregazil. Udarce je bil strašen. Razbilo ji je glavo in vsa je bila v hipu v krvi. Ob groznem prizoru so Zdenko in drugi kriknili. Eden izmed očividcev je stekel takoj do postaje, kjer je obvestil postajnega načelnika g. Križana, pa tudi orožniškega komandirja g. Baumkirchnerja.

Na kraj samomora je odšla uradna komisija, ki je ugotovila dejanski stan in poskrbela, da so ostanke nesrečne žene spravili v krsto in v mrtvašnico. Vest, da je skočila Marija pod vlak, je presunila njene domače in vse, ki so jo poznali. Zdravniška komisija je ugotovila, da je nastopila smrt v trenutku, ko je zadelo nesrečnico kolesje lokomotive. Žalostnim sorodnikom naše sožalje. Pokojnici, ki je storila svoj ožupni korak v hipni duševni zmedenosti, bo bodi ohranjen blag spomin!

Inserirajte v »Sl. Narod«!

JNAD JUGOSLAVIJA

TRG. DOM 17. XI. OB 17.

Akademija - Pomoč tovarišu

SPORED PLES BUFFET ADAMIĆ BROADWAY

DNEVNE VESTI

— Knjige Vodnikov družbe izidejo te dni! Letošnji knjižni dar obsega: 1. Vodnikovo pratio za leto 1941, ki je spet prava ilustrirana sodobna ljudska čitanka (uredil jo je P. Karlin), 2. povest Eda Deržaja »Pod špičko«, močno pripovedno delo iz kraljevstva naših gor, nagajeno z Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe, 3. Ilke Vašičeve »Rozno devico«, zanimivo povest iz napoleonske Ljubljane, in 4. z mnogimi risbami opremljeno knjigo inž. kem. Jakoba Turka »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani«, odlično poljudno delo priznanega strokovnjaka. Vse knjige so skrbno tiskane in okusno broširane, ozir. v platno vezane. Cila izdaja stane 20 din. Opozorjamo vse dosedanje in nove člane, da bodo knjige prav kmalu po izidu razprodane. Kdor se torej ne bo takoj prijavil svojemu krajevemu poverjeniku ali naravnost pisarni Vodnikov družbe v Ljubljani, Knaflejeva 5, bo vodil »kdo prej pride, prej melje« neljubno moral ostati brez letošnjih Vodnikovih knjig!

— Novi pooblaščen inženjerji. Pri ministrstvu za zgradbe v Beogradu so napravili izpit za pooblaščen inženjerje gg. inž. Jana Bleiweis, uradnik KID na Jese-nicah, inž. Vlado Čadež, uradnik pri za-stavstvu jeklarne Ravne v Beogradu, in inž. Fric Krainer, poslovodja tvrdke Dukić v Kranju. — Čestitamo!

— Fotobrojavna služba z Nemčijo. Poštni minister je izdal odlok, s katerim se uvede fotobrojavna služba med Beogradom in vsemi nemškimi javnimi fotobrojavnimi stanicami in sicer v Berlinu, na Dunaju, v Breslavu, Frankfurtu a/M, Hamburgu, Kölnu, Leipzigu, Münchenu, Nürnbergu in privatnih stanicah v Berlinu. Takse za vsa mesta v Nemčiji so iste kakor za Berlin in sicer za slike 120 cm² 29.90 zl. frankov, za slike do 234 cm² pa 38.60 zl. frankov. Za slike, izmenjane preko privatnih stanic, se plačujejo takse po tem, kakor je bil zaseden vod.

— Dr. Bičanić v Budimpešti. Včeraj zjutraj je prisel v Budimpešto o. ravatelj Z. voda za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanić. V Budimpešti ostane več dni.

Martinovanje

pri »AMERIKANCU« v Florjanski ulici Goske — kolone — cviček — belo dolensko burgundec. — Se priporočata I. R. Deu

— Železniške legitimacije za upokojence. Dravska finančna direkcija razglasa: Vsi državni upokojenci (ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih že v decembru 1940 predložijo tej direkciji radi poizkušanja veljavnosti za prihodnje leto, zlasti če nameravajo legitimacije uporabljati takoj v začetku leta 1941. Železniške legitimacije naj vsak upokojenec priloži: 1) odrezek (kupon) čepkovne nakaznice, po kateri je prejel po-kojnino za predzadnji mesec, da se laže ugotovi njegova istovetnost; 2) železniško znamko za 2 din, ki je v legitimaciji ni-hče ne sme nalepiti sami. Denarja za železniške znamke ali kolke, ki bi jih upokojenci predložili, bo direkcija vračala, ker jih ne more uporabiti. Upokojencem, ki bi se po 1. decembru 1940. osebnostno zgledali pri direkciji, se bodo železniške legitimacije po-dajale v sobi št. 3 v pritličju (vhod s Poljanske ceste, toda le od 10. do 12. ure.

KINO MOSTE

Danes ob 20. uri, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 ter v ponedeljek ob 20. uri Bele žene v senci haremov, skrivnosti nedoumljivega orianta:

Bela sužnja

VIVIANE ROMANCE ter socialna drama iz življenja v ame-riškem podzemlju, kjer končavajo zločinci na električnem stolu:

Angeli garjevih lic

James Cagney ter mlada hollywood-ska garda. V torek: JESETE (Simone Simon)

— Danski turistični list o Dalmaciji. Revija turističnega društva v Kopenhagenu je posvetila zadnje številko propagandi turizmu v Jugoslaviji. Številka je izšla pod naslovom »Jugoslawien« in na prvi strani prinaša lepo sliko Šibenika. V nji je priloženih več člankov o Dalmaciji in njenih lepota.

— Olivnena olja letos ne bo. V severni Dalmaciji bodo pridelali letos okrog 70 vagonov olivnega olja. S tem bodo komaj krili lastne potrebe ter dela Bosne in Like, ki gravitira h Kinu. Postavlja se za-hleva, da bi bilo treba kontrolirati za letos vsak izvoz olivnega olja iz Severne Dalmacije in da naj se določi najvišja ce-na olivneno olju 22.50 din. liter.

— Djušga Bukovca umrl. Iz Pariza je prispela vest, da je tam preminil naš iz-seljenski komisar Djušga Bukovac, znan nacionalni delavec.

— Diplomirani je bil na šumarski fakul-teti v Beogradu g. Joža Ošćemna, Česti-tamo!

— Opozorilo. Kraljevske banska uprava dravske banovine — referat za kontrolo cen, opozarja ponovno vse proizvajalce in uvoznike, da so dolžni na računih o pro-daji proizvodov navedenih v seznamu predmetov, ki so podvrženi kontroli cen vedno navesti datum in številko odločbe, s katero je bila prodajna cena odobrena po banski upravi.

— Petrovaradin se hoče ločiti od Nove-ga Sada. V Beogradu se je zgledilo včeraj 30 odposlancev mesta Petrovaradina, ki so zahtevali, naj se Petrovaradin loči od Novega Sada, kateremu je bil priključen. ne da bi meščane vprašali, ali so s tem zadovoljni ali ne. Na merodajnem mestu je bila že dana obljuba, da bo tej želji v kratkem ustreženo.

— Osnutek pravilnika o običajnih apro-vizacijah. Ravnateljstvo za prehrano ob-javlja, da lahko dobe občine, ki so dolžne ustanoviti aprovizacije, osnutek pravilnika o njih pri ravnateljstvu za prehrano in si-cer od ponedeljka 18. t. m. dalje.

— Maksimiranje cen. volne. Trgovinski minister je v sporazumu z ministrom so-cialne politike in narodnega zdravja skle-pil določiti najvišjo ceno volne. Urad za kontrolo cen je dobil nalog, da čimprej zbere potrebne podatke, na podlagi ka-terih bo določena najvišja cena volne. S tem naj bi se preprečila podražitev obleke.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 92. z dne 16. t. m. objavlja ukaz o spre-jetju ostavke ministra Nedelja D. Milana in imenovanje armijskega generala v rezervi Pešića T. Petra za ministra za vojsko in mornarico, pravilnik o živilskih potnih li-stih, spremembo pravilnika o ugodnostih socialnega značaja na železnicih in lad-jah v državni eksploataciji, odredbo o us-tanovitvi odseka za uravnavanje kmetijsko go-spodarstva in prehrano pri kr. banski up-ravi, naredbo, s katero se spreminja naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovnic v dravski banovini in spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na območju dravske ba-novine.

BONBONIJERO

palača BATA

vhod iz Aleksandrove ceste

Se priporoča RESMAN

— Nemški parnik pred Dubrovnikom. V dubrovniško pristanišče je v četrtek zve-čer zopet priplul nemški trgovinski parnik »Maritza« družbe »Deutsche Levante-linie«. Prisel je iz Trsta in v Gružu bodo na-tovorili nanj 3000 ton boksita, namenjenega v Nemčijo.

— Zaščita Beograda, Zagreba in Ljub-ljane pred letalskimi napadi. V ponedeljek in v torek bo v Zagrebu posvetovanje šol za civilno zaščito prebivalcev Zagreba, Beograda in Ljubljane. Zastopniki in vodje teh šol bodo obravnavali vprašanja v zve-zi s preizkušanjem zaščitnih sredstev in nastopa vseh potrebnih zaščitnih odredov v pomoč civilnemu prebivalstvu za primer letalskega napada. To so važna vprašanja, o katerih je treba storiti dokončne sklepe po vajah v civilni zaščiti, ki so pokazale v vseh treh mestih različne nedostatke in napake. Storjeni bodo sklepi, kako je tre-ba povsem disciplinirati prebivalce vseh treh mest, kajti brez stroge discipline ne bodo več mogoče uspešne vaje, ki jih ima-jo šole za civilno zaščito še v nočtu. Za-grebska šola za civilno zaščito je že pri-pravila vse potrebno gradivo za posveto-vanje, ki se ga bo udeležilo mnogo stro-kovnjakov za civilno zaščito.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, sicer nobenih bi-stvenih sprememb sedanjega vremena. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Kumboru, Rabu in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 23, v Zagrebu in Kumboru 21, v Sarajevu in Dubrovniku 20, v Splitu 19, v Ljubljani 17.2, na Rabu 16, na Visu 15, v Mariboru 14. Davi je kazal barometer v Ljubljani 753.1, temperatura je znašala 10.2.

— Nebreče. 42letnega delavca Rajka Kunaverja iz Tržica je včeraj popoldne zgrabil v predlinici, kjer je zaposlen, stroj za desno roko in mu jo odtrgal v zapestju. — Iz Železnikov so prepeljali v bolnico 29letnega delavca Petra Uštipeda, ki ga je nekdo po nesreči s okovanimi čevlji sunil v prsi in ga težje poškodoval. — Na Trški gori pa je padel delavec Franc Klanšek in se poškodoval na glavi in na očeh.

— Ukraden kabel. Orožniki iz Cerknice poročajo, da je bil tamkaj ukraden poljski telefonski kabel, dolg odokrog 150 m in vreden 900 din. Orožniki so uvedli preiskavo po raznih hišah, pa še niso mo-gli izslediti pravega tatu.

— Samomor 14letnega dečka. V vasi Bo-binju blizu Varaždina se je obesil 14letni Slavko Biščan. Deček je bil zadnje dni zelo potr. Tovarišem in staršem je pravil, da je nezadovoljen z življenjem in da si ga bo končal.

— Za vsako mesto 30 prosilcev. Borza dela v Zagrebu je objavila podatke o ne-zaposlenosti v oktobru. Na Hrvaškem je bilo v oktobru 19.000 nezaposlenih, s preostalimi iz septembra pa 25.000. Na ponu-denih 100 mest je prišlo 3070 prijaviženih nezaposlenih.

— Zagonetna smrt bogate hišne posest-nice. V Zagrebu je umrla zagonetna smr-t bogata hišna posestnica Matilda Lončar, stara 64 let. Njena hiša je vredna 4 milijone in mesečno ji je donosila 18.000 din čistega. Včeraj zjutraj so jo našli mr-tvo doma na divanu. Na ustih je imela peno. Komisija ni mogla točno ugotoviti, ali gre za samomor ali za srčno krap, zato je odredila obdukcijo njenega trupla.

— Na dosmrtno ječo obsojen. Včeraj je bil pred zagrebškimi sodiščem obsojen mo-rilec Martin Kovač na dosmrtno ječo. Nje-gov glavni pajača Dragotin Richter je bil obsojen na 16 let ječe, drugi obtoženci, ki jih je bilo devet, so pa dobili manjše kaz-ni.

Iz Škofje Loke

— Iz žustalskih krogov. V Smederevu se je poročil poročnik škofojloškega pla-ninskega polka gosp. Radomir Ristić z gđc. Zorko Grgičevo, hčerko kapelnika vojaške godbe, g. Grgića, ki je služboval tudi v Škofji Loki.

— Družabni večer škofojloške garnizije je bil v četrtek zvečer v vseh prostorih renovaljenega Sokolskega doma. Za ugod-no razpoloženje je skrbel vojaška godba. Na družabni večer so prispeli aktivni čast-niki polka s soprogami, velika pa je bila

tudi udeležba rezervnih častnikov in me-štanstva. Nemara bi bila udeležba še lepša, da niso nekateri prešli vabila šle v petek. Družabni večer je bil predvsem prirejen zato, ker zapušča Škofjo Loko skupina častnikov, od katerih so nekateri službovali med nami tudi po več let.

— Lep prirodni pojav. V petek v ju-tranjih urah, preden je pričelo d-ževati, se je prikazala na nebu izredno čista a kras-na mavrica. V velikanskem loku se je vila od starološkega potoka visoko v nebo. tja do Seiske Sore. Prvi mavrici se je pridružila še ena, na novo pa se je poka-zala mavrica spet ob 10.45.

— Iz naših sokolskih vrst. Kakor vsa leta doslej, bo škofojloški Sokol tudi letoš kar najslovesneje praznoval državni praz-nik narodnega zedinjenja. Priredena bo pestra akademija, ki delata na njej teh-nični in prosvetni odsek, po s'arem običa-ju pa se bo vršila tudi slavnostna seja z zaoblubo novo pristopivšega članstva.

— Pravkar je bil zaključen prosvetni te-čaj za novo članstvo. Predavalo se je o sokolski ideji, zgodovini, organizaciji in načelih.

Iz Ljubljane

— Iz Novinarji za siromahne srednješolce. Svoj letošnji prvdecembrski koncert, ka-terega program bo v celoti izvajala Ljub-ljanska filharmonija, so namenili naši no-vinarji za pomoč revnim dijakom ljubljanskih srednjih šol v najtežjih zimskih me-secih. Da bi bila ta pomoč čim izdatnejša, so se obrnili na razne dobrotnike s prošnjo za prispevke v ta dobrodušni namen. Ob tej priliki opozorjamo na to, da so samo poklicni novinarji, člani novinarske sta-novske organizacije, upravičeni pobirati prostovoljne prispevke in oglašje za kon-certni program.

— Iz Vojaški pregled konj in voz za ljubljansko občino bo 26. 27. 28 in 29 t. m. vsakokrat ob pol osmih jutraj na konjskem sejmišču pri mestni klavnicni. Dohod na sejmišče bo izključno le po Ko-sovski ulici (ob vojašnici na Prjanski ce-sti), odhod pa po Mesarski cesti. Kdor iz-med lastnikov konj in voz še ni prišel po-zivja za pregled, naj se takoj zaraš v vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7/1 soba 3. Izostanek od pregleda se kaznuje po volj kak zakon.

— Iz Tatvine. Posestnici Angeli Stepec je nekdo ukradel izpod kozolca na Hra-deckega cesti 600 din vreden ročni voz-ček iz akacijevega lesa. — V sobo hlapca Franceta Drenika v Lepodvorski ulici 34 se je vtihotali oni dan neznan izkovec, ki mu je odnesel zlato ameriško uro z dvojnimi pokrovom vredno 500 din. — Tudi v podstrešje hiše št. 8 v Grabljevi-čevi ulici se je vtihotali drzen zločevnik, ki je odnesel tam stanujoči Frančiški Hrašnik par nizkih moških čevljev vrednih 250 din. — Iz učilnice v Maritanski ulici so bile ukradene dijakoma Milanu Wind-scherju in Darku Debevču šolske knjige, vredne 300 din.

— Iz Mesto venca na grob umrlega g. Franca Ogrisa, krojača na Glincah, člana in odbornika Konsumnega društva Vič, je upravni odbor tega društva daroval 100 din za šolsko kuhinjo revnih dijakov na meštanski šoli na Viču.

— Iz Alarm v Sredozemlju v Kinu Mat-tici je odličen francoski film, ki sicer ni-ma za reklamo ali pa zares v svojih glav-nih vlogah renoniranca, kot so Charles Boyer, Jean Gabin in drugi, je pa kljub temu filmsko delo, vredno najresnejšega upoštevanja. Delo spada med produkcije vojaško propagandnega značaja, zato je tudi dobilo najvišjo francosko nagrado: Grand Prix du Cin. Francais, ki bi jo pa tudi sicer lahko zaslužilo. Zgodba je pre-pletena z raznimi dogodki, ki vplivajo na živce gledalcev, je napeta, je vmes nekaj ljubezni, vsekakor pa verna priča velikega mornarskega življenja, ki dandanes še prav posebno zanima obstnost. V glavni vlogi je Pierre Fresnay, ki ga že poznamo iz mnogih kvalitetnih filmov, in ki se tudi tokrat dobro izkaže. Poseben čar daje vsej zadevi prisotnost mornarjev vseh treh glavnih evropskih vojaških partnerjev, Nemcev, Francozov in Angle-žev. Film, ki je vredno ogledati si ga.

— Prosim vse one, ki b-žo nakazovali zneske na naš č-ek račun št. 982, za šolske kuhinje, da izpolnijo polnočno točno ta-kole: Jugoslovanska unija za zaš-ito otrok, sekcija za dravsko banovino, Ljub-ljane. Telefonska številka Jugoslovanske unije za zaščito otrok je 31-12.

— Iz Jutri veselo žrebanje! Glavni dobi-tek Martinova gos! Gostilna Martinc. Zg. Siška, tel. 41-88.

— Iz NA VSAKO MIZO LASKO PIVO

— Iz Najmodernejša lekarna v palači Ba-te. Lekarna Ustar si je vzorno uredila prostore v novi palači Ba-te. Po ideji zamisljenih lastnika lekarnе gosp. mag. phr. Ustarija je napravil osnutek arhitekta inž. Rohrmann. Novi lokal — tako imenovana oficina — je zračen in svetel, da se vse kar blešči od čistosti in lepe opreme. Plošča pulta je iz belgijskega marmorja, stene so obložene z marmoriranim ste-klom. Mnogo je bele kovine, ki jo je do-bavila tvrdica Briški. Kar je plemenitega lesa, ga je dobavila družba »Les«, stekle-ne opreme pa je oskrbelo tvrdica »Spek-trum«. Vitrine so polne najmodernejših in najpotrebnejših zdravil, lekarna pa je tudi nabavila nove specialne tehtnice. Iz prodajalnega prostora vodi hodnik v prav-cati labirint ostalih potrebnih prostorov in skladišč. Nova lekarna, gotovo ena naj-modernejših v Ljubljani in Jugoslaviji, bo od ponedeljka dalje odprta jav-nosti. Tako se bodo številni odjemalci te ugodne lekarnе lahko sami prepričali o modernih opravi, kakor tudi o odlični po-strežbi.

— Davčna uprava Ljubljane-mesto ob-vešča vse zavezanca, ki plačujejo dopol-njeno prenosno takso, da z 31. decembrom 1940 konča petletna taksova perioda. Poz-ivajo se zavezanca, da vložijo takso na-povedi o imovini za novo takšno periodo 1941-1945 najkasneje do 15. januarja 1941 pri tui upravi. Tiskovine se dobijo v Ju-goslovanski knjigarni za ceno 2 din. Oni, ki imajo imovino v več okoliših, lahko zaročijo dravsko finančno direkcijo, da jim dovolji plačevati dopolnilno prenosno takso v enem kraju in sicer v onem, kjer je največ imovine. Zavezanca, ki uživajo trajno davčno premost, morajo prav tako vložiti takso prijavio in istočasno zaprositi za odlok o trajni davčni prostosti.

— Vodočrta po razstavni Klubu neodv-rih bo imel jutri v nedeljo, ob 11. prof. Marij Pavelj in to v popolnoma novi obli-ki. Razstava je odprta od 9. do 18. ure.

— Iz Harem je od nekdanj za evropske pojme nedoumljiva skrivnost. Bele žene, ki so jih ropali štom kulturnega zapada

so sitile strasti poitenih orientalcov za ne-prebodontni omrežji. Film nam je odkril šele nekaj detajlov tega življenja in prav »Bela sužnja«, eno največjih francoskih del a prikupljeno Vivianne Romance kaže vse intrige in vse trpljenje Parizanke, ki je postala žrtev orianta. — Angeli gar-jevih lic pa je drugi velleim, ki ga ima kino Moste v seriji svojih izbranih sporedov na repertoarju do vstetega torka. Namenjen je tistim, ki jim je poverjena skrb za vzgojo propale mladine. Poučne so scene ko na električnem stolu konča življenje zločinca, ki mu je bilo vse življenje polno dramatičnih borb, Sodba vseh, ki so ta film videli je ta, da tako napetega, tako čustvenega pa obenem vzgajnega filma še niso videli. Torej ne pozabite. Ta spored predvaja kino Moste! 1620

— Iz Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru uprizori jutri, dne 17. XI. ob pol 16. uri pravilčno lutkovno igro pisatelja Vinka Bitenca: Sirota v paradižu v pe-tih dejanjih. Igra je bila uprizorjena pro-šlo nedeljo ob razprodani dvorani in je žela dosti uspeha. Jurčkov jazz. 479-n

— Zrebanje ločerja Sokola Ljubljane-siška se bo vršilo neprekidno 23. decem-bra 1940. Cena srečji je 5 din. Srečke prodajajo člani društva in prosimo, da prido kupujete naše srečke. Srečke se dobe tudi pri kino blagajni in pri hišniku v Sokolskem domu v šiški. Srečke lahko naročite tudi neposredno pri društvu pi-smeno. Naročite še danes srečko. Ceneno občinstvo prosimo, da pridno sega po naših srečkah. 474-n

— Iz Spored proslave »Iz Prešernovih dnja, ki jo priredi Kolo Jugosl. sester dne 2. XII. v ljubljanski operi, je naslednji: 1. Nagovor. 2. Uvod »Krstja pri Savici« solo petje. 4. »Zarjavela devica« — recitacija. 5. »Luna sije« — izjava Ljubljanski Sokol. 6. »Ježični doktor« — recitacija. 7. »Vi-soka pesem« — prizor. 8. »Vrba« — re-citacija. 9. »Kama« — solo petje. 10. »Mor-nar« — solo petje. 11. »Pevec« — re-citacija. 12. »Nezakonska mati« — solo petje. 13. »Zdraviljica« — govornili zbor. Upamo, da bodo zavedne čestitke in čestitci Preš-erna storili svojo dolžnost in ta dan napolnili gledališče do zadnjega kotlička.

— Iz Ljubljanski trgovci za zimsko po-moć. Kakor so lansko leto ljubljanski tr-govci z veliko vnemo in izredno poštvo-valnostjo sodelovali pri akciji za zimsko pomoć ljubljanskim mestnim revežem, ta-ko so zastopniki ljubljanskega trgovstva tudi letos pričeli takoj sodelovati pri vseh pripravah za zimsko pomoć ter spet po-kazali vso iskrenost svojega globokega socialnega čuta. V pripravljani seji odbo-ra za zimsko pomoć je zastopnik Zdrže-nja trgovcev v Ljubljani izjavil, da bo Zdrženje trgovcev z vsemi razpoložljivi-mi sredstvi drage volje sodelovalo pri ak-ciji za zimsko pomoć ter pozvalo ljubljansko trgovstvo, naj daruje bodisi v denarju ali blagu edino mestni občini. Po tem hval-je vrednem sklepu seveda nikakor ni mo-goče pričakovati, da bi ljubljansko trgo-vstvo poleg akcije za zimsko pomoć moglo popirati tudi še nabiralne akcije raznih drugih organizacij, društev, šol ter sploh kakršnihkoli drugih prosilcev. Omeniti moramo tudi, da so tudi višji oblasti vse druge nabiralne akcije nezaželjene. Zato ponavljamo, da so prošnje kakršnihkoli prosilcev pri ljubljanskih trgovcih zaradi tega velikušnega sklepa Zdrženja tr-govcev popolnoma neumestne, ker so vsi trgovci pripravljeni, da se ravnaajo po tem sklepu svojega predstavnstva ter odkla-njajo vse druge prošnje.

— Iz Baist Franc Schiffrer, ki bo nasto-pil prihodnji petek na samostojnem kon-certu v veliki filharmonični dvorani, je rojen Ljubljancin. V pevski karieri se po-klicno udejstvuje kakih šest let in je sedaj že drugo leto angažiran na državni operi v Monakovem. Ko ga je prvič slišal zna-meniti dirigent Klemens Kraus, mu je re-kel tole: Imate krasno zveneč in šolan glas, ki ga znate odlično voditi. Vaš glas in Vaša postava Vas usposabljata za vse mogoče vloge, ki jih boste tudi dobili. Franc Schiffrer nastopa v Monakovem z velikim uspehom tudi na koncertnem odru. Njegov koncert bo v Ljubljani v petek 22. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Spremljal ga bo na klavirju pianist Marjan Lipovšek. Vstopnice so od danes naprej v predprodaji v knjigarni Glasbene Matic. 477-n

— Iz Cena mleku. Na številna vprašanja sporočamo, da velja zvišanje cene mleku na 3 din liter od 1. decembra, kar naj blagovoljno prizadeti vzeti na znanje.

— Iz Slovenski pedagog Hinko Schreiner spada gotovo med tiste delavce, ki so vse svoje življenje posvetili zgradbi slovenske pedagogike in organizaciji slovenskega šolstva. Ker letos potoke dvajseta oblet-nica njegove smrti, priredi Pedagoško društvo v Ljubljani ob tej priliki predavanje »O pomenu Schreinerjevega dela za slo-vensko pedagogiko«. Predavala bo ga. Anica Černejeva, in to v ponedeljek 18. t. m. ob 18. uri v dvorani Mineraloškega in-stituta na univerzi. Vstop prost. Po preda-vanju bo redni letni občni zbor Pedagoškega društva.

— Iz Šta'ski pitani pečeni purani, pe-čene gos, cvrte piške. Gostilna LOVSIN. 476-n

— Meddruštveni odbor ljubljanskih so-kolskih društev bo imel v ponedeljek nu-jno in važno sejo. Vabljeni so vsi staroste, načelniki, načelnice, tajniki in prosveta-ri. Seja se vrši pri Ljubljanskem Sokolu ob 20. uri. Na dnevnem redu je med dru-gim: poročilo o meddruštvenih tekmah, ki se bodo vršile dne 15. decembra pri Sokolu II. v Trnovem, nadalje priprave za proslavo sokolskega praznika 1. de-cembra in priprave za občni zbor župe.

— Iz Sentiakobskem gledališču bodo uprizorili drevi ob 20.15 Gena Senečiča igro »Nenavaden človek«, v 6 slikah nam avtor prikaže usodo poštenega železničar-ja in konstarja Tonkovića, ki je našel pol milijona dinarjev in jih vrnil lastni-ku, ki ga pa potem opeharil še za pripada-jočo najdenino. Igra je skrbno pripravlje-na in na novo opremljena. V vodilnih vlo-gah bodo nastopili: Košak, Lavrič, Plevelj, Moser, Vidčičev in drugi. Ker je za pre-dstavo veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji, da se izognete navalu pri večernji blagajni. Jutri ob 20.15 se bo igra ponovila.

— Iz Aranzersko društvo se zopet pre-dstavlja s svojo delavnostjo vsej trgovski javnosti ter vabi vse gg. trgovce, neme-ščane in aranzere, da posetijo aranzers-ko razstavo, ki bo odprta od sobote 16. t. m. do nedelje 24. t. m. vsak dan od 9. do 20. ure v bivšem kinu »Tivoliju«. Na taj razstavi bodo novi aranzjerji, ki so ob-likovali pravkar zaključeni aranzerski te-čaj, pokazali svoje na tečaju pridobljene sposobnosti sodobnega aranzjerstva. Vstop prost. Odbor 478-n.

— Iz Is šole ukraden kolo. Iz šole na Ledini je bilo te dni ukradeno dijaku Pavlu Keršiču sivo pleskano kolo, znamke »Viktorija«. Ukradeno kolo, ki je skoraj še novo, je imelo dinamo svetilko znam-ke »Riemann« in skoraj nove plašče. Vred-no je bilo 1500 din.

— Iz »Nežem napada nezvestega prija-telja. Cevljarski mojster Rudolf T. je imel včeraj v neki gostini na Bleiweisovi cesti sestanek z neko žensko, s katero sta se prav dobro zabavala. Prelahal pri obeh na je povzročil prihod druge ženske, ki si je tudi lastila pravico do podjetnega Rudol-fa. Druza ženska je pričela vpiti nani in na njezovo prijateljico, s'ednilič na se je tako razburila, da je potegnila nož in Ru-dolfa napadla. Ranila ga je na roki in je moral nezvesti Rudolf iskati pomoči v bolnici.

Iz Kamnika

— Proslava Jadranskega dne je bila v Kamniku v četrtek zvečer v Narodni čit-alnici. Kar smo pričakovali, se je tudi zgo-dilo: Kamnik se tudi letos ni iznevil svo-ji tradiciji in zopet krepko dokazal, da ni-ma smisla in razumevanja za naša eminen-to nacionalna in patriotska vprašanja. Kaj je narodni ponos, kaj je nacionalna zave-st in kaj bi morala biti naša skupna skrb in briga, to Kamničanom ne gre v glavo. — Malostevilno občinstvo je v uvodu pozdrav-il in nagovoril predsednik krajevnega od-bora tukajšnje Jadranske straže, g. Anton Stergar, ki se je tudi zahvalil vsem sode-lujočim. »Lira« je zapela dvojce domačih pesmi in himno našega morja »Morje Ad-rijskoe«. Zatem so sledile deklaracije v pesmi in prezi naših ljubkih podmladkar-je, ki so nam prikazovale lepoto in veličino našega morja Kot zaključek je sledile za-nimivo skiptično predavanje g. Viktorja Pirnata iz Ljubljane, ki nas je popeljal ob slikoviti obali našega morja Posebej nam je pokazal vse važne postojanke, to so do-movi Jadranske straže, ki so raztreseni že ob vsji obali. Ze samo predavanje bi za-sluzilo, da bi bila vsaj naša čitalniška dvo-rana zasedena. Tako na smo poleg ostalega občinstva pogrešali predvsem predstavnike naše javnosti, oblasti in uradov, kakor tudi zastopnike naše barutane Prav nič bolj-ša seveda ni naša zlata mladina, ki je si-cer navdušena za kake ples, cirkuse in slične primordarije, ne pridobiti je pa za nobeno resno in pošteno stvar. Čas bi že bil, da bi pričeli v Kamniku vsaj tovrstnim prireditvam mpospevati malo več pažnje.

— Sanitetni avto, ki je bil s pomočjo ob-laste, organizacij in posameznikov naba-ven na pobudo gasilske župe Kamnik, bo jutri dopolne blagoslovljen. Gasilska ma-ša bo ob pol enajstih v farni cerkvi na Su-tini, po maši pa bo na Glavnem trgu izvr-šena blagoslovitev avtomobila z mimoho-dom čet Kamniške gasilske župe. Avto je moderen in popolnoma odovarjajoč za na-še prilike, znamke Fiat. Kupna cena je bi-la 80.000 din. K tej vsoti so prispevali ga-silska župa, občina Kamnik, krajevni od-bor Redčega križa v Kamniku in Industri-ja platnenih izdelkov v Jaršah po 10.000 din. Ostalo podelico pa so prispevali naši pridobitni krogi in privatniki. Ponedel-je priredi Prostovoljna gasilska četa Kamnik za domačine in goste domačo zabavo v restavraciji Leopoldine Podbrežnik (pri Ro-detu), kjer bo dovolj prilike za razvedrilo in zabavo.

Iz Domžal

— Lepa socialna gesta domačega narod-nega podjetja. V Domžalah ima svojo tovarno znani industrijec Fran Medić. Tu se izdelujejo suhe barve, škrob, dekstrin in litopon. Tovarniško poslovanje je v ve-liko korist za splošni dvig kraja samega kakor tudi za prebivalstvo, ki mu omogoča zaslužek. Delavstvo te tovarne je v pretež-ni večini organizirano v delavski strokovni organizaciji Narodne strokovne zveze.

Beseda o našem kolesarskem sportu

v katerem so zavladale zadnje čase čudne, nezdrave in pravemu sportu škodljive razmere

Ljubljana, 16. novembra
Kdor se za sportno življenje kolkaj zanaša, ta zna, da razen aktivnega dela raznih sportnikov na zelenem polju, na cesti, na dirkališču, v vodi, v zraku itd. prav pridno delujejo tudi sportniki, ki se s pisano besedo bore najsibio za napredek ali pa tudi za nazadovanje našega sporta. Ne mine dan, da bi človek po naših in drugih časopisih ne čital v krajših in daljših člankih o razmerah našega sporta, kjer padejo odzvenjajoče besede, ki se s pisano besedo bore najsibio za napredek ali pa tudi za nazadovanje našega sporta. Ne mine dan, da bi človek po naših in drugih časopisih ne čital v krajših in daljših člankih o razmerah našega sporta, kjer padejo odzvenjajoče besede, ki se s pisano besedo bore najsibio za napredek ali pa tudi za nazadovanje našega sporta.

Očitki kar dežujejo

Za vsakršni potemtakom bogata, plovana, lahke atletike in še drugih panog je sedaj prišlo na vrsto še kolesarstvo, pri čemer si dajejo duška razni ambiciozni funkcionarji in drugi taki pisci, ki po časopisih obdelujejo razne forme in posamezne funkcionarje, obdolžujejo jih diktatorstva in ne vem kaj še, češ, to ni prav ono ni dobro. Ko take-le stvari čita človek, ki so mu razmere v kolesarskem življenju znane, že iz večletnega delovanja v tem sportu in ko vidi, da navadno take kritike in očitki izvirajo baš od ljudi, ki so vse leto, ko je bilo treba delati najsibio v organiziranju raznih sportnih prireditev, na klubskih podveznih ali zveznih sejah in sestankih, s propagando pridobivanja naraščajo in v podobnem udeleževanju za procvit našega kolesarstva posebno v času, ko smo razdeljeni v nacionalne zveze, dremali za zapečkom, si ne more kaj, da bi tudi on ne prišel z besedo na dan in citatjem ne postregel s potrebnimi pojasnili.

Članki, resolucije in podobna razpisovanja, ki jih zadnje čase objavljajo časopisi kot: »Jutro«, »Slovenec«, »Slov. dom«, »Večernik«, »Ilustr. sportske novice« itd., so v zvezi z odnosom med Slov. koles. zvezo, Vrh. koles. zvezo v Zagrebu in v novoosnovano Koles. zvezo kralj. Jugoslavije v Beogradu. Izhajajo pa z naše severne meje, t. j. od Koroške koles. podzveze s sedežem v Slovenjem Gradcu, kjer je udarna črna že nekakšna tradicija v razpisovanju po časopisih. Da bo bolj zalego in da bo stvar sigurno padla pred sleherni oko širšega občinstva, so se sedaj severni kolesarski sportniki poslužili kopice časopisov, ki naj bi razpršili v svet razna njihova mnenja, resolucije, predloge in ne vem še kakšne bolezn, na katerih »škipirke« slovensko kolesarstvo. Mogoče je tako kakšna resolucija zašla tudi v »Toviti list« — nisem pogledal. To je torej dovolilo toliko prahu, da se naši bratje Hrvatji lahko v pest smejejo, ko po hrvatskih časopisih čitajo v oči bodoče naslove: »Jedan dio Slovenaca želi saradnje sa Hrvatima«, kjer čitamo v matnem tisku, kako je zveza v Zagrebu prejela pismo znanega sportnika V. Cajnika, »predsednika« (v narekovanju postavil jaz) kolesarske podzveze v Slovenjem Gradcu, ki piše o želji sodelovanja obeh severnih podvez v Hrvati, kajti le tako bo moglo naše kolesarstvo napredovati. Še z nekaterimi nezadovoljnimi se zahteva sklicanje izrednega občnega zbora SKZ, kjer se namerava rušiti »punitarje« Otrina. Za te »zasluge« bo G. Cajnik kooptiran v odbor zagr. Vrh. zveze namesto suspendiranega Otrina. — Daje »Kod slovenskih bledista nešto škripa«. »Večina slov. klubova smatra, da Slovenci nisu trebali sudjelovati na skupštini u Beogradu«, kjer v nepoučeno tronično modruje ljubljanski dopisnik »Ilustr. sportskih novosti« o Slovincih na občnem zboru v Zagrebu in istih Slovincih na občnem zboru v Beogradu, kar vse opravičuje z objavo resolucije, sestojee iz sedmih točk Mariborske in Koroške kolesarske podzveze. H koncu tega članka dodaja pisec še, da ta resolucija jasno kaže, kako se je delalo v Slov. koles. zvezi in s kakšno pravico in pooblastiljo so delegati SKZ šli na ustanovni občni zbor v Beograd. Zadošči da je opomnil, da je tako važen odlok sprejel okrajni odbor brez predsednika in brez razgovorov z omejenima podvezama, na katerih teritoriju da je večina kolesarskih klubov. Temu da je nepotreben vsak nadaljnji komentar.

Torej tak in podobni očitki padajo na račun u. o. SKZ po prizadevanju naših severnih kolesarjev, ki povrh tega namesto realnega delovanja še na »tajnihe« (!) sejah sprejemajo zaključke, ki jih bodo javnosti predložili ne vem kdaj. . .

Roko na srce . . .

Vstipluje se vprašanje: Ali bi ne bilo bolje, ko bi slovenjegraški kolesarji namesto »tajnihe« sej ter udrihanj po u. o. SKZ in po posameznih funkcionarjih, ki si na rednih tedenskih sejah (tudi dvakrat, trikrat v tednu) prizadevajo, kako bi bolje ko-

ristili napredku našega kolesarstva, poslali ali pa jasno objavili poročila svojega vseletnega »delovanja«, statistiko o številu njihovih aktivnih klubov in delovanju istih, število verificiranih dirkačev in funkcionarjev (kakor je znano, je v tamkajšnji podzvezi verificiran vsa, recni pili, en sam samcat dirkač Janko Gregorič iz stare garde, ki se je »na brzu ruku« verificiral, ko je imela slovenska ekipa odpotovati na etapne dirke v Srbijo, kamor pa on iz neznanih razlogov ni šel, šel pa je na tridnevne etapne dirke po Hrvatski, ki so bile nekaj časa za srbskimi) itd., kajti kakor znano, je u. o. SKZ zmanj čaka odgovorov na številne dopise in sta po nekakrat morala Slovenj Gradec obiskati i tajnik i predsednik SKZ. Skoraj ista stvar je tudi z mariborsko podzvezo. Tudi tja so romali dopisi, urgence in osebni obiski. Torej, dragi severni kolesarji: roko na srce! da ne bo naslovov »Večina slovenskih klubov zahteva . . .«

Za pošteno in pravično sodelovanje

Kar se tiče sodelovanja Srbov, Hrvatov in Slovencev, mislim da smo mi Slovenci vedno bili in smo še vedno za sodelovanje, ampak za pošteno in pravično sodelovanje, ne pa tako, kakor ga že, odkar obstoja Koles. zveza kralj. Jugoslavije v Zagrebu, izvajajo hegemonistično navdahnjeni zagrebški kolesarski voditelji. Ali se G. V. Cajnik ne spominja več trenj med slovenskimi kolesarskimi krogi in zagrebško zvezo še izza časov, ko je on sam bil kot delegat prisoten na letnih občnih zbiorih v Zagrebu? Razna prilizanja in obliki spominskih diplom, plaket, časopisnih vstic itd. za uspešno delovanje v kolesarskem sportu ne smejo vplivati na imetjeja istih, da spreminja svoje nazore na zunan, v duši pa ga vedno nekaj tisi, češ, to »je prav, ampak ni prav!« — Ali smo pozabili na izkušnje o lojalnosti hrvatskih kolesarskih izkrogov ob priliki druge trietapne dirke po Hrvatski in Sloveniji, ko so na tretji etapi vsi slovenski dirkači s še nekaj drugimi zapustili nadaljevanje vožnje in bili za ta prestopek od Zveze eni več drugi manj disciplinsko kaznovani. Nobene pribožbe niso takrat pomagale. V tistih časih je bilo tudi, ko se je tedanjaj tajnik ljublj. koles. podzveze G. Gregor po sklepih seje v nekaj dopisih pritožil na upr. odbor Koles. zveze v Zagrebu, češ, to ni za nas prav in bi bilo bolje tako in tako. In kaj smo dosegli? Dosegli smo, da je upravni odbor Kol. zveze našega tajnika za dve leti suspendiral od vršenja kakšnih kol funkcij v koles. sportu. In zakaj? Zato, ker, kako si tajnik neke predzveze pisati taka in taka pisma svojemu nadrejenemu forumu! Torej — izvišuj dolžnosti, bodi pokoren in jezik za zobni! — Kako pa je bilo takrat na občnem zboru Koles. zveze v Zagrebu (zdi se mi, da je bil prisoten tudi G. Cajnik), ko je nek slovenski delegat apeliral na prisotne odbornike Zveze s ponujajočimi besedami: »Na kolentih vas prosimo!«, ko je šlo za kooptiranje enega odbornika v novi odbor: to je bilo takrat (pred kakimi štirimi leti), ko so hrvatski vodilni krogi mrtve klube obujali k živim, plačevali letno članarino in tako dobili glasove, ki so jim bili potrebni za večino pri volitvah, kajti ogražali so jih tedaj srbski in slovenski gl.ovi skupaj. Tazekrat je bil sprejet tudi sklep, da član zveze oz. podzveze je lahko vsak klub, tudi če se aktivno ne udeležuje. (To je tudi lepo, kaj!) — Spet ena! Lansko leto je šlo za jugoslov. ekipo v svetovnem kolesarskem prvenstvu v Italiji. Objavljeno nam je bilo, da se tega prvenstva udeleži tudi en slovenski dirkač (Peternejc). Čakali smo in čakali, dokler nam niso z višjega mesta na vprašanje odgovorili, da slovenski dirkač ne more iti, »jerto nema finansijskih sredstev«, a da gre v Italijo le četvorica hrvatskih dirkačev s tajnikom Ferrarjem, za katere je dal denar takratni predsednik Kol. zveze Rosenberg. In tako so dirkači odšli nekoliko dni pred svet. prvenstvom v Milan in nekajkrat tudi poskusili prog (Od Slovencev je bil takrat tam tudi Jule Katič, ki se ni ustrašil potnih stroškov, le da bi po svoji sportni vnemi prisostvoval temu prvenstvu.) Medtem pa je bilo prvenstvo zaradi mednarodnih političnih homatij odloženo in naša ekipa se je morala vrniti. Par mesecev nato pa se v zagrebških listih pojavi v poročilu občnega zbora Kol. zveze med blaginjskih izdatki tudi vsota tistih in tistih tisočev dinarjev za stroške naše ekipe, ki je šla na svet. prvenstvo v Italijo! Torej! Letos poleti nekako smo spet brali v listih, kako se je obnesla jugoslov. ekipa na dirkah v Wangenu (Nemčija), katero so sestavljali: Prosinek, Davidović, Pokupek in Penčev. Ali so Slovenci za to znali? Ali se ni zdelo hrvatskim vodilnim krogom za potrebno obvestiti tudi SKZ, če ima tudi ona v svoji sredi dirkača, ki bi zastopal Slovence na omenjenih dirkah? Ne! Štirje hrvatski dirkači — i dosta! — Kaj pa s pravilnikom o juniorjih? Na letošnjem državnem prvenstvu juniorjev v Zagrebu,

kjer je bilo tudi šest Slovencev, je zmago odnesel hrvatski dirkač Branko Debančič. Je to mlad, 17-leten dečko, a prav dober kolesar. Pravila pravijo — in se je do sedaj tudi prakticiralo —, da oni junior, ki zmaga v juniorskem državnem prvenstvu, avtomatično preide k višji kategoriji in ne sme več voziti v vrstah juniorjev. Tej dolžbi so zapadli tudi vsi oni slovenski junioraki zmagovalci, ki so do letos skoraj vedno odnašali ta prvenstva mladim. In kaj se je letos zgodilo? Zbrali so se še isti večer na posvet predstavniki zveze in nekaterih klubov v Zagrebu ter to določbo enostavno spremenili tako, da odslej junioraki državni prvak še nadalje lahko starta v vrstah juniorjev kot povprečni dirkač, t. j. do 20. leta starosti. (Tu je šlo za to, ker je Debančič premlad!) Ne vem, če bi se to zgodilo, ako bi zmaga Slovence! Torej sklepe, o katerih mora odločati občni zbor, meni nič tebi nič določi nekaj funkcionarjev. Določila Zveze tudi pravijo, da juniorji ne smejo voziti v dirkah, ki so daljše od 75 km. Sedaj pa pogledaj, kdo so bili in katere kategorije so bili tisti dirkači, ki so vozili na trietapnih dirkah po Hrvatski! Itd.

Izkušnje so nas izučile

Če bi hoteli naštevati take in podobne primere, bi najbrž kmalu ne prišli do kraja. Dosti je torej izkušenj, ki smo jih skozi 20 let mogli doživljati v sodelovanju s

Skrbi delavskih in nameščenskih žena so v teh težkih časih pogosto težje kakor skrbi njihovih mož

Jesenice, 15. novembra
Za delavce, državne uslužbenke, nižje zasebne nameščence in male obrtnike so nastopili zelo težki časi. Cene najvažnejših življenjskih potrebščin raste iz dneva v dan. Nekateri predmeti so se v enem letu podražili od 25 do 50 odstotkov. Drugi predmeti, predvsem olje, meso, moka, blago za obleke in obutev pa so se podražili od 50 do 150%.

Zivljenje ročnih delavcev, državnih uslužbenec in nižjih zasebnih nameščencev že v mirnem času ni bilo posebno lahko. Še prej je marsikateri nameščenski, delavski in obrtniški družini manjkalo marsikaj, kar je bilo nujno potrebno, pa se je moralo odložiti na boljše čase, ki jih seveda ni in jih verjetno nikoli ne bo.

Družine, ki so imele skrbne matere in gospodinjice, katere so znale vsak dimar dvakrat obrniti, so se lahko prebile skozi. Tam, kjer je gospodaril skrben, trezen in preudaren mož in oče, je šlo življenje po urejenem tiru dalje. Tiste družine, ki niso imele takih mož in očetov, žena in mater, pa so že v mirnem času zabredle v bedo in dolgove, iz katerih se ne morejo več izkoptati.

Marsikdo, ki krajinskih razmer ne pozna, misli, da vlada v revirju splošno blagostanje. Površni opazovalci vedno vidijo neke mladih, čedno občenih ljudi v kavarni ali na promenadi. Toda to je le neznamen del prebivalstva. Ti razmeroma dobro zaslužijo in skrbje le zase. Pa tudi med temi so taki, ki so pri trgovcih krojačih in čevljarjih zadolženi. Če bi na trgovci in obrtniki javno povedali, koliko jim odjemalci dolgujejo, bi tudi široka javnost videla, da so tudi jeseničani v marsičem le poljen grob.

Jesenice so skoraj izrazito delavsko in nameščensko naselje. Skoraj 85% prebivalstva tvorijo železničarji, tovarni ki delavci in nameščenci, državni uslužbenici, mali obrtniki, trgovski in obrtniški pomočniki in vajenci. Mesečni zaslužki večine družinskih očetov znašajo od 800 do 2500 din.

Zakonca brez otrok se s tako plačo tudi na Jesenicah lahko preživljata. Še boljje pa živita, če sta zaposlena oba. Navadno zavzemajo taki ljudje tudi boljše položaje. Znano je, da imajo najnujnejši ljudje tudi največ otrok. Čim večja je revščina, tem več otrok je navadno pri hiši. Pa vendar morajo vsi otroci živeti. Vsek otrok prinese svoj kos kruha s seboj na svet. To je povedano v rožicah, v resnici pa je precej drugače. Vprašanje pa je, kako se more danes devetčlanska družina preživeti, če zasluži oče od 800 do 2500 din na mesec. Če odštejemo 300 din za stanovanje in 200 din za kurjavo na mesec, ostane v mnogih primerih od 50 do 100 din za preživljanje ene osebe na mesec.

Moški delajo na prosti, na cesti, na stavbah in v tovarni. Žene na gospodinjstvo doma in skrbje za otroke. Moški prinesejo domov le toliko denarja, kolikor zaslužijo, ne pa toliko, kolikor bi ga družine potrebovale za skromno življenje. Mož in otroci hočejo jesti, morajo imeti obleko, perilo, obutev itd. Kako pa naj jim žena vse to preskrbi, če je mož prinesel za vsak mesec 800 din ali 1600 din, če pa je moka po 8.50 din, krompir po 2 din za kg. par čev-

hrvatskimi kolesarskimi krogi v dobri veri, da bodo toliko uvideli in kot predstavniki višjega foruma kolesarskega sporta v državi pravilneje ravnali tako s nami kakor s ostalimi podrejenimi kolesarskimi organizacijami, a vse zaman! Še huje se je začelo v zadnjih časih. Zato ni nič čudnega, če so se vodilni krogi kolesarstva v Sloveniji, zbrani okoli SKZ, odločili priti v temnejše stike s srbskimi kolesarskimi krogi ter z njimi roko v roki in s pametnim sporazumevanjem vplivati tudi na hrvatske vodilne kroge, da nekoliko razmajejo svojo trmo. Saj ni nikjer rečeno, da mora monopol za vodstvo kolesarskega sporta v državi biti izključno v hrvatskih rokah. V zadnjih letih so tudi srbski sportniki preprečevalno dokazali, da so kaj takega tudi oni zmogli, saj so organizirali že toliko pomembnih prireditev, kakršnih v naši mladi Jugoslaviji še ni bilo. Pa tudi administrativno so naši južni bratje dovolj zreli in se zato nikakor ne bojmo, da bo jugoslov. sport propadel. Sicer nam slovenskim sportnim delavcem dopisnik »Ilustr. sportnih novosti« z dne 8. nov. t. l. pod naslovom »Slovinci in reorganizacija sporta« pod zveziščo priporoča nekoliko več samostojnosti in ne biti vedno privrasci enemu ali drugemu, za kar bomo imeli več ugleda in uvaževanja i od strani Zagreba i od strani Beograda. — Tu bi bilo le omeniti, da kdor pozna razmere in razliko med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano, oziroma med Srbi, Hrvati in Slovenci, ne bo kaj o samostojnosti slovenskega sporta govoril, kajti tudi tu smo v izkušnjah bogati, posebno v današnjih časih. Pojmovanje besede »privrasci« v tem pogledu pa bo mogoče po slovenskem mišljenju drugačno kakor po hrvatskem.

Kolesarski sportnik

tam, kjer so lansko leto merili na hli letos merijo samo na brente. Jaso se pokaže tudi, kako slaba letina je bila sedaj, ko prevažajo prodano vino. Lansko leto je en kmet naložil na tri voze svoj vinski pridelek, letos pa trije trdni kmetje nimajo kaj natovoriti na en voz. Ni torej čuda, da je doseglo vino v zadnjem času ceno 10 din sortirana vina pa tudi 12 in še več. Tudi žganje je precej drago, saj ga prodajajo od 30 do 40 din liter.

— Pod vlak je šel. Komaj 18-letni Okrošek Peter iz Rakovnika je te dni obupal nad življenjem ter skočil kakih 25 metrov pod postajo št. Rupert na Dolenjskem pod vlak. Še prejšnji večer so ga videli postopati okrog postaje, nakar je nenadoma izginil, in so ga drugo jutro našli na tračnicah z odrezano glavo. Pokojni Okrošek je bil že od mladosti nekoliko omejen in si je končal življenje prav v duševni depresiji.

— Vse jim pride prav. Banovina regulira hudournik Sušico pri vasi Dol ter ima vse orodje spravljeno kar zunaj v zato napravljenem zaboji. Te dni pa je zmanjkalo dvoje kramponov, lopata, žaga ter še nekaj drugih malenkost. Tatvino so takoj opazili in prijavili oblasti, ki je izsledila tatova v osebni dveh delavcev, ki pa sta orodje delno vrnili.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI. telefon 41-79

Danes, jutri in v ponedeljek odpadejo vse predelave zaradi popravila kinoaparature!

Prihodnji spored (v soboto 23. XI. 40)

Maria Antoinetta

Radioprogram

Nedelja, 17. novembra

8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Instrumentalni dueti: klavir in harmonij. — 9: Navedbe poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Gvido Rant). — 10: P. Šaljanin poje (plošče). — 10.15: Opevni trio. — 11: Iz Mozartovega carstva (plošče). — 11.45: Pevski zbor »Gospodstvi zvon«. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert. Sodeluje operna pevka gđe. Elza Karlovac in radijski orkester, dirig. D. M. Šijanec do 14.30. — 17: Kmet. ura: Te mlinca načela za zboljšanje travnikov (ing. Pahor Bogdan). — 17.30: Zabavno poplode: Pesmice pojeta Jožek in Ježek, vmes poje g. Mirko Premelj ob spremljanju harmonike (g. A. Stanko). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura: Pevski zbor »Sava« — 20.30: Domači spored (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Mandoline in balalajke (plošče).

Ponedeljek, 18. novembra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Vesele opere (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Dusevna zdravstvo (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Kozaki poje (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: M. V. Lemnosov (g. dr. Preobraženski). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Hudomušnosti (g. Fr. Lipah). — 20: Koncert operne glasbe. Sodeluje baritonist g. Boris Popov, član ljublj. opere in radijski orkester. Dirig. D. M. Šijanec. — 21.30: Mojstri harmonike (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet pihal (flavta, klarinet, rog, fagot).

Torek, 19. novembra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Iz čeških oper (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 14.15: Šolska ura: Zapijmo nekaj narodnih pesmi (II. deliška mešč. šola v Ljublj., vod. gđ. Marija Laharnar) do 15. — 18: Beethoven: Škotske pesmi za glas, klavir, violino in čelo. Izvajajo: gđ. Vida Rudolf, g. prof. M. Lipovšek, gđ. Fr. Ornikova, g. prof. C. Sedlbauer. — 18.40: Svet kovin (g. prof. Miroslav Adlesic). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Gospodinjstva posvetovalnica (g. Helena Keihar). — 20: B. Smetana: Valenstajnov tabor (plošče). — 20.20: Schiller: Viljem Tell (člani radijske igralne družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Večerni koncert radijskega orkestra. Konec ob 23.

Sreda, 20. novembra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Vesele orkestralne točke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Odmevi in napetosti iz španije (plošče). — 14: Poročila. — 18: A. Adamci: Anton Martin Slomšek, življenjska igra (člani radijske igr. družine). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmari). v 2. odmoru Napovedi, poročila. Konec ob 23.

Četrtek, 21. novembra

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Orkestralni koncert (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Domači kvartet (14: Poročila. — 18: Priključje: ni skladatelj (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolaric). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Tercet sester Finkovih, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20.45: Reproduc. koncert franc. simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester.

Petek, 22. novembra

7: Jutranji spored. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11: Šolska ura: Velika torpedovka »Ljubljana« (g. Viktor Pirnat). — 12: Našim prijateljem (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Mojstri opere (radijski orkester). — 14: Poročila. — 14.10: Turistični pregled: Katere naloge nas čakajo v letošnji zimi. — 18: Šolska ura: Razvoj socialnega zavarovanja s posebnim ozrom na ženo (gđ. Marija Penca). — 18.20: Komorni trio (plošče). — 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Prva pomoč v planinah (g. dr. Boodan Breclj). — 20: Rezervirano za prenos. — 21.30: Nekaj bolgarskih (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra. Konec ob 23.

Valdemar Thorsley:

Mojstrski interview

— In potem mi takoj pošljite sem gopoda Molineuxa, — je dejal glavni urednik Colb dokaj trpko. — Govoriti moram z njim.

Tajnica je priklimala in odšla. Čez nekaj minut se je začelo trkanje in na pragu se je pojavil mladi Molineux. Poklonil se je in dejal z izrazom na obrazu, vrednim velikega Korzicanca:

— Zeleni ste govornik z menoj, gospod. — Da, govornik moram z vami, — je ponovil šef razdraženo. — Tako ne pojde več naprej, dragi moj. Menda boste sami priznali, da je vaše delo, če lahko sploh rabim ta izraz, zame povsem nezadostno. — Ne razumem vas dobro, gospod, — je odgovoril urednik, ki ga šefove besede še malo niso spravile iz ravnotežja. — Saj to je tisto, — je navezal šef takoj, — razumete sploh nekam težko. Se vedno ne razumete, da je tajna reportaža v pripravljenosti, hitrosti in zanesljivosti. Vaša poročila o konjskih dirkah dobivam dve uri potem, ko je zadnji krog prišel na cilj, o umoru mi prinesete članek, ko že vsak otrok pozna morilca, nagibe umora in dan sodne obravnave. Sprejel sem vas, dragi Molineux, v službo na

priporočilo vašega očeta, ki me veže nanj prijateljsko, — toda razumeli boste, da ima vse svoje meje.

— To razumem — je odgovoril urednik z božanskim mirom. — Z drugimi besedami odpovedati mi hočete. . .

Šef se je zasmejal: — Uganili ste. Toda nuditi vam hočem še eno priliko za rešitev. Naloga je težka — ker ste pa spretni, ni nezmagljiva. Če bi izpolnili to nalogo zadovoljivo, bi se dalo govoriti o stalnem mestu v uredništvu. . .

— Za kaj pa gre? — je vprašal mladenič vneto. — Videli boste, da zna in zmore Molineux vse, če le hoče. — No, no, le nikar se ne premaglite in ne triumfirajte pre zgodaj. Ta naloga je zelo kočljiva. V Parizu se mudi trgovska delegacija iz Anglije. Nji na čast bo danes v dvoranah Trgovske zbornice slavnostni banket. Toda novinarji nimajo dostopa. Če se vam posreči udeležiti se te gostije in prinesiti mi zanimiv razgovor z znano osebnostjo, — napravite pri nas kariero. . .

Mladi urednik se je zasmejal in odgovoril: — Pričkoval sem nekaj mnogo težjega gospod. Še nočijo dobiti od mene senzacionalen, prvovrsten interview. Na svidenje, gospod šef!

Komaj je izrekel te besede, je mladi urednik poln nad izginil.

Kmalu po polnoči je prišel reporter Molineux v uredništvo. Takoj se je zgabil pri glavnem uredniku in ko je stal pred njim je potegnil iz žepa svojega brezhibno elegantnega fraka nekaj gostopisnih listov in jih pomolil svojemu šefu rekoč:

— Tu je zaželeni interview z banketo na čast trgovski delegaciji iz Anglije, razgovor z Earlom of Cunninghamom, gospod.

Šef se je ozrl nanj in ostrmel od presenečenja. Potem je na preletel z očmi listke rečenice in vzkliknil: — Saj to je sijajno, imenitno! Kako ste mogli storiti to?

Urednik se je nasmehnil: — Kaj enostavno. Samo malo samozvesti je bilo treba. Vstopil sem čisto mimo v poročje stuni z anglijsko delegacijo, tako da se ni nihče upal vprašati me no vabilu. Zbralj v dvorani sem zasledil kreberja nekotiko stavljenega gospoda, Stojil sem k njemu in se mu predstavljal: Markiz de Cunningham. Zkazalo se je, da sem imel dobro oko: bil je namreč Earl of Cunningham. Zbavala sva se zelo dobro. Med pogovorom sem mu kar toliko mimodreže zastavil nekaj upanih, da katere je rad odgovoril. Glavne misli nje-

gove izjave sem skrivaj stenografiral na manšeto. To je vse. Stvar ni bila posebno težka, mislim pa, da vas bo uspeh zadovoljil.

— Da, dragi Molineux, ustregli ste mi. Jutri dopoldne vas bom pričakoval. Videli boste, da vem, kaj je priznanje.

Molineux se je smeje priklonil, odšel domov in spal sladko do devetih jutraj. Potem je vstal, se obril in okopal. Končno se je počasi oblekel in okrog enajstih se je znanosilno pojavil v uredništvu.

Glavni urednik je hodil sem in tja po svojem kabinetu kakor ranjen lev in ko je zasledil Molineuxa je nevarno posnel v obraz in zarobnel:

— Gospod, evo, čitajte!

Pomolil je začudenemu reporterju končen list, v katerem je presenečeni Molineux čital naslednje z debelimi črkami napisane vrstice:

— Našemu sodniku se je posrečilo s srečnim trkom priti na banket v Trgovski zbornici. Predstavil se je markizu de Cunninghamu kot Earl of Cunningham — in nepočasi je izjavil iz zanimivega razgovora naslednje interview. . .

Dalje Molineux ni čital. Obrnil se je in je odšel tako nedej, da ni šel nazaj. Ko se je zaloputnila za njim vrata, ki je bila zaloputnila krepka šefova roka.

Saloni lepote po vsem svetu

Celo Eskimke hočejo biti lepe in njihovi lasje so baje zelo prikladni za trajno ondulacijo

Naj si bodo na svetu različne ženske, ne kaj imajo skupnega, namreč hrepenenje po lepoti. Vsaka bi rada bila lepa. Okusni povsod enak, zlasti pa so različne metode, kako doseči v tem pogledu cilj. Tako pošiljajo dekleta iz Old Calabara v Afriki na farmo lepote, da bi se tam zredile, kajti najdebelejša in najbolj okrogla je moškimi najbolj všeč. Američanke se pa zopet hranijo večinoma s sadnimi sokli, prepečenici in solatami, da ostanejo slanke.

Miss Rumunija 1930

Amerika s svojo močno razvito kozmetično industrijo je dosegla nedvomno največje uspehe na polju ženske lepote tudi zato, ker je postalo negovanje lepote tam za ženske vseh družabnih slojev in poklicev nekaj samo ob sebi umevnega in tudi dosegljivega. Pa tudi sicer so ameriški saloni lepote in na tem polju delujoči kirurgi prvi na svetu. Amerika ima salone, kjer so na razpolago vsi mogoči tipi

Sultanova Zobelda, kraljica Indije

ženske lepote, kjer lahko ženska v originalnem mavčnem odliču naroči za nekaj sto dolarjev ne grete Garbo, Simone Simonove ali Katherine Hepburnove.

Dobava lepote na dom

V Pittsburgu v Pensilvaniji imajo že potujočo ambulanco. Avto, opremljen z vsemi kozmetičnimi sredstvi in pripomočki naše dobe, prispe na željo kar domov,

Miss Filipini 1931

ne samo po mestih, temveč tudi na najbolj oddaljeno farmo, da si lahko ženske tam privoščijo nego lepote, kakor v mestu. Ta potujoči salon lepote je v obliki noči in dan ter skrbi za možko lepoto prav tako, kakor za žensko. Včasih se zgodi, da pokliče po prečuti in preplešani noči okrog petih zjutraj ženski glas ambulanco lepote, da ji pomaga odstraniti sledove utrujenosti in izčrpanosti. Drugič zopet je treba zabrisati sledove dolge vožnje po železnici, preden se prične važna pogajanja in razgovori. Negovanje lepote na najrafiniranejši način je v Ameriki samo ob sebi umevno.

Manj znano je, da postavlja v Mandžukuu množica kozmetikov svoje stojnice kar po ulicah. Prebivalke Mandžukua, ki se zatekajo k njim, vidijo nekaj izredno zanimivega v tem, če si morejo privoščiti trajno ondulacijo in barvanje obrvi kar na javnem prostoru. Cim večji je krog gledalcev, tem večje je veselje žensk. Pri nas nismo še tako daleč, da bi se dale ženske lepotočiči kar na ulici.

Zanimivo je tudi, da so saloni lepote pri eskimskih ženskah dobro obiskani.

Eskimke se omejujejo v glavnem na trajno ondulacijo, za katero so njihovi lasje baje zelo prikladni. Obraze si pa mažejo kar s kitovo maščobo, ki je baje izbor-

Lepotica miss Šanghaja 1935

no sredstvo za negovanje kože. Barvilo za ustnice in puder pri Eskimkah nista priljubljena, razen v nekaterih izrednih primerih, ko gre za ekscentrične ženske. Eskimke se lahko tudi abonirajo. Za tri trajne ondulacije mesečno je treba dati tri severne jelenne.

Načelo najbolj znanih strokovnjakov na polju ženske lepote je, da je fizično negovanje lepote posebno učinkovito, če gre roko v roki z duševnim. V zvezi s tem naj omenimo še nekonzistentno pravdo, ki jo hoče dobiti neki bostonski lasničar. Prišel je na misel postaviti vse svoje aparate v velik salon, kjer bi lahko videle ženske

med trajnim onduliranjem ali umivanjem glav tudi filme. Lastniki bostonskih kinematografov so pa nastopili proti novemu

Najlepši francoski obraz

načinu zabave in so lasničarja kratko malo tožili. Zagrozili so mu, da urede v svojih podjetjih salone lepote, kjer bodo imele dame brezplačno postrežbo.

Na Havaji se omejuje negovanje lepote v glavnem na lakiranje nohtov na rokah in nogah. Na majhnih, zelo lepo formiranih nogah in rokah Havajk se leskečejo ne samo vsi odtenki od roza do najtemnejše rdeče barve, temveč tudi srebro in zlato. Havajke kažejo tudi mnogo razumevanja za lepo našminkane obraze in ustne ter umetno olepšane obrvi.

Slovesni newyorški psiholog Herbert Leych je pa postavil načelo, da vodi do lepote pri preko hipnoze. Negovanje lepote pri njem je zelo drago, toda učinek je temu primerno velik. Moč trdi, da je treba v vsaki ženski zbuditi voljo do lepote, kar dosežemo totom hipnoze, kar dela v tem primeru prave čudeže. Na vsako celico telesa lahko učinkuje volja obenem s fizikalno elektroterapičnim posegom. In ker je ta teorija povsem nova, je seveda nalezljiva na velik odmev in Leych ima mnogo dela, pa tudi zasluži mnogo.

V nekem kozmetičnem salonu v Saint Louisu morajo vedeti vsi uslužbenci vse, kar se godi po svetu. Govoriti morajo z ženskami v vsakem jeziku in o vsem, kar jih utesne zanimati. Uslužbenci so večinoma iz vrst siromašnih študentov in drugih intelektualcev, ki si služijo v salonskih lepote vsakdanji kruh. Njihova izobrazba in uglejane manire so velika privlačna sila, tako da je salon vedno poln.

Celo v Sovjetski Rusiji so pred dobrim letom odprli prve salone za negovanje lepote. Naval je bil zelo velik, pomanjkanje kozmetičnih sredstev občutno in cene zelo visoke. Toda Rusinje so, kakor njihove sestre po vsem svetu, zelo nečimberne in ker tudi one hrepenijo po lepoti, so z velikim zadovoljstvom pozdravile prve salone lepote.

Kratki valovi v medicini

Diatermija in vse, kar je z njo v zvezi

Pogosto slišimo izraz diatermija, toda le redki laiki vedo, da gre pri tem zdraviljanju za uporabo fizike v medicini. Diatermija je zdravilna metoda, pri kateri se uporabljajo visokofrekvenčni električni tokovi nizke napetosti in visoke intenzivnosti. Če se hočemo izogniti temu strokovnemu izražanju lahko rečemo, da se uporabljajo v bistvu isti žarki, ki nam omogočajo v radiu poslušati koncerte predavanja in poročila. Dolžina teh valov je pa večinoma manjša.

Cloveštvu je bilo že davno znano, da vpliva električni tok na človeški in živalski organizem. Ze v starem veku so bile nekaterim narodom znane električne rube, ki so njihove udarce uporabljali v zdravilne svrhe. Težke posledice strele so bile pa znane tudi že primitivnemu človeku, ki jo je v svoji nemoci povisil v bžanstvo. Sicer se pa tudi poskusi s'avnega Galvanija z električnim tokom na'lanjajo na fiziološke učinke na žabe krake.

Diatermija temelji na tem fizikalnem dogmnanju. Med dve električno prev d-i plošči položimo različne neprevodne trde in tekoče snovi. Če napajamo pl-šč kot kondenzator z visokofrekvenčno napetostjo se neprevodna plast segreje. Prvi poskusi uporabe tega pojava v biologiji izvi-

rajo že od Nikole Tesle in d'Arsonvalda. Med drugimi pionirji na tem polju je treba omeniti J. Kowarschika z D'naia in Schliephaga iz Glessena.

Učinki električnega toka na človeško telo so pa različni od okolnostih. Če rabimo napetost nizko frekvenčnega istosmernega ali izmeničnega toka vpliva dražeče in poškoduje tkivo. Ti učinki pa izostanejo, če rabimo izmenične toke visoke frekvence. Treba je pa tudi učinke toka dozirati, kajti tudi ta uporaba bi uteznila imeti nezaželjene posledice. Majhne živalice, reimo miši, poginejo, če so izpostavljene da jšemu učinku visokofrekvenčnega toka večje intenzivnosti.

Pri diatermiji se uporablja frekvenca približno enega milijona tres javov. Dotični deli telesa, ki hočemo nani privesti, obložimo s ploščami, po katerih prihaja tok in električna energija se izpreminja v toploto. Fiziološki učinek se pokaže s povečanim dotokom krvi, pojmanjem bolečin, hitrejšo izmenjavo snovi, pokončava jšme nekaterih bakterij, ki ne pre eso višje temperature in podobno. Včas se rabijo visokofrekvenčni tok visoke napetosti pri arsonvalizaciji ali pri nevralizaciji bolečinah odnoso pri zmanjšanem krvnem pritisku.

V novejšem času se v medicini mnogo rabijo kratki valovi v mejah med 3 do 15 m. Pri tej kratkovalovni terapiji je dotični del telesa stisnjen med dve kondenzatorski plošči in tako se močno segreva. S kratkovalovno terapijo lahko povzročimo umetno vročico kakor rečimo z malarično kuro. Prednost uporabe kratkih valov v medicini je v tem, da lahko in enostavno učinkujejo v globino. Pri dolgovalovni terapiji teče električni tok po dobrih prevodnikih, kjer je nezmaten odpor rečimo po žilah, izogiblj se pa slabih prevodnikov, kakor so kosti, živci, maščoba in podobno. Večje učinke v globino imajo samo kratki valovi približno 6 m. Če gre za bolezen na površini telesa, se dobro obnese nekoliko daljši valovi, okrog 12 metrski.

Za proizvodnjo potrebne visokofrekvenčne energije v zdravstvene svrhe se uporabljajo deloma generatorji z iskriščem, deloma pa generatorji z žarnicami. Prvi proizvajajo zaglušene, druga pa nezaglušene tresljaje. Zdaj se rabijo večinoma generatorji z žarnicami. Prenos visokofrekvenčne energije na del telesa, ki ga zdravimo, gre po elektrodah odnoso ploščah, s katerimi se konča antena normalne oddajne aparata na kratke valove. Tako energija ne izžareva nemoteno v prostor, temveč je osredotočena v prostoru med elektrodami.

Nova detektivska metoda

Znanost je dala v roke preiskovalnim organom novo koristno sredstvo za ugotovitev krivice. Posrežeto se je že zgodilo, da so zločinci ušli kazni, ker jim ni bilo mogoče dokazati, da so streljali s puškami ali samokresi. Zgodilo se je tudi, da postane nedolžni človek žrtev nesrečnega naključja in da ga obsojijo, čeprav ni ničesar zgrešil. Učenjaki so prišli nedavno na to, da pridejo pri streljanju s samokresom v kožo na roki neznatni kemični drobc smodnika, ki jih s prostim očesom ne vidimo, ki jih je pa mogoče s posebnim aparatom v dveh dneh odkriti. S posebnim aparatom se dva dni do streljanja ugotovi, če je dotični človek res streljal. Če je kdo osumljen, da je streljal s samokresom in še to taži, preiščejo kožo na njegovi roki in takoj pride resnica na dan.

To zanimivo odkritje so v Chicagu že preizkusili. Mladu lepo dekle so našli mrtvo doma in kraj nje je ležal samokres. Policija je domnevala, da gre za umor in aretirala je osumljeno deklečinega ženinina. Priče so izpovedale, da je bil pri svoji nevesti in da sta se sprla. Tega osumljenca ni tažili, nač je pa odločno protestiral proti temu, da bi bil svojo nevesto umoril. Sprla sva se in jaz sem ušel, je pripovedoval na policiji. Ko sem odhajal je bila moja nevesta še živa.

Osumljenca so odvedli v policijski laboratorij, kjer so z novim aparatom preiskali njegovo roko. Izkazalo se je, da ni rabil strelnega orožja. Potem so pa preiskali še roko mrtvega dekleta in našli na nji neznatne sledove smodnika. Tako je bilo dokazano, da si je sama končala življenje.

Sežiganje mrličev v Nemčiji

Od leta 1875, ko je cesar Karel pod smrtno kaznjo prepovedal sežiganje mrličev, je ta misel za dolga leta v Nemčiji zaspala. Šele leta 1849 jo je oživil ustanovitelj nemškega jezikoslovja Jak. Grimm s predavanjem »O sežiganju mrličev«. Vojaški zdravnik dr. Trussen iz Noissa je označil v svojem spisu sežiganje mrličev za najprikladnejši način pogreba. Njegova prošnja na pruski parlament je pa naletela žal na gluha ušesa.

Toda zanimanje za sežiganje mrličev je raslo, dokler ni prišlo do praktičnih poskusov na 47. kongresu zdravnikov in naravoslovcev v Breslau leta 1873, kjer so sežigali prvega mrliča v plinasti retort. V naslednjem letu je na zasedanju iste društva predaval policijski zdravnik iz Leipziga prof. dr. Reclam o načinu sežiganja mrličev. Prišel je do pravičnega naziranja, da se da človeško truplo povsem upeljati samo s pomočjo silne vročine. Posrečilo se mu je pripraviti industrijalca dr. Simensa od tega, da je v svoji tovarni v Dresdenu zgradil prvi krematorij. Seveda to ni bil krematorij v pravem pomenu besede, temveč samo nekakšna peč, v kateri se je dala doseči izredno visoka temperatura. Najprej so napravili nekaj poskusov z živalmi, potem so pa v septembru 1947 upeljali truplo lady Dilke.

Za pravo sežigalno peč je bil izpolnjen glavni pogoj za zgraditev prvega krematorija na nemških tleh. Poleg prof. Reclama moramo omeniti zdravstvenega svetnika dr. Küchenmeistera iz Dresdena, ki je z ing. Schneiderjem izpopolnil sežigalno peč in dal z ustanovitvijo društva »Urne« v Dresdenu pobudo za nadaljni razvoj sežiganja mrličev. Leta 1876 je vodil evropski kongres za sežiganje mrličev in ta je na njegovo pobudo votiral 15 tisoč mark kot prispevek za gradnjo prvega nemškega krematorija v Gothi.

Skozi 13 let je bil to edini nemški krematorij. Do leta 1837. je bilo pa v Nemčiji že sežganih 1.000.000 mrličev. Zdaj jih seže vsako leto blizu 100.000, krematorijev pa ima Nemčija 130.

Kako odpada listje

Malo ljudi ve, kako odpada jeseni listje. List pada vedno s spodnjo stranjo navzdol in tako pade tudi na zemljo. Veter sicer listje večkrat preobrne, vendar pa pade večina listov na tla s spodnjo stranjo. List se namreč vedno posuši tako, da se stranske žilice zakrivajo navzgor, in da nastane iz lista nekakšno koritce. Ko list odpade, kroži po zraku in pada v smeri najmanjšega udara. To, da pade list s spodnjo stranjo na vlažno zemljo, je v gospodarstvu narave velikega pomena. Na spodnji strani listov je namreč mnogo luknjic, skozi katere dobivajo iz zraka hrano, ogljikov kisik. Te luknjice postanejo potem, ko list odpade, vrata za bakterije in druge drobne organizme, da laže pridejo blizu in da se njegov razpad pospeši. Listna gmeta se razkrajja in razpada, dokler ne izgine.

Kam pa izgine? Vsi dobro vemo, da je gmeta večna in da se samo izpreminja, da dobi drugačne oblike in da jo čakajo v modri organizaciji narave nove naloge. Listje se spoji z zemljo in tvori potem njen organski sestavni del humus, ki je za zemljo izredno važen. Humus namreč zadržuje vodo, da se zemlja ne izsuši tako lahko, obenem pa obdrži na površini svojih delcev važne redilne snovi, ki jih spravi rastlina prihodnje leto zopet v obtoč v svojem telesu. Zemlja brez humusa je preveč prhka, ima premalo redilnih snovi in je zato nerodovita. Tvorba humusa je zadnje dobro delo lista. Z drevoja odpadajoče listje je torej za zemljo gnojilo.

Tečaji za inozemce na berlinski univerzi

Ze od leta 1923. se vrše na berlinski univerzi tečaji za inozemce, ki hočejo svojim slušateljem omogočiti vpogled v znanstveno, politično in gospodarsko življenje Nemčije. Tečajem je prisostvovalo ob otvoritvi samo nekaj sto tujcev, leta 1938. je pa naraslo njih število že nad 5000. Ta porast kaže, da ravno Nemčija in njeni problemi posebno zanimajo inozemstvo. Pred enim letom je bil utemeljen na berlinski univerzi zavod za raziskovanje inozemstva, ki informira svoje slušatelje v največji meri o državah izven Nemčije, toda hkrati smatra za svojo nalogo razširiti znanje o Nemčiji v inozemstvu. Kljub vojni je ta zavod letošnji pomlad priredil počitniški tečaj za inozemce, ki ga je obiskalo 200 slušateljev iz evropskih in izvenevropskih držav.

Sedaj je zaključen jesenski tečaj, ki je imel za temo »Das Reich« ter je dosegel še večje število slušateljev. Predavanja so se nanašala večinoma na zunanje politične probleme, kakor na nemško-italijansko zvezo ali kolonialna vprašanja, na vojaške probleme, med katerimi zavzema prvo mesto pomen letalstva v sedanjih vojni na notranje probleme, kakor na pr. na organizacijo državne vodstva v Nemčiji, ter na propagando kot sredstvo upravljanja naroda. Napovedo na sporedu tudi gospodarski problemi, v prvi vrsti nova evropska gosp. darska politika. Predavanja so izpopolnjena z ogledom znamenitosti, z obiski gledališč in z družabnimi prireditvami. (Europa Service.)

Nemški znanstveni institut v Sofiji

V prisotnosti nemškega prosvetnega ministra dr. Rusta je otvoril 17. oktobra nemški poslanik von Richthofen nem. ki znanstveni institut v Sofiji. Z otvoritvijo tega instituta so se poglobili nemško-bolgarski kulturni odnosi, ki imajo že dolgoletno tradicijo. Nemški znanstveni institut ima na temelju nemško-bolgarske kulturne pogodbe z dne 19. junija nalogo, da se kulturni stiki med obema državama poglobijo in se pospešijo. Institut ima bogato knjižnico, ki bo na razpolago bolgarskim in nemškim znanstvenikom. (Europa Service.)

Dober zdravnik, a slab lovec

Znameniti nemški zdravnik dr. Hilpert je bil zelo navdušen za lov, toda žal je redko kaj zadel. Nekoč ga je povabil njegov tovariš kirurg dr. Heizmann na svoje posestvo v bližini nekega mesteca na lov na zajce.

Dr. Heizmann je bil v nasprotju s svojim tovaršem zelo dober strellec tako, da je takoj v začetku lova ustrelil tri zajce, dočim se je njegov gost zaman trudil, da bi zadel vsaj enega.

Ko je zdravnik zgrešil skoraj sigurni cilj, je dejal čemerno: »Takšna nesreča, da sem pomeril vsaj nekaj milimetrov bolj v levo, bi bil zajca zadel!«

Tako, — je pripomnil dr. Heizmann sarkastično, — Ti bi moral zdraviti zajce, ne pa da jih streljaš!

na vsak način več nego bi vam mogla sporočiti newyorška policija tudi po dolgem poizvedovanju. Vaš neznan prijatelj.

Townsendove oči so se mrlično iskale, ko je prečital pismo do konca. Torej to je bilo. Evo končne zveze med Morbidusom in Russelom in potem... šlo je za plin, a s pomočjo plina so bili umorjeni njegovi trije predhodniki. Celo to je v nekakšni zvezi...

Kar so ubrale Townsendove misli drugo smer. Kako je prišlo to pismo sem? Spominjal se je čisto točno, da pismo ni ležalo tu, ko je pred dobro uro sedel k Marion. Torej... torej je Marion prinesla pismo. Marion je »neznančev« glasnik. V detektivski notranjosti se je nekaj upiralo tej domnevi, toda dejstva so bila preočitna. Utrujen je Townsend utrl luč in legel.

Drugo jutro detektiv vpričo Marion ni z ničemer pokazal svojega sumničanja. Motril jo je ostreje nego sicer in zdela se mu je nekam nemirna. Seveda, saj je lahko vedela, da je našel pismo.

Njegov pozdrav ob slovesu je bil hladnejši nego sicer, brez prijazne besede, brez prijateljskega pogleda. Ne, v prvi vrsti je moral spoznati, kakšno vlogo prav za prav igra.

V tovarni je bilo več dela, nego sicer in tudi med uradnimi urami se Townsend nikakor ni mogel posvetiti svojim mislim. Šele po končanem delu, na povratku domov, je lahko še enkrat premislil vse, kar se je bilo včeraj zgodilo. Ni odšel takoj domov, kjer bi se bil moral zagotoviti s Samom in Marion, temveč je tiho sedel v kot »Pri zlati zvezdi«.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Ti, nikakor se ne morem spomniti nobenega prikladnega izreka iz romana. Govoriti moram torej po svoji pameti. Toda poslušaj me. Najprej vedi, da te ne bom nikoli več poljubila, če mi ne poveš, ali me imaš res rad. To sploh ni bil pravi poljub.

— Pa pridi še enkrat v moj objem, dekle, — jo je prosil. — Saj že dolgo veš, da te ljubim, Marion. Ženska ve to vedno prej kakor moški.

Zopet jo je objel in poljubil nekoliko ognjevit.

— Zares gojim samo eno željo, da bi osrečil mojo malo Marion in da bi čimprej postala moja žena. Marion se je jela naenkrat smejati.

— O ženitvi govori ta človek, zasluži pa komaj toliko, da se preživlja sam. No, ti si mi pravi junak. Ne, ne, dragi moj, z ženitvijo bova še malo počakala.

— A, tako torej?

Šele tedaj se je moral Townsend zamisliti v svoj položaj. Bogle, saj je res imela prav. S svojim sedanjim zaslužkom ni mogel misliti na ženitev.

Marion je vstala in se pretegnila.

— Trudna sem. Lahko noč, grof, — je dejala

32

oklevajoče, potem je pa hitro pripomnila: — Ali me imaš res rad?

— Zares, zares, — je pritrdil. — Celo zelo rad te imam, mala Marion. Še en nagel poljub, potem je pa ostal sam.

Zamišljeno si je prižgal novo cigareto in v samih nogavicah je jel počasi hoditi po sobi. Zdaj je bil torej zaročen. Dobro, zelo dobro! Boljše žene bi res ne mogel najti. A kar je temu dekletu nedostajalo na izobrazbi, to bo že nadoknadila. Zato je pa bila sveža in bistroumna, njena duša pa prosta samostanskih predpisov. A najvažnejše je bilo, da ga je ljubila. Da bi le mogel izpolniti svojo nalogo v tovarni. To se bo začudila, ko izve...

Ura je počasi odbila tri. Kaj je bilo že tako pozno? Najpoznejše čez tri ure je moral že vstati. Torej nazaj v posteljo. Hitro je ugasnil cigareto in krenil proti postelji. Šel je mimo divana, na katerem je sedela Marion. Tam je še ležal njen robec. Bila ga je pozabila. Pobljal ga je, da bi ga spravil. Očka Sam, ki ga je vsako jutro budil, naj bi tega ne opazil takoj... Toda čel, kaj je to?

V dveh skokih je bil Townsend pri divanu Tom, kjer je ležal prej robec. Je ležalo veliko belo pismo.

XVIII.

Naglo je Townsend raztrgal kuverto in ob migljajučih luči sveče je prečital:

»Profesor Aleksander Morbidus, rojen 1. 1868 v Solunu kot sin bogatega grškega trgovca, je podoben kot smrti s ogleč oeta 1. 1894 premoženje okrog 130.000 dolar-

jev. Star 26 let z diplomom inženirja in kemika se ni Morbidus skoraj prav nič razumel na poslovne zadeve. Znan je bil kot človekoljub in tako so ga brezobzirno izkoristila razna dohodolna društva. Leta 1897 je bil ruiniran in moral je prijeti za delo, da se je lahko preživljal. Z nekaterimi manjšimi izumi je postal znan in kmalu je bil povabljen kot profesor na Dunaj, kjer je deloval z največjim uspehom polnih petnajst let. Leta 1905 je pa nenadoma zapustil Evropo in se preselil v Ameriko. Vzrok nenadne odhoda je bil baje epohalen izum, ki ga v Evropi ni mogel prodati. Šlo je baje za plin, ki bi moral biti največjega pomena za kmetijstvo, ker bi odpadla vsa gnojila. Trindvajset let je gladoval v Ameriki. Nihče ni hotel financirati njegovega izuma, ker so strokovnjaki izjavili, da ni nič vredno. Prebil je se skozi življenje kot prevalet in tolač, toda živčoval je vsako minuto prostega časa in vsak prihranjen dolar svojim poskusom, iščeč še nadalje kupca za svoj izum. In zdaj se zgodi, kar je najbolj čudno. Leta 1928 se je našla družba, ki je odkupila njegov izum z vsemi pravicami za šestdeset tisoč dolarjev. Ta družba se imenuje Robinson Brothers Ltd Seattle. Mi smo pa ugotovili, da je bila ustanovljena ta družba šele osem dni pred nakupom izuma in da gre tu dejansko za tovarnarja Russella.

S tem nam vam sporoči o profesorju Morbidusu vse, kar je važno, da veste in

Kričeči primeri velike bede na kmetih

Dolenjska in Bela Krajina potrebuje skupen dečji dom

Novo mesto, 15. novembra
Vsi narodi sveta posvečajo največjo pozornost in skrb mladini, ki nekoč zavela v javnem življenju mesta svojih prednikov. Pri vsem tem gleda vsak narod tudi na to, da je njegov naraščaj številnejši in v jedru zdrav kar daje vsakemu narodu moč in veliko samozavest. Staro izkustvo nas uči, da je narod, ki nima zdravega in številnega naraščaja, zapisan poginu. S tem dejstvom, preko katerega ni mogoče iti, ali pa ga zanikati, se bomo morali sprijazniti tudi pri nas in preiti od besed k dejanjem.

V tem pogledu nudi razveseljivo sliko ravno naše podeželje, ki je potrebno tako v higieni, kakor zdravstvu velike in nujne pomoči.

V higienskem pogledu so naše podeželske domačije prav revne. Ponekdo se človek zamaži oziroma na snagi in redu, ki je pogoj dragocenega zdravja. Običajni si stopi pred oči kopica zanemarnjenih otrok. Roditelji so čez dan odsotni in se pehajo na polju, ali pa v gozdu za vsakdanjim kruhom. Zato nimajo časa, da bi posvečali otrokom tisto pozornost, kakor bi bilo treba. Zjutraj zgodaj vstanejo, zvečer pa običajno kasno ležejo k počitku. Zjutraj preden odidejo na polje, navadno skuha gospodinja hrano za čez dan in jo porazdeli med delovne moči in otroke, ki ostanejo doma. Bolj lačni kakor sili in prepuščeni sami sebi se potikajo otroci okrog gospodarskih poslopj, kjer si krajajo čas z igro. Najraje se love po vasi in okrog vaških luž, kjer grade iz blata hišice ali temu podobno. Pri tej sicer nedolžni igri se kratkorojnik zamažejo in povrhu še zmočijo krila. Zvečer, ko pridejo roditelji vsi utrujeni z dela domov, ležejo trudni k počitku. Nikomur ne pride na misel, da bi otroke očistil nesnage. Kakršni so bili čez dan, takšni po navadi ležejo v posteljo. Oblačnice je za drugi dan otroku ostalo isto, samo obraz so mu umili. Večkrat pa celo tega ne. In po tem zgledu se vlečejo vsi dnevi v letu z izjemno nedelje.

Ni boljše se ne godi ostalim podeželskim otroci, katerih starši so čez dan zaposleni. Otroci so slabo hranjeni in zelo pomanjkljivo oblačeni.

izpostavljeni vsem vremenskim spremembam.

Stanovanja so po navadi zelo slaba in zato, hla, odnosno vlažna. Posteljnjak vidijo le redko. Otroci spe po trije, pa tudi po štirje v eni postelji ali pa kar na posteljih tleh, kamor namestijo zvečer slame ali sena. V takih razmerah spi v majhni izbi

številna družina. Spridlo tega se ne smemo čuditi, da so otroci rojeni v takih razmerah, podvrženi raznim boleznim, predvsem pa jetiki in rahitisu, katerih oboleni je med Dolenjci več kot dovolj. Na vseh koncih in krajih se čuje klic: Boj jetiki! To je res lepo in vredno pohvale. Ali, koliko pomagajo proti tej morili vsi ukrepi, ko pa se resno ne zavedamo, da je treba v prvi vrsti

zavarovati pred njo naše otroke. Seže ko bomo dosegli ta uspeh, bo nadaljnji boj proti jetiki lahek. Zato je nujno potrebno, da se vsa naša skrb posveti v tem pogledu naši mladini, in da se ji nudi pomoč že v rani mladosti. Koliko narodnega premoženja bi bilo pri tem prihranjeno, če bi malo bolj, odnosno pravočasno poskrbeli za zdravje naših otrok. O tem bi znali mnogo povedati naši zdravniki, posebno pa še naše bolniške blaginje. Koliko denarja se izda za zdravljenje teh siromakov, ki v svoji mladosti niso bili deležni potrebne pozornosti in nege!

Naj omenimo le nekaj kričečih primerov z našega podeželja. Skupina izletnikov, v kateri sta bila dva odlična zdravnika, je slučajno prišla v neko kmečko hišo. V zahtolji izbi so bili sami otroci — starši pa nekje na delu. Obrazih teh nedolžnih bitij so bili suhi in upadli, telesca vsa izčrpana. Bili so napol oblačeni in krila so imeli vsa premočena. Starejša deklica je kazala vidne znake otroške paralize. V temnem kotu je ležal na postelji najmlajši otrok, star kakih 10 mesecev. Ko so izletniki odkrili tega otročka, so se spogledali in se jeli vpraševati, če je to, kar so videli na lastne oči, sploh mogoče v našem stoletju.

Na premočenem in smrdljivem ležišču je ležal otrok ženskega spola, ki je bil od gnilobe že ves nabrekel in do vratu se modrikasto vse barve. Otroček ni mogel dati od sebe pravega glasu, njegova zunanost pa je spominjala na staro 80 let.

To je samo en primer z našega podeželja, kjer starši v borbi za vsakdanje življenje in obstoj ne morejo posvečati dovolj pozornosti svojim otrokom, dasi jim pri vsem tem krvavi srce. V neki vasi živi družina gozdnega delavca, ki gara od jutra do večera. Na domu je žena in 7 otrok, ki vsak dan lačni pričakujejo očeta, da jim prinese kak grizljaj. Družina ima zelo vlažno stanovanje. Zaradi nezadostne hrane in vlažnega stanovanja

je postala vsa družina tuberkulozna. Nekje živi številna družina z odprto tuberkulozo. Vsi jedo iz skupne posode in spe v isti izbi. In takih primerov bi lahko našli še mnogo. Vsi ti siromaki so po-

trebni zdravniške nege, izdatne hrane, oblike in zračnega stanovanja. Če pa na žalost tega nimajo, odnosno ne zmorejo so obsojeni na počasno umiranje.

Ljudje na kmetih niso poučeni o tem, kam naj se v stiski zatečejo po nesvet in pomoč. Nekateri so boječi, drugi se boje stroškov, večina teh revežev pa je brez potrebnih sredstev. Če radež bolnik v bolnico, se od njega običajno zahteva da mora imeti od zdravnika potrdilo, da je potreben zdravniške nege v bolnici. Če tega bolnik nima, ne more biti sprejet v bolnico, če je človek brez denarja, so mu vsa vrata zaprta.

Za vse te žalostne razmere našega podeželja bi v prvi vrsti morala voditi nadzorna oblast, ki bi to zlo morala zatreti. Tu so občine, ki vzdržujejo zdravniške zdravstvenih občin. Pa imamo sreske in banovinske zdravnike, ki bi naj svoj okoliš pregledali, kar se tiče zdravja — vsaj enkrat na leto. Na tem področju ima obilo hvalnežne in koristnega dela tudi Higijski zavod v Ljubljani, ki bi naj poslal svoje uslužbence po vaseh, da se na lastne oči prepričajo, v kakšnih razmerah žive ti ljudje. Taki referati bodo gotovo zelo obširni, ker je gradiva več kot dovolj. Poleg naštetih imamo še cel tucat drugih zdravstvenih ustanov, ki imajo dosti hvalnežne dela na kmetih.

Zadnje čase smo dobili še eno koristno, a privatno ustanovo, namreč Unjo za zaščito otrok. Tej organizaciji toplo priporočamo, da ustanovi posebno sekcijo, katere naloga bi bila v svojem območju kontrolirati, v kakšnih razmerah žive otroci. Člane sekcije naj bi opravljale službo po naših vaseh vsaj nekajkrat na leto v sporezumu z nadzorno oblastjo. O vseh izsledkih pa naj bi se obveščala nadzorna oblast, ki bi poskrbela, da dobe potrebni, odnosno bolni otroci brezplačno zdravniško nego v za to odredenem zavodu. S temi radikalnimi ukrepi bi se pri nas zmanjšala umrljivost otrok, obenem bi se omejila tudi razna tuberkulozna in rahitična obolenja.

Bela Krajina nima nobene bolnice. Bolnike vozijo v bolnico v Novo mesto, kjer je moška bolnica usmiljenih bratov in ženska banovinska bolnica. Pri vsem tem bi bilo želeli, da dobi Bela Krajina vsaj poročniško stano, kjer bi našle prvo zdravniško pomoč siromašne porodnice. Vsekakor pa je Dolenjski nujno potreben dečji dom, kjer bi naj našli zapuščeni otroci z Dolenjske in Bele Krajine skupno zatočišče.

mitničarji predvsem sebi napravili s tem postopanjem več dela, na drugi strani pa brez potrebe in brez koristi tako prebivalcev Ljubljane, kakor tudi brez koristi mestne blaginje spravili prizadete trgovce in gostilničarje v zadrego? Ali je to prav in pametno? Mnenja sem, da ni. Vsekakor bi bilo priporočiti malo več uvidenosti, saj so mestne dajatve dovolj velike in ni prav nič potrebno ljudi brez potrebe spravljati v zadrego in jim povzročati nepotrebna pota, sitnosti in stroške. Saj nismo davkoplačevalci tu radi mestnih uslužbencev in mestne uprave, marveč narobe. Vsa javna oblastva in država sama, kot najvišja organizacija člo-

veške družbe so tu le in predvsem radi in v korist državljanov, ali bi vsaj moralo to biti. V današnjih časih niso nikjer dobri in nikjer koristni Machiavellijevi nazori in nasveti: gorje povsod tam, kjer jih hočejo uvesti v prakso. Mestna uprava bi se morala zavedati, da bi brez obrtništva in industrije Ljubljana kmalu propadla in ostala res dolga vas. Zato sem prepričan, da je bil opisan dogodek, ki ni razburil samo prizadete trgovca in gostilničarja, marveč tudi druge — zadnji! H koncu pripominjam še, da noben popravek opisanega dejstva ne more spraviti s sveta.

—mar.

Občni zbor Rdečega križa v Metliki

Rednih članov šteje društvo 25, podpornih pa 5

Metlika, 15. novembra
V drugi polovici oktobra se je vršil v prostorih mestne občine letošnji občni zbor tukašnjega društva Rdečega križa. Slabo vreme, prevelika zaposlenost nekaterih, ki delujejo v vseh društvi, brezpriznost drugih, od katerih bi človek pričakoval več razumevanja in podpore, vse to je bilo krivo, da ni bila udeležba taka, kakor jo društvo zasluži. Razveseljiva pa je bila udeležba našega uradništva.

Občni zbor je otvoril predsednik, agilni župan občine Metlika-mesto g. Malešič, ki je prisrčno pozdravil vse, ki so se odzvali povabilu. V glavnih obrisih je poročal o splošnem gibanju naše mlade ednice, še enkrat izčrpno orisal smernice, ki vodijo RK pri njegovem delu in stremeljenju, posebno v našem kraju, končno se je pa toplo zahvalil vsem odbornikom, dobrotnikom ter prijateljem društva, zlasti tajniku. Tajniško poročilo je podal mestni kaplan p. Norbert. Iz njegovega poročila posnemamo:

Pred leti je že obstojal v Metliki sresid odbor RK, ki pa je z ukinitvijo sreza tudi prenehal delovati. Dokaj let je nato vladalo neko brezdelje in je bilo v našem kraju le poverjenstvo RK, dokler ni lani meseca septembra skupina požrtvovalnih ljudi zopet ustanovila pravo društvo RK. Delovanje ednice v prvem letu obstoja je bilo sicer skromno, v primeri z neugodnimi prilikami, s katerimi se ima boriti vsako novoustanovljeno društvo, še dokaj poveljno. Med letom se je sestel odbor petkrat k sejam, ki so obrodile precej konkretnih rezultatov. Tako je društvo RK organiziralo dvakrat nabiralno akcijo prostovoljnih prispevkov za RK, ki sta vrgli 1.200 din. V okviru tedna RK se je vršilo dvakrat javno predavanje o ciljih in nalogah RK, podmladek RK je prišlo sode-

loval pr. teh akcijah, sedaj se pripravljajo na samostojno prireditve. Razen tega si je ednica nabavila najnujnejši sanitetni material ter obenem tudi položilo temelj urejenemu društvenemu arhivu. Več ni bilo mladih, ker primanjkuje mladi občaki zaenkrat izdatnih sredstev. Rednih članov šteje društvo 25, podpornih pa 5. Dopisov je ednica prejela 32, odpisala pa 15. V bližnji bodočnosti se bo vršil samaritski tečaj, za katerega se je že prijavilo 32 oseb. Sicer deluje več odbornikov pri ekipah za obrambo proti zračnim napadom, kot zadnji akcijo pa se lahko omenimo delo za razširitev mlečne akcije na naši šoli s sodelovanjem protituberkulozne li-

Uspesno in docela pozitivno delovanje ter raznih ednic ovirata le neprestane premene uradništva ter včasih naravnost nepopolnjava letargija vzkrovi, ki bi lahko sodelovali, saj jim to dopuščajo gnotne razmere, čas in poklic. — Blagajniško (kratkot) poročilo je mesto odhajajočega tajnika cestnega odbora g. Bakovnika tudi podal tajnik, iz katerega je razvidno, da je ednica že prebrzdala največje finančne težave ter ji je omogočen obstoj.

Odboru je bila dana razrešnica in je bil z največjim odobravanjem izvoljen zopet stari odbor: predsednik — župan Malešič, podpredsednik — solski upravitelj Zalar, tajnik — kaplan p. Norbert, blaginjska — ga. Zalarjeva, odborniki: g. Protič, Klemenčič, dr. Širko, dr. Jakopič, lekarnar Wachar, dr. Omanen, trgovec Koren, starševina fin. oddelka špeditič Hočevar Jg., Jerina ter voditeljica PRK Wostner J. — Ker je bil s tem dnevi red izčrpan, je predsednik z zahvalo vsem ter pozivom k še uspešnejšemu delu zaključil uspešni občni zbor.

Če bi sovražni letalci napadli škofjo Loko

Navodila prebivalstvu, kako naj se ravna v primeru napada

Škofja Loka, 15. novembra
Prebivalstvu Škofje Loke in njene okolice, predvsem Stare Loke, Vincarjev, Pušala in Trate, so izdale pristojne oblasti obsežna navodila, kako se mora vesti v primeru sovražnega zračnega napada. Navodila obsegajo devet poglavij, iz katerih posnemamo bistvene odredbe. Prihod sovražnih letal se bo objavil z zvonenjem iz župne cerkve vs. Jakobova po načinu »plat zvonov«, v času treh minut. Sirene tovarn Šesir in Thaler pa bodo dajale znak s tuljenjem v presledkih po 6 do 10 na minuto, tudi tri minute. Konec nevarnosti bo objavljen z veselim zvonenjem in nepretrganim tuljenjem siren.

Čim se da znak, da prihajajo sovražna letala, odhit vse prebivalstvo v določena zaklonišča v največjem redu, ob strani ceste, in po možnosti ob potih, ki jih prekriva drevje. V najkrajšem času se na ulicah ne sme videti nikogar, razven reševalnih ekip. Vozila se takoj ustavijo ob strani ceste, po možnosti se skrijejo ob drevesa in strehe. Po hitih je treba zapreti okna in vrata in če le morete, jih je treba zadati z mokrimi zavesami, s preprogami, z odejami. Vse to zaradi nevarnosti plinov. Prebivalci, ki morajo ostati v svojih stanovanjih (bolniki, njih strežniki itd.) se ne smejo pokazati pri oknih ali pri vratih. Čim se ozna, da je nevarnost minila, se vrne prebivalstvo mirno na svoje delo. V slučaju nočnega napada postopa prebivalstvo prav tako, razven tega pa se izvede popolna zatemnitev.

Škofja Loka in okolica bo postopoma dobila več zaklonišč, v stavbah, pa tudi po vrhovih in travnikih. Vsakdo pa se ima pravico okoristiti le z odredenimi zaklonišči, ker bi sicer lahko prišlo do zmešnjav. Člani tehnične službe bodo med napadom nadzorovali red po zakloniščih in skbeli tudi za red in za promet med napadom. V slučaju vojne bo Škofja Loka ne glede na posebna navodila ponoči stajno zatemnjena. Čim bo nastopil mrak, bo moralo biti mesto v temi. Po stanovanjih se sme rabi le razsvetljava s petrolejkami, svetilnicami, karbidom in podobnim, ali samo kolikor je najpotrebnejše. V nobenem primeru ne sme žarek svetlobe na prostu. Zaradi vozi morajo biti zastrti z modrim škotlom in s papirjem, hitrost vožnje sme znašati le 5 km. Za razsvetljavo važnih križišč postavlja občina drozove s svetilkami pre-

vlečenimi z modrim steklom. Posebna naloga je dana nadzornim organom, katerih dolžnost bo, da preprečijo nered, tativno in da organizirajo promet. Oblasti bodo poskrbele, da se bodo vsi ukrepi spoštovali, in se bo proti prestopnikom takoj policijsko nastopilo.

Člani krajevnega odbora morajo dati ljudstvu dober zgled. Vsi morajo biti na svojih mestih, pomagati morajo po svojih močeh in storiti vse, da bo nesreča čim manjša. Oni ne smejo gledati na lastno varnost, dolžnost službe je nad njihovo osebo.

Hkrati s sovražnim napadom, bodo stopile v akcijo tudi razne ekipe, katerih delo ima povsem odreden delokrog. Nastopili bodo gasilci, sanitetci, je posebno važni posel pa bodo opravljali kemiki, ki bodo identificirali bojne strupe.

Ne glede na predpise, je v lastnem interesu vsakega prebivalstva, da se ravna po teh navodilih.

Iz škofje Loke

— Znatno pomanjkanje bencina se občuti v škofjelokem srezu. Namesto večjih, pričakovanih pošilk dobiva okraj le pošiljke po 600 do 700 kg, kar je tako malo, da ne zadošča niti za tista motorna vozila, ki so registrirana na škofjelokem sreskem načelstvu, da mnogih drugih interesov niti ne omenimo. Vsaka nova količina bencina je takoj razprodana. Najkoličnejša je razdelitev bencina med odjemalce in se je porazdelitev že izvršila spozornostno s sreskim načelstvom. Liter bencina stane 7 din 40 par, bencinska erpalka pa je v Škofji Loki le ena. Dejskištev bencinski tank drži 4000 litrov. Uspetevajot, da ne pridejo ljudje niti do onega bencina, ki jim po novi skrčeni dobavi pripada, ne preostaja razprodajalcem bencina nič drugega, kakor da skušajo odjemalce, kolikor bo to sploh mogoče, zadovoljiti tako, da bo dobil vsakdo nekaj. Spridlo pomanjkanja bencina je temu primerno skrčen promet, kar se opaža zlasti pri zasebnih avtomobilih.

NA PLESU
— Oprostite gospodična, jaz ne znam plesati. Ali bi mi pa dovolili držati vsaj roko okrog vašega pasu, dokler bo trajal ples?

Kolesarske ceste nepotrebne?

Sožitje kolesarjev in avtomobilistov je na naših cestah nemogoče

Ljubljana, 16. novembra
Lani so začeli tudi pri nas govoriti o kolesarskih cestah, ki so jih nerodno krstili »kolesarske steze«. Kolesarskih stez pa je pri nas že dovolj in ni potrebna propaganda za nje; kolesarska steza je namreč vsaka pot ali cesta, kjer mora kolesar pešati ter potiskati kolo. Zanimivo je, da so se pri nas začeli zavzemati za kolesarske ceste, to se pravi posebne pasove, vozišča, cestišča ali kakor koli jih že hoče imenovati, ne le prometni strokovnjaki temveč tudi avtomobilisti. Najprej se je izkazalo, da kolesarji morajo dobiti svoja vozišča na novi gorenjski cesti. To je bila prva cesta pri nas, ki je zaslužila ime »avtomobilska«. Toda, ko je bila izročena svojemu namenu, se je izkazalo, da si ožega cestišča ne morejo deliti zadovoljivo vsi — avtomobilisti, kolesarji, vozniki z vprežno živino itd., kajti na naših cestah prevladuje tako zvan mešani promet. Predvsem pa je bilo takoj jasno, da so takšne betonske ceste mnogo pordne, če postanejo kolesarske ceste. Kolesarji so namreč začeli v pravem pomenu besede izpodrivati druge voznike, ker so bili v ogromni večini. Tako so ljudje tudi pri nas prišli do prepričanja, da je treba narediti za kolesarje posebne ceste, kar je mnogo priporočljivejše kakor delati zaradi mešanega prometa tako zvane avtomobilske ceste zelo široke. Znano je tudi, da so prispevki kolesarjev za cestni sklad namenjeni za kolesarske ceste ter da dosegajo tako lepo vsoto, karšna je potrebna, da Slovenija kmalu dobi kolesarske ceste.

Vendar ne smemo misliti, da pri nas že vsi računajo s kolesarji kot prometnim čimteljem. Še vedno nekateri pri nas ne vidijo kolesarjev, čeprav je v Sloveniji prijavljenih že okrog 150.000 koles. Niso se spreviedli, da kolesarji najbolj komplekrajajo promet na cestah z mešanim prome-

tom, predvsem na glavnih cestah in v večjih krajih. Promet z motornimi vozili je pri nas še slabo razvit, vendar toliko, da se je sožitje kolesarjev in avtomobilov na naših cestah izkazalo nemogoče, če hočemo vsaj nekoliko skrbeti za varnost prometa. Posebno pomemben razlog, ki govori za kolesarske ceste, pa je, da je mnogo ceneje delati posebne ceste za kolesarje kakor zaradi kolesarjev razširjati tako zvane avtomobilske ceste. Končno smejo kolesarji tudi zahtevati, da se ozi-raj na nje, ne le ker so pomemben prometni čimtelj, temveč ker sami mnogo prispevajo za cestni sklad.

Zato je bil članek prof. M.M. v ponedeljskem »Jutru« zelo neprijazen sprejet zaradi trditve, da na modernizirani cesti Ljubljana—Domžale ni treba posebnih pasov za kolesarje. Kolesarji se naj poslužujejo kakor doslej roba cestišča. Tako pravi pisec, ki skuša razpravljati o moderniziranju te glavne ceste v slogu avtomobilnega strokovnjaka. Predlaga širovo vozišče, tras, kakšni naj bodo mostovi, hodniki, kje naj leži tramvajška proga, katere hiše bi bilo treba podreti itd. — kakor da so načrte za ta cestna dela delali sami laiki ter da bo treba tehnični elaborat temeljito predelati. Hkrati naš strokovnjak pripoveduje, kako je bilo z licitacijo teh del ter da cestna dela v odseku Ljubljana—Ježica niso bila oddana kljub trikatnemu razpisu. Pač pa so bila oddana dela v drugem odseku Črnuče—Domžale.

Pisec bi moral vedeti, če je že tako dobro poučen, da se tako potrebna dela, še doslej tako zavlečena, lahko samo še zavleče, če bomo začeli razmišljati o načrtih šele, ko je bil tehnični elaborat že zdavnaj odobren na vseh pristojnih mestih. To je značilna naša metoda, da se razni strokovnjaki začno oglašati s svojimi predlogi ter načrti šele, ko je zadeva že ad akta ali prav tedaj, ko prvotne načrte že ured-

ničujemo. Zdi se, da je pri nas nekoliko preveč raznih strokovnjakov, a kljub temu ti močje, ki tako radi delajo načrte, izdelajo vsak načrt prepozno. Kakšen namen ima torej članek »prof. M.M.«? Ali pisec hoče dokazati, da načrti kljub trem licitacijam še vedno niso zreli? Ali je torej treba dela še zavleči? In ali misli, da mu bo vsak slepo verjel, kako nujno potrebno in edino pravilno je vse, kar predlaga, ne da bi se skušal poslužiti najpreprostejšega argumenta? Ali ga naj uvrstimo med zloglasne zatiralce »kolesarske nadleže« med tistimi našimi strokovnjaki, ki bi radi dokazali, da je najbolje kolesarstvo kratkotalo odpraviti?

Javnost se mora zahvaliti za podobne pobude in jih odločno odkloniti, najsi izhajajo od kogar koli, laika ali celo od strokovnjaka na tretjo potenco.

Ali je to prav?

Ljubljana, 16. novembra
Mestna občina ljubljanska pobira od vsega v mesto uvoženega blaga večjo ali manjšo trošarino ali uštinino in je niena višina odvisna od vrste blaga. Mestu pri-jaša to take dohodke, da bi brez njih bankrotiralo. Vsi prebivalci Ljubljane, tako producenti in obrtniki, kakor tudi komentisti, so s tem nekako sporazumni: toda le dokler se vse to vrši v redu in ne z nepotrebnimi šikanami, ki niso nikoli na mestu, v današnjih dneh pa najmanj. V soboto 9. t. m. je neki vinski trgovec peljal po Dolenjski cesti na tovornem avtomobilu večjo količino vina za svojeja odjemalca v mestu. Avto je imel na potu maldefekt tako, da ni mogel pasirati mitnice na Dolenjski cesti pred 18. uro. In kaj se je zgodilo? Mitničarji niso hoteli opraviti predpisanih formalnosti, da bi trgovcu lahko še istega večera oddal vino gostilničarju. Pomagal ni nobena še tako utemeljena beseda. Opravilo so pa formalnost, ki je predpisana za tranzitno blago in je moral tako voznik peljati vino skozi mesto in ven iz Ljubljane ter drugi dan šele po drugi strani mimo druge mitnice spet nazaj v mesto. Gostilničar je pa moral na vino čakati, ker danes nima nihče, ali le redko kdo toliko kapitala, da bi se založil za vse leto. V večini primerov pa tudi ni primernih prostorov za shranjevanje.

Zato se čudom vprašujemo, zakaj so

sva ustvarjala zgodovino. In zdi se mi, da je bilo to večraj, ko sem sedel v mali banki nad računskimi knjigami, ti si pa prišel od porode siromašne kmetice. — Za hio je obmolnil in se začel dal predse. — In morda bi bil še danes neznanen podeželski zdravnik. — Je pripomnil s vojnim nepremagljivim nasmehom — če bi ti takrat ne bil povzročil te silne bolelosti, ki te je iztrala iz tvojega življenja in napravila z tebe slavnega raziskovalca. Ko takole razmišljam o vsem, mi prihaja na misel, da bi morali podeliti Nobelovo nagrado meni in tebi.

Zdelo se je, da ga profesor Jaloux ne sliši. Pred njegovimi duhovnimi očmi je vstala stara slika: Clarissa, ki jo je ljubil in oboževal v naročju prijatelja, ki mu je zaupal Clarissa je delala takrat: zdaj veš to in veseli me, da veš z njim odidem. Sita sem tebe in tega pustega življenja brez bodočnosti. Eduard ima pred seboj karjero, milijonar postane. Toda ti ostaneš vse življenje podeželski zdravnik. Ali je Eduard slutil o čem je Jaloux razmišljal? — Veš Pierre nikoli nisimel občutka, da bi ti bil storil kaj hudega. Zato te nisem prosil odpustanja. Nasprotno, zdi se mi, da sem s tem nekaj napravil iz tebe.

Profesor se je sresno ozrl na svojoa bivšega prijatelja, ki si je bil obrisal str-

njeno kri z lica, tako da mu je ranica zopet krvavela. — Drugače bi še zdaj pomagal kmeticam v težkih urah njihovega življenja in lečil bi jetiko.

— To ni več res, kar sva počela dokler sva bila mlada in neumna.

— Da. Zdaj sva že moža, odrasla in pametna. Veseli me, da priznavaš to. Če te zanese kdaj pot v Pariz, upam, da se oglasiš pri meni in pri... Clarissi. To je bil višek... Zdaj pa moram iti. Moj prijatelj je že nestrpen.

— Potakaj še trenutek. — je dejal profesor. Vzel je koček vate, odprl inkubator, nakapal na vato nekaj kapljic tekočine, se obrnil k Eduardu in pritisknil namočeno vato na njegovo ranico. — Tako, zdaj ne bo več krvavela.

— Na svidenje torej. — je dejal Eduard, — in upajva da kmalu. Morda v Stockholmu.

— Kdo ve. Sicer pa — kje boš pojutrišnjem?

— Daleč na širnem morju. — Zdravstvu!

— Zbogom!
Profesor Jaloux je zrl za njim kako je odhajal čez vrt, vstopil v čakajoči avto in se odpravil. Potem se je obrnil k hieklif in zamisljeno opozoval tri opice, ki so veslo in brezskrbno luščile oreške. Da... pojutrišnjem.

Pojutrišnjem

Profesor Jaloux je pogledal skozi okno vrtnega paviljona, ki mu je služil za laboratorij. Bujno cvetoče cvetlice so silele v okna in zakrivale malone tudi vrata kakor da bi hoteli utajiti pred svetom trpljenje bitij, trepičih v laboratoriju in umirajočih v službi znanosti.

Voda v sterilizatorju je vrela. Profesor je dvignil pokrov posode, vzel iz nje injekcijsko iglo, potegnil iz inkubatorja stekleničko, napolnil iglo in stopil h kietiki, kjer so tri opice brezskrbno luščile burske oreške. Sretno je vzel eno opico za drugo iz kietike in vzbrizgal vsaki pod kožo pol kubičnega centimetra tekočine.

Potlej je pa zapisal v dnevnik:

— Petnajstega maja ob petih ponočne. Tem opicam sem vbrizgal po pol kubičnega centimetra snovi, to je okrog 25.000 na novo pridihjen bolezni povzročujočih zarodkov. Pričakujem prve lahke znake v štirindvajsetih urah in smrt najpozneje v osemindvajsetih urah.

Potem je poslušal s pivnikom bel-zeko in se obrnil. Na prazu je stal mož. Ko je prestopil praz je zadel ob veliko ovaltke. Tedaj mu je pritrla na lice kapla krvi iz rane, ki mu jo je bil povzročil trn rože. Profesor Jaloux nikoli ni pokazal, kadar

se je ustrašil. Njegov obraz se ni niti zganil, kakor da je kamenit. Samo oči za debelimi naočniki so zlele morda še bolj ledeno.

— Dvanajst let, — je dejal prišlec Eduard Gemier in si z robcem obrisal kri z lica — je dovolj dolga doba, da lahko pokriješ s pozabo sovraštvo. Ali ne misliš Pierre? — Ozrl se je na učenjaka z nepremagljivim nasmehom, ki mu je še vsakdo podlegel in ki bil je napravil iz bivšega podeželskega uradnika milijonarja. Ali bo premagal tudi Pierre?

Profesor Jaloux je vstal.

— Da, dvanajst let je dolga doba in marsikaj se je v tem času zgodilo.

Potem je pa podal gostu roko, ki mu jo je Eduard prisrčno stisnil.

— Sedl, kaj te je privedlo sem?

— Na poti v Marselle sem. Moral sem malo izpreči. S prijateljem sva si najela iadrnico, s katero sva se namenila na pot po Sredozemskem morju. Nisem mogel premasati izkušnje, moral sem te posetiti, teh... saj veš na kaj mislim.

Ozrl se je na laboratorij in nadaljeval:

— Zdaj se torej ukvarjaš z odkritji, ki je vest o njih prešinila ves svet, iz tega laboratorija se širi tvoja slava, ki ti bo kmalu prinesla Nobelovo nagrado.

Eduard je mislil pri tem na senzarjo, ki jo bo vzbudil, ko bo pripovedoval, da

je bil v delavnici slavnega biologa, ki je živel kot puščavnik in ki ni nikogar puščal k sebi. Jaloux je mol stal prijatelj, poreče kar tako mimogrede. Bil je prvi mož moje žene — to bo napravilo na družabne sloje ogromen vtis.

— Ali je Clarissa s tobaj? — je vprašal Jaloux.

— Ne ostala je v Parizu. Saj veš, da ji ni nič do primitivne zabave.

Kako mirno in brezbržno govori Pierre o Clarissi. Cas vse zabrisa in začeli — je pomislil Eduard. Na glas je pa pripomnil: Kavi na tvoja veda? Ali si že odkril novo bolezen povzročujoč zarodek? In ali je smrtonosen?

Profesor je pokazal na tri opice: Tik pred tvojim prihodom so dobile vse tri

... za sokolskim oratorom

Prosvetno delo Sokola Ljubljana-Vič

Vič, 16. novembra. Po večletnem odmoru je naše društvo v nedeljo 10. t. m. otvorilo svoj novi, povsem moderno opremljeni lutkovni oder z uprizoritvijo zabavne lutkovne igrice »Jurček, dvorni norček« v režiji br. Metoda Paternosta. Pri igrici so sodelovali starejši bratje, ki so se jim pridružili tudi mlajši. Slednji kažejo izredno veselje in zanimanje za lutkovno umetnost in želimo, da bi ostali tudi v bodoče tako marljivi lutkarji, kakor so telovadci. Novo, lepo urejeno lutkovno dvorano je mladina napolnila do kraja, tako da sta morali biti dve predstavi. Igrica je nadvse krasno uspela, za kar gre priznanje bratu režiserju in vsem sodelujočim. Mladina je bila izredno zadovoljna in navdušena, kar je pričalo živahno odobravanje ob zaključku vsakega dejanja. Lutkovne predstave bodo po možnosti vsako nedeljo popoldne, sicer pa vsako drugo nedeljo nakar opozarjamo članstvo in starše naše dece. Jutri v nedeljo ob 16. popoldne bo spet zabaval našo deco šegavi Jurček. Lutkovni odsek bo uprizoril izredno zabavno igrico »Jurček v peklju«, v režiji br. Paternosta. Vabimo k obilni udeležbi.

Bliza se državni in sokolski praznik 1. decembra, ki ga bomo tudi letos svečano proslavili z večerno akademijo. Za ta praznik se vsi oddelki v telovadnici marljivo pripravljajo, tako da bo tudi letošnja akademija na dostojni višini kakor so bile prejšnja leta. Na slavnostni akademiji bodo nastopili tudi prosvetni delavci s pevskimi točkami, deklamacijami in recitacijami. Kot priprava za proslavo 1. decembra bo tudi letos na koncu meseca idejna šola za novo članstvo, ki bodo v njej društveni činitelji seznanili nove brate in sestre z najpotrebnejšimi podatki iz sokolske zgodovine, organizacije in ideologije. Prvo predavanje bo v ponedeljek 25. novembra, drugo 26. t. m. in tretje 27. t. m. vsakokrat ob 20. uri v sejni dvorani sokolskega doma. Kdor se predavanja ne bo udeležil, se mu bo poizkusna doba podaljšala za dobo 1 leta. Društvena uprava bo tudi letos priredila božičnico za revno deco, zato bratsko prosimo vse brate in sestre ter prijatelje naše dece, naj ne odklonijo svojega prispevka, ko bodo naši nabiralci potrkali na plemenita sokolska in narodna srca. Mnogo bratov se je že odzvalo s primernimi zneski za oddaritev naše dece, vendar nam ta sredstva še ne zadoščajo, da bi mladino oddarili z najpotrebnejšo obleko, obutvijo, perilom in drugimi potrebščinami. Pokažimo pri zbirki svoj pravi sokolski socialni čut in podprimo v tej zimi našo revno deco, ki je naša bodočnost. Mladina nam bo hvaležna s tem, da bo pridno zahajala v sokolsko telovadnico in nam ostala zvesta tudi v poznejših letih. — Gledališki odsek se je tudi poživil in se že vršijo skušnje za otvoritveno predstavo v proslavo 20letnice otvoritve sokolskega doma na Viču. Naši marljivi igralci nam bomo uprizorili Jurčevega »Desetega brata« v režiji starostar br. Pavla Borštnika. Predstava bo v prvi polovici meseca decembra, ker hočemo nuditi svoji publiki res dobro našudirano in pripravljeno predstavo.

Pri nabiranjem dnevu naša narodno-obrambna organizacija družbe sv. Cirila in Metoda je sodelovala tudi naše članstvo in naraščaj in je nabiralna akcija vrgla okrog 3400 din, kar je za naše razmere vsakokrat časten uspeh. Vsi so se radevolje odzvali našim nabiralcem in prispevali svoj obolus v korist in pomoč bratom in sestram na severni meji. Bile so tudi izjeme, ki so odklonile svoj prispevek in si bomo te ljudi v bodoče, ko bodo oni trkali na naša vrata, zapomnili. Vsem brato min sestram izrekamo svojo

bratsko zahvalo za njihov plemenit in požrtvovalen trud. — zt.

Sokolska božičnica v Celju

Sokolsko društvo Celje-matica že vrsto let prireja božičnico za revni naraščaj in deco. Navadno je ob tej priliki tudi družabna prireditev z uprizoritvijo mladinske gledališke igre, zadnja leta tudi s sodelovanjem društvenega orkestra. Starši, ki so te prireditve obiskali, dobro vedo, kakšno veselje so nudile našim malčkom in koliko hvaležnosti se je odražalo iz oči onih naših revnih najmlajših, ki so bili deležni oddaritve. Letos želi društvo siromašno mladino oddariti v enaki, če mogoče še v večji meri nego prejšnja leta. V ta namen bi prav dobro služila obleka in obutev. Med sokolskimi roditelji bo dosti takih, ki kupujejo svojim sinovom in hčerkam nove obleke, ker jim zaradi rasti postajajo prejšnje tesne ali so že obnošene. Vendar dobro ohranjene. V naših vrstah imamo mnogo dece, pa tudi naraščaja, ki bi jim takšna obleka odlično služila. Društvo se obrača na roditelje s prošnjo, da bi po svoji mladini, ki obiskuje telovadbo dece ali naraščaja, poslali njihovim vadiateljem in vadiateljicam ob priliki telovadne ure razpoložljivo odvisno obleko in obutev. Stori bi s tem plemenito delo, ki bi darovalcev ne prizadelo, oddarovane pa navdalo s prijetno zavestjo, da mislimo in želimo za nje in si prizadevamo omiliti njihovo bedno stanje. Vsak, kdor koli je v srečnem položaju, da more pomagati, naj se odzove klicu pomoči potrebnih in na opisani način prispeva k lažšanju položaja tistih naših družin, ki jim sreča ni naklonjena. Sokolsko društvo Celje-matica se dobrim srem v imenu svojih revnih mladih pripadnikov najtopleje priporoča. Zdravo!

Iz Celja

—c Proslava 500letnice J. Gutenberga, ki jo priredijo celjski tiskarji, s prčne drevo ob 20.30 v celjskem gledališču. Spored je zelo pester in lep. Sodeloval bo celjska železničarska godba. Udeležite se proslave v čim večjem številu!

—c Ponovitev akademije Jadranske stráže, ki je pri dosedanjih šestih uprizoritvah odlično uspela, bo v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 v celjskem gledališču. Obisk akademije priporočamo vsem, ki akademije doslej še niso videli. Nekaj vstopnic je še na razpolago v predprodaji v Gorica:jevi knjigarni.

—c »Nenavaden šlovec« v celjskem gledališču. Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 20. t. m. ob 20. v celjskem gledališču učinkovito tragikomedijo z 2.1. Brežičani gojijo dober nogomet. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

—c Koncert v proslavo praznika združenja priredijo Celjsko pevsko društvo, pevski društvi »Ojka« in »Celjski zvon« ter Glasbena Matica dne 1. decembra ob 20. v Mestnem gledališču. Sodelovala bo celjska vojaška godba.

—c Prvenstvena tekma Celje: Brežice. V nedeljo 17. t. m. ob 14.15 se prične na Glaziji prvorazredna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Brežicami. Ki je bila pred tedni prekinjena v polovici prvega polčasa. Do prekinitve je Celje vodilo z 2:1. Brežičani gojijo dober nogomet in so dosegli v zadnjem času lepe uspehe. Gotovo bodo tudi Celjani pokazali v nedeljo vse svoje znanje. Ker sta oba kluba favorita za prvo mesto na tabeli, bo njuno srečanje vsakokrat zelo zanimivo in napeto. Ob 10.30 se prične na Glaziji trening tekma dveh moštev SK Celja in SK Jugo-

slavije, ki bosta ob tej priliki preizkusila nekaj novih igralcev.

—c Umrl je v četrti v celjski bolnici 47letni artiljerijski narednik v p. a. Stefan Sojc iz Celja. Pogreb bo v nedeljo ob 16. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

—c Na poldrugo leto »strogega zapora« in oddajo za tri leta v prisilno delavnico po prestani kazni je obsodilo okrajno sodišče v Celju v petek 27. letnega Ferdinanda Račiča, ker je izvršil več vlomov in tatvin v laškem srezu ter ukradel Jožetu Vebru v Pečovniku pri Celju 1.600 din vredno novo kolo.

—c Obsojeni napadalec. Pred tričlanskim senatom okrajnega sodišča v Celju so se zagovarjali v petek 29. letni čevljarji pomočnik Franc Ribizl iz Vojnika, 34-letni čevljar Anton Pukmaister iz Škofe vasi in 30letni cinkarski delavec Adolf Dremelj iz Škofje vasi zaradi telesne poškodbe. Ribizl je letos 4. avgusta v nadi gostilni v Vojniku zabelil Rudolfa Zgajnarja z nožem v levo stran prsi in ga nevarno poškodoval. Ostala dva pa sta stoli lažje poškodovala Ivana in Jožeta Zgajnarja ter Ano Zgajnarjevo. Ribizl je bil obsojen na 5 mesecev Pukmaister in Dremelj pa vsak na 3 mesece zavora.

—c Storklja na železniški postaji. V četrti popoldne se je odpeljala 36letna kočarjeva žena Cecilija Zaberlova iz Grobelc pri Smarju z vlakom iz Smarja na Grobelno. Tam je hotela prestopiti na osebni vlak iz Maribora in nadaljevati vožnjo do Celja. Namenjena je bila v celjsko porodnišnico, ker je pričakovala porodo. Na postaji na Grobelnem pa je dobila porodne krče in je okrog 15.30 na postaji porodila krepkega dečka. Ljudje so ji takoj priskočili na pomoč. Ko je prispel osebni vlak iz Maribora, so prenesli mater in otročiča v prijažni voz in ju odpeljali v Celje, s celjske postaje pa so ju prepeljali z reševalnim avtomobilom v porodnišnico.

—c Čevljarji pomočniki zahtevajo 20-odstotno dražninsko doklado. Kakor smo poročali, so čevljarji pomočniki v Celju sklenili 21. oktobra z mojstri kolektivno pogodbo. Ker pa so življenjske potrebščine po indeksu Narodne banke spet narasle za 21.03%, zahtevajo čevljarji pomočniki 20odstotno dražninsko doklado. O tej zahtevi je bila na mestnem poglavarstvu razprava, na kateri so mojstri odklonili zahtevo pomočnikov. Določeno je bila tarifa komisija, ki bo ugotovila upravičenost pomočniške zahteve in v desetih dneh predloži mestnemu poglavarstvu svoje predloge. Nato bo ponovna razprava o uvedbi dražninske doklade. Ki naj bi veljala že od 21. oktobra to je od dneva sklenitve kolektivne pogodbe.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUVD bo imel v nedeljo 17. t. m. zdravnik dr. Drago Mošič na Cankarjevi cesti.

—c Opozorilo gozdnim posestnikom. Vse gozdne posestnike opozarjamo na razglas mestnega poglavarstva v Celju o delitvi gozdnih parcel ter krčenja in spreminjanja gozdnih zemljišč v druge kulturne vr-

ste in na razglas o sekanju in pr. daji božičnih drevesc. Oba razlasa sta nabita na uradnih deskah mestnega poglavarstva.

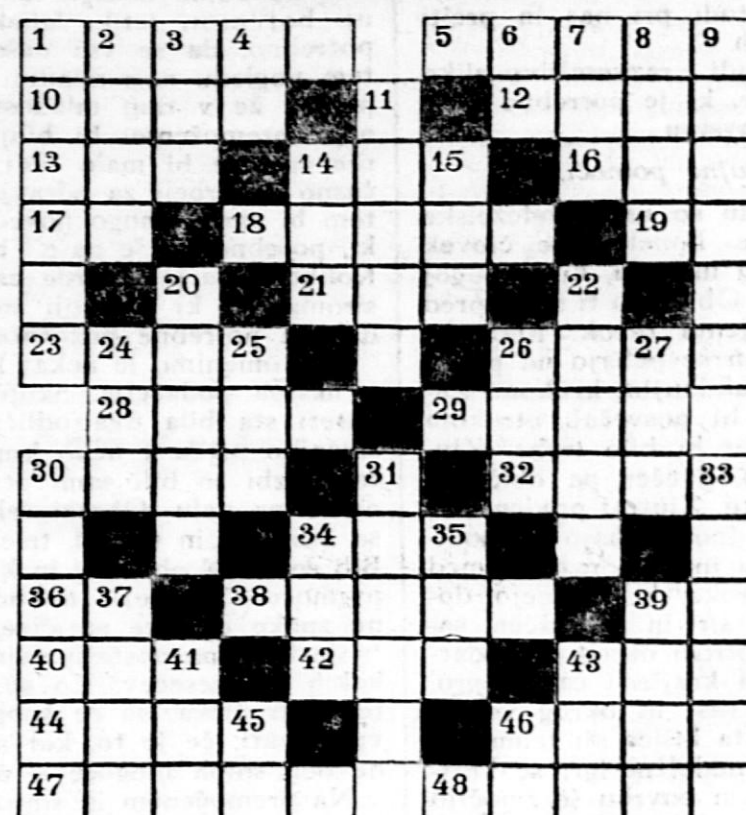
Dekleta „na vago“

V inčijski državi, kandi je naselbina, v kateri živi čudno cigansko pleme, ki je ohranilo staro, tudi čudno navado. Očetje namreč prodajajo ženinom svoje hčere na vago. Funt dobro raščene dekleta stane eno rupijo. Ta običaj ima za posledico, da starši že od otroških let dobro krmijo svo-

je hčere, da se čimbolj zrele. Oblasti pa bi rade preprečile to trgovino z dekletskimi mesom. Ker je pa ne morejo kratkotalo prepovedati, so našle drug izhod. Država je tako trgovino visoko obdavčila. Ciganski očetje zdaj lahko izbirajo: ali mnogo denarja za debele hčere in visoke davke ali pa suhe hčere in nizke davke pri njihovi prodaji.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Križanka

Pomen besed

Vodoravno: 1. južni sadež, 5. judovski duhovnik, 10. gora v Grčiji, 12. lesena stavba, 13. spojka, 14. nasprotno od grd, 16. nevarna bolezen, 17. iniale ruskega pesnika, 18. gledališki igralec, 19. kemični znak za prvinjo, 21. pokora, 23. olimpijski bog divjega boja in klanja, 26. reka na Gorenjskem, 28. izhlapevala tekočina, 29. moško ime (v srbohrvaščini), 30. država v Indiji, 32. gospodinjstva potrebščina, 34. izraz pri šahu, 36. števnik, 38. slavni ruski vojak, 39. pritezalni drog, 40. sledi dnevu, 42. del glave, 43. vrsta pesništva, 44. velik ptič, 46. pripadnik izumrlega naroda, 47. prostor v amfiteatru.

Navpično: 1. država v Ameriki, 2. snop, 3. geometrični pojem, 4. kemični znak za prvinjo, 6. kemični znak za prvinjo, 7. igličasto drevo, 8. seveda, 9. namera, 11. bivši čehoslovski prezident, 14. plesarska potrebščina, 15. domača žival, 20. srbsko moško ime, 22. mesto v Dalmaciji, 24. reka

v Nemčiji, 25. svojilni zaimek, 26. osamljen, 27. moško ime, 30. bivši tajnik Društva narodov, 31. zaveznik v srednjem veku, 33. mesto v Turčiji, 34. kratka za mestno občino ljubljansko, 35. ruska časopisna agencija, 37. Ibsenova drama, 39. pristanišče v Afriki, 41. denarno nakazilo, 43. števnik, 45. francoski člen, 46. zlato v francoščini.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. pika, 4. ukaz, 7. ulema, 9. Rok, 11. Don, 13. ep, 14. ban, 16. po, 17. četa, 19. Ivan, 21. renegat, 22. Hera, 23. emir, 25. et, 26. tor, 28. Jo, 29. rak, 31. kap, 32. Agata, 35. Dido, 36. urar. Navpično: 1. Poreč, 2. Kuk, 3. Al (aluminij), 4. um, 5. kad, 6. Zenon, 8. ena, 10. opereta, 12. Opatija, 14. Banat, 15. Niger, 18. ter, 20. vam, 22. Herod, 24. ropar, 27. oda, 30. kad, 31. kar, 33. go,

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ZAKLANE KURE
in purane, omoti 10 kg din 200
franko poština razpošilja G.
Drechsler, Tuzla. 2590

Poslužite se
malih oglasov
v
»Slov. Narodu«
ki so
najcenejši!

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. — Julijana, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

TAPETNIŠTVO
Habjan, Igriska ul. 10, vam
napravi ali popravi staro najceneje. 2434

KERZNAE
z inozemsko prakso poceni modernizira, čisti in popravlja kuhovino in izdeluje prirešene kože proti garanciji. — Kupim tudi polhove surove kože. — Kovalčič, Mestni trg 8, I. nadstropje. 2614

KLIŠEJE
ENO VEŠTAČNE
JUGOGRAFIKA
VETRA NA P. 23

ŽENITEV
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

IDEALNA
izobražena gospodinja, dobra gospodinja, želi spoznati v svrto ženitve gospoda 38 do 45 let. Ponudbe pod »Sorodna duša« na upravo »Naroda«. 2603

PRODAM

Trgovci! Dokler je še prilika, založite se s celimi

OREHI IN MEDOM
Dobite jih v
Medarni
Ljubljana, Židovska ul. 6

TRGOVINA »EDO« ČEVLI
Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporočja se
EDO ČEVLI 50 L.

SUHE BUKOVE ODPADKE
bukova drva in premog ima vedno na zalogi VERTACNIK, Jenkova 7. 2584

VALJČNI MLIN
proda Alojzij Slak, Dobrnič. 2610

VELIK AGREGAT
za pokrovanje, 10 volt, 1500 Amper, spojen z električnim motorjem 26 KS, 200—300 volt z olnatim pogonjačem, kopalni regulator, premenljivi odpor in spojna plošča, se prodaja. Elektrolavnic Čiček, Maribor — Vodnikov trg 3. 2607

GOSPODARSKO POSLOPJE
v Kranju, Kopališka ulica 4 — naprodaj. 2602

KORUŽNA MOKA
za žgance, vedno sveža pri tv. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32. 1608

TRICIKEL
nov, dobre izdelave, prodam zelo poceni. Ambroz, Tyrševa c. 71. 2611

POZOR!
še nekaj otroških škornjev, snežik in moških galos je v zalogi! Vsa popravila čevljev in gumastih izdelkov vam izvrši hitro in poceni KLAVER — Vošnjakova 4. 2618

ZA ZIMO
se preskrbite z okusnim belim krompirjem in trpečnim jabolkami po zmernih cenah pri Trgovski posl. KMETIJSKE DRUŽBE Novi trg 3

KUPIM

VSAKO KOLICINO
čajnega masla in smetane kupim. Ponudbe poslati na M. B. Ostojčič, Dubrovačka 7, Beograd. 2595

VSAKOVSTNO ZLATO
oriljante in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOŽIČ — Ljubljana, Franciskanska 3. 49. L.

ZLATO vsakovrstno kupuje
ZLATAR
B. RANGUS
kr. dvorni dobavitelj
KRANJ

TOVARNI AVTO
tri in pol tonski kupim. Prednost ima na plin ali nafto. — Zavadlav Podsused pri Zagrebu. 2609

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

NATAKARICO
mlajšo, izvežbano, sprejem takoj v gostilno. — Pogoji: 10%, stanovanje, hrana in cigarete. Zasluzek zelo dober. — Takojšnje ponudbe s sliko poslati na »Lovački rog«, šid. 2596

5000.— DIN MESEČNO
in več lahko zaslužite s proizvodnjo kemičnih izdelkov. — 155 odličnih preizkušenih receptov (masa za čevlje, laki, lepila, črnila, pljače, parfume, rja itd.) z navodili o vodstvu kemičnega podjetja, ki jih pošiljamo interesentom za din 96 po povzetju. Idealna eksistenca. Potreben kapital minimalen. Kemični zavod, Pašičevo 60 — dun. ban. 2605

PUH ODEJE SEVER RUDOLF

ima v zalogi
Marijin trg 2

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki, tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko! TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

Posteljno perje

po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Belo in živo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-a. VZORCI BREZPLACNO!

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
KNAJLEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljjen: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljjen: **Črna volna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAJLEVA ULICA 5

ODLIČNI ČEŠKI FILM

SKUŠNJAVA

Pretrčljiva ljubavna zgodba mladega dekleta, ki kljub vsem premetenim spletam vztraja v ljubezni in zvestobi do svojega zaročenca.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Danes premiera francoskega vefilma

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 10.30 matinee ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

ALARM v Sredozemlju

(Alerte en Méditerranée)

Vojne ladje... nemški, francoski in angleški mornarji... strupena megla... Film, nagrajen z »Grand Prix du Cin. Français«. V glavnih vlogah: Pierre Fresnay, Rolf Wanka.

Dobri Ljubljani

Plemeniti poziv, ki je z njim lansko zimo Nj. kr. Vis. knežinja Olga kot pokroviteljica Osrednjega odbora za zimsko pomoč povabila vsa jugoslovanska mesta k zbiranju prispevkov za reveže, je naravno tudi prebivalstvu Ljubljane segel globoko in srce.

Združili so se zastopniki vseh stanov z mestnim županom na čelu in zastavili vse sile, da olajšajo revežem njihovo budo in jih vsaj delno obvarujejo pred tegobami ostre zime.

Tudi letos je akcijski odbor za zimsko pomoč že na delu, ker se zaveda, da so potrebe še večje zaradi naraščajočih draginje, ki je poleg drugih najbolj prizadela revne in siromašne sloje našega mesta.

Hvale vredno in z veliko dobrosočustvostjo se je odzvala dobra Ljubljana našemu klicu lanske zimo; zato apeliramo tudi letos na vse in vsakogar, predvsem pa na pridobitne in premožnejše sloje, da pomagajo s svojimi prostovoljnimi prispevki odboru za zimsko pomoč zbrati potrebno vsoto za olajšanje bede najbolj potrebnim.

Zimska pomoč najbednejšim ni samo zadeva časti in srca, temveč obnem socialna dolžnost, ki ne pozna in ne dovoljuje izjem.

Podpisani častni in delovni odbor za letošnjo »Zimsko pomoč« v našem mestu se obrača danes zopet na Vas s pozivom:

Čast ljubljanskega mesta in razumevanje za težki položaj revnih slojev nam vevata, da z zbirko prispevkov za »Zimsko pomoč« damo na poziv Nj. kr. Vis. knežnje Olge odgovor, ki bo izpričal srčno kulturo glavnega mesta Slovenije.

Zavedamo se, da je danes bolj kakor kdaj koli na mestu klic našega pešnika:

Odpi srce, odpi roke, otiraj bratovske solze! Prispevke za »Zimsko pomoč« sprejema Mestna hranilnica Ljubljanske, upravlja in njih uporabo pa nadzoruje podpisani odbor.

Ljubljana, 16. novembra 1940.

Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič, l. r., Komendant mesta: brig. ge-

neral Ljubomir P. Stefanović l. r., škof ljubljanski: dr. Gregorij Rožman l. r., Zbornica za trgovino, obrt in industrijo: Avgust Tosti l. r. komisar, Zveza industrijev: Franc Heinrich l. r., Društvo bančnih zavodov: dr. Ivan Slokar l. r. predsednik, Krajevna zveza zavarovalnic za Slovenijo: dr. Josip Dermastia l. r. predsednik, Združenje trgovcev: Viktor Meden l. r. predsednik, Društvo industrijev in veletrgovcev: Stane Vidmar l. r. predsednik, Prvo društvo hišnih posestnikov: Ivan Frelih l. r. predsednik, Društvo posestnikov novih hiš: Ivan Kos l. r. predsednik, Delavska zbornica: Viktor Koza mernik l. r. predsednik, Odvetniška zbornica: dr. Janko J. Žirovnik l. r. Notarska zbornica: dr. Andrej Kuhar l. r. predsednik, Zdravniška zbornica: dr. Valentin Meršol l. r. predsednik, Lekarnarska zbornica: mr. ph. Milivoj Leustek l. r. predsednik, Inženirska zbornica: ing. Milko Pirkmaier l. r. predsednik, Dentist-tehnična zbornica: Henrik Franken l. r. predsednik, Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane: dr. Tomaž Klinar l. r. podpredsednik.

Prava trgovska palača

Kratek pregled dela pri palači Bat'e, ki jo bodo danes popoldne svečano odprli

Ljubljana, 16. novembra. Danes bo delno izročeno svojemu namenu eno največjih poslopij v Ljubljani, ki tudi po vsej pravici zasluži pridevnik »moderna«, palača Bate. Poslopje zasluži posebno pozornost že zaradi tega, ker je to prava moderna trgovska palača, v glavnem namenjena le trgovini in poslovnim potrebam. Stavba sama je pa tudi zanimiva po svojem obsegu in načinu zidanja.

Nedvomno ni bilo doslej v Ljubljani še pri nobenem stavbnem delu toliko posebnih težav kakor pri tem. Na istem prostoru je bila treba sezidati novo poslopje, ne da bi medtem v stari hiši ustavili obratovanje. Le zadnje tedne je počivalo delo obratov, ki so nastanjeni v pritličju nove palače. Ko so začeli delati jeseni leta 1937, niso imeli niti prostora za gradivo in orodje. Najprej so začeli zidati dvorano za kino na dvorišču. Marsikdo sploh ni vedel, da so delali, ker je bilo stavbišče skrito na zaprtem dvorišču. Ko so spravili to poslopje pod streho, so v njem vsaj pridobili prostor za gradivo; ves čas jim je služilo za skladišče gradiva, za cement in gramoz. Zato tudi v njem niso mogli nadaljevati dela; tako bo to poslopje gotovo najpoznejše, čeprav so ga začeli najprej zidati.

Palačo samo so začeli zidati junija leta 1938. Najbolj težavno je bilo kopanje in betoniranje temeljev. Temelji palače segajo več metrov globlje od sosednjih starih poslopij, ki sploh niso imela dovolj močnih temeljev. Zato so morali zelo pazljivo kopati ob starih hišah, da jih niso poškodovali; prav lahko bi se zgodilo, da bi se ta ali oni zid sosedne hiše podrli. Zato so pa morali podbetonirati tudi to zidovo, kosa za kosom. Veliko skrb je budilo tudi na pol podrti staro poslopje, kajti dovolj bi bila najmanjša neopreznost, pa bi se narušena hiša povsem porušila in pokopala pod seboj poslovne prostore. Kdor je bil vsaj malo poučen o kompleksnem delu, se ni tujil, kakaj ni hitreje napredovalo. Posebej je treba naglasiti, da je to najbolj edino poslopje v Ljubljani, ki do 100% izrablja stavbno parcelo. Dvorišča namreč nima, temveč le dve pasaji.

Zazidana ploskev pritličja (brez kina, ki meri 420 kv. m) znaša 1112 kv. m. Poslopje je v celoti podkleteno. V kleti so zelo veliki prostori, med njimi je določeno tudi mnogo prostora za veliko javno kopališče, ki bo lahko sprejelo hkrati 60 obiskovalcev. Tam so tudi velika trgovska skladišča. Pritličje je vse namenjeno za trgovske lokale. Največji je lokal Bate, saj znaša njegova površina 800 kv. m. V nadstropjih se površina postopno zmanjšuje. V I., II., III. in IV. nadstropju so vsi prostori namenjeni za poslovne pisarne, v V. in VI. nadstropju pa so stanovanja uslužbencev Bate, hišnika, upravitelja in najemnika kavarne, ki bo v VII. nadstropju.

Poslopje je bilo pod streho 29. aprila lani. Delo je bilo končano v 240 dneh, torej sorazmerno zelo hitro, glede na velike, posebne težave, s kakršnimi jim pri drugih hišah navadno ni treba računati. Da je poslopje res veliko, nam kaže razen njegove zazidane ploskve tudi poraba gradiva. Porabili so okrog 830.000 kg. cementa ali 83 vagonov in 200.000 kg. železa. Betona je 2800 kub. m, za kar so porabili 3450 kub. m. gramoz. Beton je dosegel veliko trdnost; predpisana je bila 300 kg na kv. cm, dosežena pa je bila povprečno 350 kg. To je treba pripisovati veliki meri posebnemu načinu betoniranja s pomočjo posebnega stroja, vibratorja, za tlačenje betona. Dole v Ljubljani pri betoniranju še niso uporabljali strojev ter so beton tlačili ročno. Podjetje inž. Jos. Dedeč je samo konstruiralo stroj za betoniranje.

Palačo je projektiral inž. arh. Fr. Lušič, čisti, statične račune pa je delal inž. R. Jerečič.

Jutri Martinova nedelja

Ljubljana, 16. novembra

Prav je, da v teh časih, ko smo vsi prisiljeni tožiti in se potrezati v pesimizmu, praznujemo vsaj dve Martinovi nedelji. Tako so nekateri naši meščani praznovali že prejšnjo nedeljo kot Martinovo z vsemi prilastki in pred tednom je bil zaradi tega živliski trg mnogo bolj založen. Ze tedaj so gajale med perutnino pitane gosi. Danes je bil trg prav tako dobro založen s perutnino kakor pred tednom. Tisti, ki so praznovali Martinovo nedeljo pred tednom, niso bili danes prav nič v zadregi, ali naj praznujejo tudi jutri. Seveda se pa mnogi drugi ne smejo niti spomniti, kdaj je treba praznovati Martina in zalivati njegovo gos.

Cep rav je tudi danes vreme zelo oviralo dovoz živil na trg, je bilo mnogo blaga; le na Sv. Petra nasipu niso prodajali krompirja in zelja na debelo. Nekateri kmetje se zdaj kasajo, da niso krompirja prinesli napredaj v Ljubljano, ko je bilo ugodnejše vreme, ker ni več mnogo upanja, da bo še več lepših tržnih dni pred zimo.

Na zelenjadem trgu je zdaj še vseza na izbiro, od najlepše endivije, do špinatov, pač pa ni več cvetja. Mnogo je ohrovtov in največ zeljnatih glav. Tudi krompirja na drobno je mnogo več kakor prejšnje mesece in zdaj ga prodajalke zopet prijazno ponujajo kakor so ga prejšnja leta. Zato ga tudi lahko kupite najceneje po 1,75 din. kg.

Trg je bil danes nekoliko bolj založen tudi z jajci in zato so prodajali tudi sve-

ža po 1,5 din. navzgor. Med perutnino je bila izredno lepa izbira. Bilo je tudi nekaj pitanih gosi. Najtežje so prodajali po 100 do 110 din., a so tehtale okrog 7 kg. V primeru s tem je bila družba perutnina celo dražja, čeprav je je bilo izredno mnogo. Kupčija je bila glede na slabe čase precej živahna.

Sadni trg je čedalje slabše založen in jabolka se nepepostano podražujejo. Danes so prodajali najlepša že po 9 do 10 din. kilogram.

Poziv slovenskemu obrtništvu

Ljubljana, 16. novembra. Umrl je Engelbert Franchetti, naš veliki organizator, delavec in borec za obrtniške pravice. V najtežjih političnih časih je bil on prvi, ki je uvedel v naše obrtne organizacije slovensko poslovanje. Vsekdar je z vso odločnostjo nastopal v obrambi našega narodnega prestiža. Bil je velik iniciator na vseh poljih obrtniškega napredka in njegovega pospeševanja. Udeleževal se je kot stanovski govornik in pisatelj kadarkoli je čutil potrebo, da s svojo veliko sposobnostjo zastavi odločno besedo v korist slovenskega obrtnika.

Takemu možu smo dolžni največjo zahvalo. Njegov spomin bo ostal trajno vezan z razvojem naše stanovske organizacije. Ni nam bilo mogoče, da bi se oddolžili temu neustrašnemu delavcu in velikiemu borcu za vse njegove napore, ali naša hvaležnost mu bo ostala trajna.

Pozivamo vse obrtne organizacije, da se udeležijo po svojih odposlancih njegovega pogreba, ki bo v nedeljo ob 15. z žal v čim večjem številu.

Slava Engelbertu Franchettiju! Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani

Iz Trbovelj

Komisijaki pregled konj in vozov za občino Trbovlje se bo vršil pri nas 2. decembra in sicer od 7. do 12. in 13. do 16. na dvorišču bivšega posestva Parauh. Zbirališče konj in vozov bo na cesti iz Urhovčeve loke mimo meščanske šole do Parauha po krajevem vrstnem redu. Pozivajo se lastniki živine in prevoznih sredstev, da privedejo točno ob določenem času svojo živino in vozove na določeno mesto v svrhu vpisa v vojaško evidenco. Zabrana je vsaka prodaja ali zamenjava živine in prevoznih sredstev mesec dni pred in po vpisu, ki se bo vršil izključno v svrhu vojaške evidence ter se živine ne bo žigosalo niti odvezlo. Vsa opremljena, ki bi pri lastnikih konj nastala v zadnjem času je treba prijaviti tukajšnjemu vojaškemu uradu. Poziv vojaškega urada je treba prinesiti s seboj in ga predložiti vojaški komisiji. Kdor bi se temu pozivu ne odzval, bo moral na svoje stroške gnati živino na pregled v Celje!

Osebe voiti. Gradbeni vodja podjetja Dukić v Trbovljah inž. g. Krajer Fricko je s odličnim uspehom pokolič v Beogradu ispit za pooblaščenega gradbenega inženirja. Čestitamo! Na meščanski šoli je bil premeščan v Brežice meščanskoslovenski učitelj g. Grabesek Karel, na tukajšnjo meščansko šolo pa so bile imenovane diplomirane filozofinje gdnje Hyhlik Ada, Vohovar Tatjana, Brečko Zofija, Dovgan Marija. Dosedanja honorarna učiteljica Čada Elma je premeščena na meščansko šolo v Trilč, na njeno mesto pa je imenovana absolventka dr. Krekove vije gospodinjke šole gdn. Kosan Vida.

Novo mesec bo izplačevalo po nedavno podpisane mednarodne sporazume podjetje Hauck svojim delavcem. Zgodovna pogajanja, ki jih je vodila s podjetjem Zveza Jugosl. rudarjev so se zaključila z novim mednarodnim sporazumom, ki predvideva za I. kv. din. 52, II. kv. 46 din., III. kv. 44 din. na zmeso. V primeru slabega vremena se mesečne vsote do sedanjosti 30 na 40% Delavci Hauckovih kmetolovov so s tem dosegli lep povšek, za kar gre zasluga i strokovni organizaciji i zvezi mednarodnih sindikatov.

— Sportne vešči. V sredo so imeli sestanek člani SK Trbovelj. Posvetovali so se, kako poživiti delovanje kluba. Sprejeti so bili razni predlogi. Povabilu se na žalost niso odzvali oni, na katere je klub najbolj računal, da mu bodo pomagali iz sedanjih težkih družinskih prilik. To so predvsem oni člani, ki so svoj čas bili najbolj agilni in aktivni klubovi prišasti. Kljub slabo obiskanemu sestanku je bilo sklenjeno pričeti z delom. Ustanovila se je sekcija za namizni tenis pod vodstvom tov. Huga Kolkalja ter se bo pričelo z rednimi vajami že v torek. Vsi, ki se zanimajo za to sportno panogo se vladno vabijo, da se prijavijo pri načelniku Kolkalju v restavraciji ali pa pri vajah, ki se bodo odsele redno vršile ob torkih in četrtek v dvorani gostilne Forte in to vselej ob 6. zvečer. Sekcija je o tem obvestila tudi zvezo ter prosila za vstop kot članica. Poleg tega se je sklenilo oživiti in osigurati v bodoče boksško sekcijo. Pričelo se bo zopet z rednimi treningi juniorjev. Prva vaja se vrši v sredo 20. t. m. Odslej s bodo vršili

redni boksški treningi vsako sredo in petek. SK Trbovlje vabi tudi starejše ljubitelje tega sporta, da pristopijo k sekciji kot pomožni člani. Zanimanje med mladimi je veliko. Treba pa takoj pričeti z rednim in stroгим delom, da se bo tako vzgojil naraščaj, ki bo dostojno in res sportno zastopal naš rudarski revir. Klub se obrača na trboveljsko sportno javnost s prošnjo da ga čimbolj podpre pri novem delu, ki naj tukajšnjemu sportu da novi, splošen razmah!

— Prometna nesreča. Tovorni avto podjetja Polak, je včeraj popoldne odpeljal srove živinske kože, po cesti v Savinjsko dolino. Pri zadnjem ovinku pod Arherjem pa so vozniku morale menja popustiti zavore, kajti avto je zdrsnil preko ceste ter zdrvel po pobočju travnika. Zaletel se je k sreči v neko bližnje drevo, ki ga je karaval. Posebne kvara k sreči ni bilo, tudi vozniku se ni ničesar zgodilo. Tukajšnji avtopodjetnik šesler je s svojim tovornim vozom prihitel na pomoč ter avto zopet potegnil na cesto.

Izpremembe v voznem redu V veljavo stopijo v ponedeljek 19. t. m.

Ljubljana, 16. novembra. Pričenši s ponedeljkom 19. t. m. začno zopet voziti naslednji potniški vlaki:

1. Na progi Ljubljana—Kamnik-mesto vlaka št. 8414 in št. 8415. Vlak št. 8414 odhaja iz Ljubljane ob 8.10 in prihaja v Kamnik-mesto ob 9.03. Vlak št. 8415 odhaja iz Kamnika-mesto ob 9.47 in prihaja v Ljubljano ob 10.40.

2. Na progi Kranj—Tržič vlaka št. 8512 in 8513. Vlak št. 8512 odhaja iz Kranja ob 9.05 in prihaja v Tržič ob 9.34. Vlak št. 8513 odhaja iz Tržiča ob 10.49 in prihaja v Kranj ob 11.15.

3. Na progi Celje—Velenje vlaka št. 9120 in 9121. Vlak št. 9120 odhaja iz Celja ob 19.05 in prihaja v Velenje ob 20.13. Vlak št. 9121 odhaja iz Velenja ob 20.33 in prihaja v Celje ob 21.45. Ta dva vlaka vozita samo ob delavnikih.

4. Na progi Ljutomer—Gornja Radgona vlaki št. 8822, 8813, 8814 in 8825. Vlak št. 8822 odh. 8814 odhaja iz Ljutomera ob 6.10 odn. ob 14.15 in prihajata v Gornjo Radgono ob 6.51 odn. ob 14.58. Vlak št. 8813 odn. 8825 odhaja iz Gor. Radgone ob 7.03 odn. 15.10 in prihajata v Ljutomer ob 7.44 odn. ob 15.49.

5. Na progi Slovenj Gradec—Dravograd Meža potniška vlaka št. 9124 in 9125. Vlak št. 9124 odhaja iz Slovenjegrada ob 5.24 in prihaja v Dravograd Mežo ob 5.48.

Vlak št. 9125 odhaja iz Dravograda Meže ob 20.37 in prihaja v Slovenj Gradec ob 21.05.

Od istega dne, t. j. od ponedeljka 19. t. m. pa ne bodo vozili več naslednji potniški vlaki:

1. Na progi Celje—Grobello vlaki št. 2132, 2131, 2136 in 2135. Vlak št. 2132 odn. 2136 z odhodom iz Celja ob 7.15 odn. ob 19.50 in s prihodom v Grobello ob 7.35 odn. ob 20.10. Vlak št. 2131 odn. 2135 z odhodom iz Grobelnega ob 6.18 odn. ob 19.1, s prihodom v Celje ob 6.38 odn. ob 19.20.

2. Na progi Ljubljana—Jesenice samo ob delavnikih vlaka št. 926 in 919. Vlak št. 926 z odhodom iz Ljubljane ob 23.30 in s prihodom na Jesenice ob 1.31. Vlak št. 919 z odhodom iz Jesenice ob 19.59 in s prihodom v Ljubljano ob 21.50.

3. Na progi Jesenice—Bistrica Boh. jez. samo ob delavnikih vlaka št. 920 in 913. Vlak št. 920 z odhodom iz Jesenice ob 7.55 in s prihodom v Bistrico Boh. jez. ob 8.36. Vlak št. 913 z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 9.10 in s prihodom na Jesenice ob 10.

4. Na progi Bistrica Boh. jez.—Podbrdo vlaki št. 912 in 915. Vlak št. 912 z odhodom iz Bistrice Boh. jez. ob 11.30 in s prihodom v Podbrdo ob 11.41. Vlak št. 915 z odhodom iz Podbrda ob 12.11 in s prihodom v Bistrico Boh. jez. ob 12.22.

Razpis ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju

za dijake visokih in srednjih šol za šolsko leto 1940-41

Celje, 15. novembra. Kuratorji ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje dijaške ustanove za šolsko leto 1940-41:

I. Splošna določila. 1. Prednost pri prejemanju štipendij imajo v vsakem primeru tak marljivi potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencom, veletrgovcem v Celju v sorodstvu ali svaštvo, za njimi domačini iz gornjegrajskega srezu, sicer pa Slovenci sploh, ne glede na spol.

2. Za posamezne štipendije ni določena gotova vsota. Kuratorji določa po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnice in imovine višino posameznih naklonitev in osebe štipendistov.

Dijaštvo se opozarja, da naj vlagajo prošnje samo najpotrebnejši in najvrednejši, ker razploga Kuratorji z razmeroma majhno vsoto za razdelitev.

II. Posebne določbe glede ustanov za dijake visokih šol.

Ustanova je namenjena dijakom visokih šol, kakor univerze, tehnike, visokih trgovskih šol, umetniških akademij in dr., ne glede na to ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu.

III. Posebne določbe glede ustanov za dijake srednjih šol.

Ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovske šole, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom gospoda Antona Kolenca pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takiholah izven Celja.

IV. Predpisi glede prošnje.

1. Prošnje naj se vložijo izključno pisмено na naslov: »Kuratorji ustanov trgovca Antona Kolenca, v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, advokata v Celju,« do 5. decembra 1940.

Visokošolci morejo vlagati prošnje izključno le na od kuratorija tiskanem formularju, katerega dobe proti vplačevanju gotovih stroškov, to je 1 din za tiskovino in poštino pri podpisani kuratoriju. Akademski študenti lahko naročijo več izvodov za svoje študije skupno, v katerem primeru so stroški nižji.

2. Srednješolci vložijo navadne prošnje brez takega formularja.

3. Prošnja je treba priložiti zadnje spričevalo o izpitu, kolokvijih itd., pri prosilcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjegrajskega srezu, pa tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (krstni list), rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.

Vsem prošnjam je priložiti uradno listino o premoženjskih razmerah (ubožno spričevalo). To mora vsebovati točne podatke o premoženjskih razmerah prosilcev in njegovih staršev (pri uradnikih torej navodbo skupine, kategorije in plače), eventualnega premoženja ali drugih dohodkov, število otrok, pri posestnikih obseg posestva, razporedjen po njivah, travnikih, gozdovih itd., število živine, višino davkov, dolgov, sploh vse okoliščine, ki so važne za presojo imovinskega stanja. Upoštevale se bodo izključno le prošnje, ki vsebujejo vse te podatke točno in izčrpno in katerim so priložili izkazi in listine v smislu gornjih zahtev. Vse druge prošnje se bodo zavrgle brez obravnavanja.

Pripustne so samo pisne prošnje. Oseba na intervencijo je brezpogojno izključena.

4. Prosilci, ki uživajo kako ustanovo, pomoč ali podporo, ki imajo stanovanje ali hrano bodisi pri sorodnikih, bodisi v kakem kolegiu, zavodu ali domu itd., morajo to v prošnji navedeti in natančno navesti ob-

seg podpore, odnosno dajatve in ali je brezplačna ali pa inorajo zanj kaj plačevati. Prošnjiki, ki zatajajo kakršnokoli denarno ali naravno podporo, katero že uživajo od koderkoli se bodo brezpogojno zavrnili, četudi bi bili še tako potrebni.

5. Srednješolci, ki se ne poslužujejo tiskanega formularja, morajo napisati prošnje na celo polo.

6. V vsaki prošnji je navesti naslov, na kateri naj se vrnejo dokumenti in pošljejo obvestila. Tudi je navesti v prošnji, kam je prošilec pristojen. Prošnje, poslane po pošti, morajo biti zadostno frankirane.

Štajerska namizna

jabolka

nudi doktor traja zaloga EKONOM, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Smrt pod vlakom

Litija, 15. novembra

Na tukajšnjem pokopališču smo ob lepi udeležbi pokopali 42letno gospo Marijo Vrečkovo, po poklicu predliničarko, ki je bila 25 let zaposlena v Mauthnerjevi predlinici v Gradcu pri Litiji. Kot mlado dekle se je priselila sem iz Dolskega ob Savi. V našem kraju je imela tudi več ugodnih sorodnikov.

Zadnja leta je Marija živno bolehal. Bolehala je že tudi po poroki in ni dolgo živela z možem. Zadnje čase je čutila v glavi hude bolečine in je morala večkrat na zdravljenje k predliničnemu zdravniku. Pred dnevi se je spet počutila slabše. Končno je obupala nad življenjem. Ko je bila na obisku pri prijateljah v predlinični Stavbahi, je Marija nenadoma odprla okno in se hotela pogrniti iz tretjega nadstropja, pa so jo znanci prestregli in odvabili domov. Poklicali so spet zdravnika, ki je dal nesrečni bolnici pomirjevalna sredstva in ji predpisal počitek.

Kmalu pa je Marija vstala in spet odšla na obisk k znani družini. Domači so jo imeli vedno pod varstvom. Ko se je napotila z doma, jo je spremljal nečak Zdenko. Pot je vodila iz Gradca na Dobrovo mimo sreskega načelnstva in preko železniškega prehoda ob sreskem načelnstvu. Tedaj se je ravno bližal popoldanski tovrni vlak. Marija se je hotela iztrgati svojemu spremljevalcu in skočiti pod vlak. Zdenko jo je na vso moč zadrževal in je tudi zaklical na pomoč. Pa je ni mogel obdržati. Vrečkova se je Zdenku iztrgala in ko je privzločil tovrni vlak do prehoda, je skočila na tir in pokleknila, da jo je vlak pregazil. Udarci je bil strašen. Razbito ji je glavo in vsa je bila v hipu v krvi. Ob groznem prizoru so Zdenko in drugi kriknili. Eden izmed oživdcev je stekel takoj do postaje, kjer je obvestil postojnega načelnika g. Križana, pa tudi obojinskega komandirja g. Baumkirchnerja.

Na kraj samomora je odšla uradna komisija, ki je ugotovila dejanski stan in poskrbela, da so ostanke nesrečne žene spravili v krsto in v mrtvašnico. Vest, da je skočila Marija pod vlak, je presunila njene domače in vse, ki so jo poznali. Zdravniška komisija je ugotovila, da je nastopila smrt v trenutku, ko je zadelo nesrečno kolese lokomotive. Žalostnim sorodnikom naše sožalje. Pokojnici, ki je storila svoj ožupni korak v hipni duševni zmedenosti pa bodi ohranjen blag spomin!

Preberite v »Slovenski Narod«!

Druga stran viničarskega vprašanja

ali kako je oskrbnik zagospodaril nad gospodarjem

Maribor, 15. novembra. Še pred dvajsetimi leti sem bil od resnih strani opozorjen, da ostane viničarsko vprašanje v svojem jedru na mrtvi točki, dokler ga bodo skušali le z raznimi reformami rešiti po enem kopitu. Še bolj kakor vsako drugo socialno vprašanje da ima posebnost, še to tudi svojo — drugo stran. Namreč, da obstajajo primeri, ko gre viničarju boljše ko gospodarju in da so bolj redki primeri, ko je gospodar suženj svojega viničarja.

Ker kakor vsak tak reformator, tudi jaz nisem hotel verjeti takim opozoritvam, sem jih prekal moral — grenko razočaran preizkusiti.

In na to razočaranje sem danes moral zopet misliti, ko sem dobil na vlogi uradno poročilo o slučaju zakonice dvojice Fekonja iz Stanetičev pri Sv. Antenu v Slov. goricah. Obično sicer Fekonja ne spadata v red viničarjev, stvarno pa ju je smatrati kot taka. Točneje to pomenjuje sledeči dejanski stan:

A. Dominik (dosednji v sorodu z znanim našim rodoljubom), ravatelj državne zavarovalnice na Dunaju, ima v Stanetičevih svoje posestvo, ki ga upravlja poseben oskrbnik. Lani je v stanovanju sprejel kot najemnico Alojzijo Fekonjo, katere mož Anton je prestopil 4letno robijo v tukajšnji kaznilnici. Bil pa je deležen splošne amnestije in se je enostavno veselil ozir. pridružil svoji ženi. Namesto pa da bi bil mož hvaležen predvsem za milost amnestije, potem pa da ga ni nihče pogljal izpod le njegovi ženi določene strehe, se je takoj lotil izkoriščanja odsotnega gospodarja, kar ga je pripeljalo zopet nazaj v ječo. Najbrže zaradi ljubega miru v hiši, je dobil priliko zaposlenja kot viničar in je za to med drugim dobival vsakega dva dveh krav in je dobil tudi telico, vredno 1200 din. Mož pa s tem ni bil zadovoljen. Kar sam si je prisvojil pravice in častnarija (v praksi več kot naveden viničar) in je pod to firmo prišel do nesramnosti segajoče izkoriščanje. On je odločil o da-

janju volov za delo proti odškodnini, ki jo je pobasal v svoj žep in je sploh delal na okoriščanju samega sebe.

Krono temu izkoriščanju pa si je postavil s tem, da je najel delavce ter pobral vse vinograde grozja, sprejel in most prodal. Tega še ne dovolj, se je spravil v sosednjak ter tu pobral najlepša jabolka, približno 700 kg. Od te množice je prodal 14 zabojev nekemu trgovcu, ostalo pa je sprejel za sadijove. Nazadnje si je prisvojil še en dvoprečni voz, tako da je znesla cela škoda nad 4000 din. Ko je prišel gospod na Dunaj na dopust, je pač lahko žalostno vzdihnil: Jam sem samo še gospodar za plačevanje davkov. Nazadnje so se izsledili, da je v družbi s sosedom Odom gospodjarju ukradel tudi še več smrekovih desk in 100 komadov žitne opeke. Prva kazen ga je z čeno vred, je doletela z deložacijo drugo pač še sledi. A v tej kazni največ trpimo mi kot narod na ugledu pred tujerodci.

Obravnave pred mariborskim sodiščem

Vlomilski posli bivšega trgovskega potnika — Uboja v Vinički vasi in na Janzevskem vrhu

Maribor, 15. novembra. Pred mariborskim malim kazenskim senatom se je moral zagovarjati 34letni trgovski potnik Ivan Kralj iz Ljubljane, ki ga je državni tožilec obtožil, da je letos v septembru izvršil v Mariboru dva drzna vloma. Dne 19. septembra je vlomil v stanovanje Alfreda Petaka na Pobreški cesti 6, kjer mu je padlo v roke 5000 din gotovine ter razna zlatnina, vredna 5000 din. Dne 26. septembra pa je Kralj vdrl v stanovanje Marije Felberje v Gledališki ulici 4, od kod je odnesel okoli 200 din gotovine ter dve zadolžnici in skupnem znesku 20.000 din. Pri njegovih tatinskih pohodih so ga videle številne priče in je bil zlikovec na podlagi osebnega opisa aretiran. Pri zaslišanju je tajil vsako krivdo in to kljub temu, da so našli pri njem ukradene predmete. Obsojen je bil na dve leti in 6 mesecev robije ter na izgubo častnih državljanovih pravic. Senatu je predsedoval s. o. s. Čemer, prisodnika sta bila s. o. s. dr. Turato in dr. Rebulca. Obtožbo je zastopal državni tožilec g. Sever.

Bilo je v nedeljo 18. avgusta letos, ko so se zbrali v vinotoku posestnika Antona Ropa v Vinički vasi fantje iz tamošnje okolice, ki so ob zvokih harmonike popivali. Nenadoma na je nastal zaradi malenkostnega vzroka spor. Beseda je dala besedo, zabalski so se noži. Naposled se je razvila pravcata bitka, sredi katere je obeležal posestnika sin Franc Ropič, ki je krvavel iz leve strani vratu. Udeleženci fantovske bitke so bežali na vse strani in ko so na kraj krvavega napada prišli orožniki, so našli nesrečnega Franca Ropiča že v zadnjih zidiljajih. Storitelj mu je namreč z nožem prerezal žilo odvodnico in je Ropič kmalu izkerval v umrl. Orožniki so pričeli z intenzivno preiskavo in so dognali, da je pokojnega Franca Ropiča do smrti

zabodel 38letni Karel Šauperl iz Zgornjega Dupleka, ki so ga naposled tudi izsledili in aretirali. Pri zaslišanju je Šauperl priznal, da je zabodel Ropiča ter se izgovarjal, da je hotel braniti le nekoga svojega tovariša, ki ga je bil pokojni Ropič napadel. Epilog krvavega in usodnega fantovskega spopada je bil danes dopolnjen pred tremi sodniki mariborskega okrožnega sodišča, kjer se je moral Karel Šauperl zagovarjati zaradi obtožbe državnega tožila, da je zakrivil smrt Franca Ropiča. Pri razpravi je dejal, da je pokojnega Ropiča po nesreči zadell z nožem v vrat in da ni imel namena, da bi ga usmrtil. Sodba ob času poročila še ni izrečena.

V razpravni dvorani št. 53 tukajšnjega okrožnega sodišča je sedel danes dopolnjen na zatožni klopi tudi 50letni posestnik Franc Simončič iz Sv. Urbana pri Ptuj. Obtožen je bil, da je zakrivil smrt posestnika Franca Fuchsa, ki ga je do smrti zabodel. Krivavi zločin se je pripetil 5. januarja letos na Janzevskem vrhu, kjer ima pokojni Franc Fuchs svoje posestvo. Omenjenega dne je prišel obtoženi Simončič k Fuchsu na obisk in sta se oba v vinski kleti precej opijajala. V vinjenosti se je hotel Simončič približati Fuchsu ženi, kar pa mož ni bilo všeč. Zaradi tega je svojega gosta napodil. Simončič pa je to tako razburilo, da je segel po nožu in ga zasadel Fuchsu v trebuh. Posledica zabodljaja je bila, da je Fuchsu izstopilo drobje. Prepjel: so ga v bolnico, kjer so si zdravniki prizadevali, da mu rešijo življenje. Toda vsa prizadevanja so bila zaman in je nesrečni Franc Fuchs dne 12. februarja letos podlegel poskodbam in umrl. Simončič je v preiskavi priznal dejanje ter dejal, da je bil silno razburjen in tako vinjen, da se ni zavedal posledic dejanja.

Razprava ob času poročila še traja.

zadevala doseči zmago. Ker bosta obe moštv nastopili z najboljšimi močmi, je pričakovati ogorčene, zanimive in napete borbe, ki bo gotovo privabila rekordno število gledalcev. Sodbi bo zagrešili sodnik. Tekma bo ob vsakem vremenu.

Jutri v nedeljo dopolne s pričetkom ob 9.30 bo v veliki dvorani Sokolskega doma izbirni miting za sestavo slovenske bokarske reprezentance, ki bo prihodnje nedeljo nastopila proti reprezentanti hrvaških boksarjev. Na mitingu bodo sodelovali boksarji Maribora, Amaterja, Hermesa in Bratstva z Jesenic.

— Za revno šolsko dečo v Kamnici pri Mariboru je daroval veletrovec in posestnik v Rošpogu g. Ivan Grosek 1000 dinarjev, za kar se mu šolsko upraviteljstvo pristožno zahvaljuje. Ziveli posnemalci!

— Nov grob. Preminil je v Pekrah upokojeni stotnik Teo Fišer. Pogreb je bil danes dopolnjen ob 10., nakar so pokojnikove zemске ostanke prepeljali v Gradec, kjer so bili upeljeni v tamošnjem krematoriju.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Maverjeva lekarna pri Zmorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Redek eksperiment male droplje je bil uspel v Vošinekovem revirju v Pekrah Redek lovski plen naših krajev.

— Ne šekajte gozdov od državnih mej! Kljub ponovnim razglasom določb iz zakona za šume, v smislu katerih tudi posestnik gozdov od državnih mej, ni dovoljeno sekati drevia brez predhodnega dovoljenja v razpisih označenih oblasti, se še vedno dogaja, da ostanejo omenjene določbe neupostevane, a to v vsakem ugotovljenem primeru na obštoto škodo dotičnega posestnika. To je poizkusil tudi Toplak Rudolf, posestnik na Kapli, ki je v svojem gozdu na »Vrhu« posekal 20

smrek. Njegov gozd pa se nahaja celo tik ob državnih mejah. Izgovarja se na nepoučenost o takšni določbi in pa da je bil primoran smreke posekati, da jih proda in da iz tega izkopičita poravnava svoj dolg za državne davke. — Opozorjamo še, da omenjena določba velja tudi za gozdove v gotovi razdalji od državne meje. Kdor si tozadevno ni na jasnem, naj se preloži pri svoji občini ali na bližnji orožniški postaji.

— Sokolsko društvo Maribor III. Krte vina-koški poroča, da ponovitev veseloigre »Dve nevesti« drvi ob 20. ne bo v krčevinski soli, temveč pri Beranču.

— Studenska občinska politika. Snoči je bila seja občine Studenci, ki jo je vodil župan Kaloh. Za finančni odtok je poročal blagajnik Pušnik. Občina je v zelo težkih razmerah, ker ima samo na davku 32.000 din zaostanka. Tržnica je vrgla 4490 din. Pot »Ob izvirku« je do nadaljnjega zaprta. Razne prošnje za podpore so bile odklonjene zaradi slabega finančnega stanja.

— Ne potreba. le grabeljivost je privela Lovrenčiča Mihaela, posestnika v Ščavnici, da je s tatvino tulera blaga samo umazal svoje pošteno ime. Martin Kocbek, trgovec pri Sv. Ani je imel pri svoji drugi, prazni hiši spravljena tudi dva soda (bureta) za bencin. Lovrenčič na bi bil nekaj takega potreboval za svojo rabo in zato je že lani vorašal Kocbeka, če mu to posodo proda. Ni pa prišlo do kupčije. Tekom letošnjega poletja pa je Kocbek posrežil te dve posodi in si takoj mislil, da si jih je brez dovoljenja prisvojil Lovrenčič. Ker je Lovrenčič znan, da mu dobro gre, ima leno posestvo in mlin, pa je brez otrok — torej da ni govora, da bi ga bila sila potrebe gnala na grešno pot do tuje imetja, ga je ogradil orožnikom na postaji Čmurek. Tudi tu so preprečeni, da gre v tem primeru le za grabeljivost, ki je po zakonu kazniva. Ker so pri niem našli še eno posodo, svojega greha seveda ni mogel zatajiti.

Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičencem svojim vrši v neodoljivih primerih in v odsotnosti pristojnega raiionskega zdravnika v nedeljo dne 17. novembra 1940 dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica šte. 12.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. novembra ob 20.: »Na cesaričin ukaz«. Red C.

Nedelja, 17. nov. ob 15.: Nenavaden človek. Znižane cene. Ob 20.: Na cesaričin ukaz.

Nedelja v Narodnem gledališču. Popoldne se z znižanimi cenami okoličanom in vsem, ki ne morejo k večernim predstavam, omogoči obisk Senčičeve splošno priznane tragičnejše »Nenavaden človek«, zvečer pa bo druga ponovitev pri premieri prav simpatično sprejete opere »Na cesaričin ukaz«.

Prihodnja dramska novost v Narodnem gledališču bo Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 20. novembra, ob 20. uri: »Nenavaden človek«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Uprizoritev operete »Na cesaričin ukaz«

Prva operetna predstava v novi gledališki sezoni

Maribor, 15. novembra. Gledališka uprava se je zelo potrudila, da bi nudila občinstvu čim lepo predstavo. Tudi dirigent L. Herzog, ki je mojstrsko vodil orkester, in režiserja A. Harastovič, ki je vestno režiral to Granichštadtovo opereto, gre priznanje za spretnost in trud, prav tako vsem sodelujočim igralcem in igralcem.

Videli in poslušali smo cesarico Marijo Terezijo Jelke Igličeve. Posebno ljubeč je bil prizor z obema otrokoma (Godbe milji voiki). Ta cesarica je bila zelo košno oblečena in tudi dostojanstvenost je bila na njej dobro podčrtana. Ne njena zunanja podoba ni bila prepričljiva in ni povsem ustrezala zgodovinskemu liku. Tudi K. m. u. š. i. (cesar) je bil dober v igri in spevu, v maski in tudi sicer pa premlad in se je prej zdelo, da imamo pred seboj kakšnega mladega častnika kakor pa cesarja. Kot gardni oficir Konrad je nastopil A. Manoševski, kot knežinja Ludwigsberška E. Starčeva. Zelo dobro je bila Linč Marice Lubejeva. Stijajna je bila interpretacija npravnostnega komisarja Prandlerja v prikazu E. Ver-

donika. Uspešno in učinkovito se je uveljavil komični trio: P. Kovičev Bilkovec, odlična Španbergerica Vidi Kovičeva in Harastovičeva Toni. V zboru dvornih dam in častnikov so sodelovali še Crnobori kot komornik, M. Krizajeva kot sobarica, R. Nakrst in D. Šauperl kot častnika, Fr. Blaž kot sluga, Turk kot gost in drugi.

Vse je bilo lepo: toplo zvnečti akordi Granichštadtove glasbe, prevod O. Rasbergerja in pok. R. Zeleznika, polno zasledeno gledališče. Navzile temu pa je treba postaviti vprašanje: Ali je ravno ta opereta najprimernejša za otvortveno predstavo v novi gledališki sezoni mariborskega gledališča? Podoba je, da bi bilo precej boljše izbir. Pa tudi sicer se sprojuje vprašanje nesodobnosti te opere, ki je bila primerna za preganjanje dolgočasnja malomeščanstva v avstrijskih časih, ki pa danes ne ustreza sodobnemu okusu in pričakovanjem. Zaradi tega bi bilo najbolje, da se v bodoče pri izbiri operet dobro pretehtajo vse strani operete, ki naj bi bila uprizorjena, glasi še, če gre za otvortveno glasbeno predstavo. V.

Prijatelj tujega vina in oblek

Zgodaj je Leopold Kristavčnik iz Drežinje vasi zašel na kriva pota

Maribor, 13. novembra. Leopold Kristavčnik iz Drežinje vasi, občina Petrovče, je sicer še mlad, pa je že mnogo preživel na zgrešenih potih. Služil je kot hlapec pri Jožetu Kvartiču, posestniku v Stari vasi. Vedel je, kje gospodar skriva ključ od vinskega hrana pri Sv. Jakobu. Kadar je bila prilika, je zlorabil odsotnost gospodarja, vzal ključ od kleti in — če bi si ga bil sam privoščil, bi ne bilo še nič tako hudega. Tudi to ne bi bila taka pregreha, če bi bil k takim skrivnim obiskom povabil tudi svojega prijatelja Franceta Šibanca, ki je bil tam v bližnji žagarski pomočnik in je delal Kristavčniku družino v vinski kleti. Toda ob taki priliki sta prišla na misel, da bi se dala iz tega vina napraviti tudi kakšna

kupčija. Priskrbel sta si večjo steklenico, jo napolnila in vino prodala po 8 din liter. Imel pa je še nekaj drugega, gršga na vesti. Ko ga je orožništvo zasledovalo zaradi omenjenega vina, so dognali, da je ukradel tudi celo boljše obleko delavcu Francetu Ravtarju, ki jo je imel spravljeno na podstrežju gospodarskega poslopja gostilne Havka v Šostanju. Kristavčnik se je enostavno preoblekel kar tam, kjer je tujo obleko izslel, svojo staro pa je skril prav tam. Ko so ga zalotili v Blatnikovi gostilni v Stari vasi, je tatvino tudi Ravtarjeve obleke priznal, izgovarjal pa se je, da je ni mislil ravno ukrasti, marveč si jo je samo »izposodil«. — Njegovim prejšnjim kaznim bo sledila nova.

Iz Poljčan

— Prijavite pridelek vina in žganja. Vsi vinogradniki morajo v smislu člena 72 zakona o državnih trošarinah prijaviti pristojnim oddelkom finančne kontrole ves pridelek vina in žganja do 20. tm. Kdor vino in žganje ne prijavljuje mu preti kazen od 50 do 1000 din. Vino morajo prijaviti tudi tisti, ki so grozde kupili ali pa vinski mošt, ker se mora po 20. nov. plačati državno trošarino.

— Drva kupuje garnizonska uprava v Mariboru in do dva vrv vrst po določeni ceni in proti plačilu na lico mesta. Cena je razvidna na občini.

— Sladkor za slajenje mošta je dospel in ga naj prijavitelj dvignejo na občini.

restavracija na Boču tudi čas zimo okobovana.

— Za lačne šolarje. Letos je tukajšnja šola prvič poskusila pobiranje prispevkov za lačne in revne šolarje na dan vseh svetnikov pred vzhodom pokopališča. Prispevke so pobirali šolarji pod vodstvom učiteljstva. Ta prva vsesvetska akcija je razmeroma dobro uspešna. Otroci so nabrali za svoje tovariše kljub neugodnemu vremenu 1.680 din. Vsem darovalcem prištevna hvala. Te dni se bo zbirka prispevkov nadaljevala po hišah in prosimo prebivalstvo naj vsak prispeva po svoji moči. S svojimi darom bodo pripomogli, da bo šolska kuhinja oskrbela kakor lanske leto, tako tudi letos veliko število lačnih otrok, ki doma dostikrat stradajo kruha in mleka, s toplo hrano in kruhom.

Iz Gornje Radgone

— Lepa prireditve v priročni revni dobi. Učiteljsko društvo v Gornji Radgoni je priredilo v soboto zvečer v posojilnici dvorani v Gornji Radgoni koncertno prireditev, katere čisti dobiček je namenjen obdaritvi revne šolske dece ob nastopajoči zimni obilici letošnjega miklavževanja. Prireditve je dosegla lep uspeh. Koncertni orkester je bil sestavljen iz mladih, ki je nastopil s pestrim programom, sestavljenim iz dveh delov, prvi v znamenju uverture, drugi pa iz bil posvečen lahki moderni glasbi. Pri izvajanju vseh točk je pokazal, da popolnoma obvlada instrument, kakor v tehničnem tako v dinamičnem pogledu; ne leko zunanjih efektov v pretiranih fortissimih in crescendih, je tipičen zastopnik komorne glasbe ter se mu pozna, da je rutiniran klavirist; njegovo prednašanje je bilo popolno in način igranja dokazuje, da je Lokosek rojen muzik. Zlasti tehnika meha je popolna in njegovo prednašanje ima dober vpliv, tako da se siceršnje pomanjkljivosti harmonike preprosto občinstvu je zlasti ugajal z lastno harmonizacijo slovenskih in ruskih pesmi, ki so doble s takim izvajanjem svežoto. Zadovoljstvo občinstva je izrazil dolgotrajen aplavz, tako da je moral nagraditi glasbe željne poslušalce še z eno ločko izven programa. Občinstvo je izrazilo željo, da bi se Lokosek kmalu zopet povrnil s tako pestrim programom, ker pomenijo tovrstne prireditve za obmejno Gornjo Radgono pravo redkost. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Bilo je tudi precej občinstva iz sosednjih radgenc in okolice. Ker je odstopil ves čisti dobiček v prid revni šolski deci, bo poleg zadovoljnih poslušalcev vesela tudi iz tega fonda obdarjena revna deca.

— Kraljevi odbor nemškega Kulturbund-a je bil te dni osnovan v Apačah. Zborovanje, ki se je vršilo v gostilni Ivane Kern v Apačah, je vodil tamkajšnji zdravnik dr. Rudolf Hätzl, ki je bil soglasno izvoljen za predsednika.

Izpred obrtnega sodišča

IZUČEN ALI NEIZUČEN ZIDARSKI POMOČNIK

Tone je bil zaposlen pri gradbenem podjetju kot »zidar« ni pa imel po obrtnem zakonu predpisane dokazila, da je za tak posol vsposobljen. Ze njegov oče je izvrševal zidarska dela na kmeth brez oblatvenega dovoljenja in je bil večkrat kaznovan od okrajnega glavarstva zaradi »potenta«. Koncesijonirani zidarski mojstri imenujejo takega človeka »šušmarja«, drugi ljudje ga imenujejo »samouka«. Ko je sin Tone odrasel šol, se ni šel učiti kake obrti, marveč je hodil na različne kmečke dneve, največkrat pa za je vzel seboj oče k zidarskim delom. Ker sta oba pridno in tudi skoro strokovnjaško delala, so jih ljudje kaj radi iskali za zidarska dela. Tone je zidal s tako vmeto, da je celo očeta prekašal.

Ko je Tone odslužil vojske, si je priiskrbel delavsko knjižico in je šel iskat dela v mesto. Sprejel je bil pri večjem gradbenem podjetju kot »zidar«, prvotno en mesec na poskušnjo, na to pa je ostal še dva meseca do konca sezone. Za mesizo se ni nič dogovoril, ker je vedel, da je ta določena v kolektivni pogodbi. Delal je vse, karkoli je zahteval polir od njeza, nikdar se mu ni reklo, da je morebiti slab ali manj sposoben zidar. Medze je dobival na uro po 5,75 din, proti izplačilu ni nikdar ugovarjal.

Po izstopu iz službe pa je šele doznal, da bi bil moral po kolektivni pogodbi prejemati mezdo po 6.— din na uro. Ker mu podjetnik ni hotel plačati razlike po 25 par od ure, je Tone tožil. Podjetnik je pri razpravi navajal, da je Toneta sprejel na delo res kot »zidarja«, da pa ta za to delo ni bil sposoben, in tudi ni mogel predložiti vsposobljenostnih izpričeval, zato mu ne pritiče minimalna mezda iz kolektivne pogodbe kot izučenemu zidar-skemu pomočniku, marveč le kot navadnemu težaku; poleg tega je bil sam z mezdo zadovoljen, ker jo je vsakokrat molče in brez ugovora sprejel.

Podjetnik je bil obsojen, da je moral plačati razliko po 25 par od ure. Razlogi: Na podlagi dokazov je sodišče ugotovilo, da je bil Tone sprejet na delo kot »zidar«. Tudi iz poslovne in davčne knjižice je bilo razvidno, da so oblastva vodila Toneta v evidenci kot zidarskega pomočnika in kot takega ga je podjetnik tudi prijavil pri OUZD. Podjetnik tedaj ni mogel samovoljno kvalificirati njegovo delo in ga uvrščati v poljubni razred v kolektivni pogodbi predvidenih tarifnih tablic. Če toženeč ni bil zadovoljen z njegovim delom, mu je smel odgovoriti, ni pa mogel postopati proti predpisom kolektivne pogodbe in samovoljno izpreminjati višine mezde. Če je Tone pri sodelanju mezde molčal, se ne sme smatrati, da je pristal na nižnjo mezdo, ker se je pač zavedal, da mu bo podjetnik takoj odpovedal službo, kakor hitro bi bil izjavil, da z mezdo ni zadovoljen.

Kako dolgo traja trenutek

Izraz trenutek rabi človek zelo pogosto, ne da bi se zavedal iz česa iz ta beseda nastala in kakšno časovno razdobje izraža. Nedavno so pa s preciznimi instrumenti izmerili kako dolgo traja trenutek ali čas, ki ga rabi človek ko nehoti zapre in zopet odpre oči. Ugotovili so, da rabiho veke 75 do 90 stotink sekunde, da se zapro. Kakih 16 stotink sekunde ostanejo zapre, za zopetno otvortitev pa rabiho 15 stotink sekunde. Trenutek traja torej dobre štiriidesetne sekunde.

V proslavo Zedinjenja priredijo vojni dobrovoljci — rezervni oficirji — Sokolsko društvo Maribor matica — v Sokolskem domu v nedeljo 1. decembra 1940 ob 20.30 uri

SVEČANI PLES

Obleka: Kroji — noše — temna. — Vstopnina: Predprodaja din 15.—, večerna blag. 15.—.

Čudno vreme traja dalje

Že dva dni temperatura do 20° C — Mavrica ponoči

Maribor, 15. novembra. Mariborčani so znani, da se malo briga-gajo za naravne prikazne. Poznaajo samo lepo ali grobo vreme, ali mraz ali vročino. Za vse drugo jim je prekiensko malo mar. Pa je baš Maribor zelo hvaležen predmet tudi za opazovanje takih meteoroloških pojavov, ki bi zaslužili splošno zanimanje. Ampak kot rečeno, do zdaj za take stvari ni bilo smisla. Toda vreme zadnjih dni je prebilo vendarle tudi ta led. Od ničle pa na 20 C — tak skok je vendar le običuten dovolj, da se tudi sicer brezbrizneži izprašujejo, od kod ta velikanška razlika. In pri tem že toliko časa take čudne oblike oblakov, kakor jih dozdaj ni bilo opaziti. Na primer v noči mavrica od Pohorja do Kozjaka, okoli lune velik — ne mavričasti nego rdeče rumeni obroč, a v njem se izrazito vidno blešči Jupiter, na videz komaj pol metra oddaljen od lune. Potem: med velikimi gručami črnostivih oblakov brez veliki kar naenkrat vedrina neba o polnoči ko da bi bilo že dan. Na drugi

strani velik, širok oblaki pas ležec vodoravno kakor bi bil potegnjen z ravnilom od vrha Pohorja pa tja do Sv. Urbana. In tako je se cela vrsta izrednih nebesnih pojavov, ki se hitro menjujejo, a vendar se zopet povračajo v skoraj istih oblikah. In vse to že toliko časa! Ne le te dni, marveč zdaj kmalu poteka že leto dni početku teh izrednosti. Mi vsi — ali se ali se ne brigamo za meteorologijo — le pre-dobro vemo, kako izredna je bila vsa letošnja zima začeni že od božiča dalje, vemo kakšno izredno spomlad in poletje smo imeli, zdaj pa še ta nenavaden prehod jeseni na novo zimo.

Kam gremo z vremenom? Ali ta — sicer tako močeni človek — res nima nobene moči količkej vplivati na te nevidne in neznane sile, ki delajo po svoji mili in nemili volji naše vreme? Mi stojimo res že na predvečer nove geološke in nove meteorološke dobe?

To so vprašanja, vredna, da o njih razmišljamo. P.

Mariborske in okoliške novice

— Mariborske društvene novice. V ponedeljek 18. t. m. bo ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma redni občni zbor društva »Sola in dom«. Na dnevnem redu je tudi predavanje prof. Sile o sovzgoji ali koevukaciji dekov in deklis na sred njih solah. — V ponedeljek 18. t. m. ob 20. uri bo na Ruški cesti 7 predavanje »Vzajemnosti«. Predaval bo novinar g. Jaroslav Dolar o Balkanu v teku treh tisočletij.

— Za zimsko pomoč revni šolski deci bo drevi ob 20. dobrodelna akademija v veliki dvorani Sokolskega doma. Ob 15. danes popoldne pa bo izbran otroški šol-sprej za učence in učence mariborskih šol, dočim bo obsegal spored večerne akademije umetniški program za odrasle s pevskimi, violinskimi in baletnimi točkami. Akademija, ki jo organizirajo ženska društva v Mariboru, se bo ponovila jutri v nedeljo 17. t. m. ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma ob znižanih cenah. Podpri-mo plemenito prizadevanje mariborskega ženstva v prid zimske pomoči siromašni šolski mladini in se v čim večjem številu udeležimo današnjih in jutrišnjih prireditvev.

— Mladina na begu. Od svojih staršev v Franciskanski ulici 8 je pred dnevi pobegnila 16letna Tereziya Repolusk. Zadevna je bila prijavljena policiji, ki poizve-danje za pobjego deklis.

— Kolo so našli na Glavnem trgu. Kolo ima evidenčno številko 2-24859 in ga dobi lastnik na policiji.

— Razne vesti. Krojaškemu mojstru Ludviku Zupančiču iz Barvarske ulice 3 je izginila iz krojaške delavnice obleka, vredna okoli 2000 din. — Pri Sv. Barbari so doslej še neznani storilci vdrl v stanovanje posestnika Jakoba Pintariča ter odnesli razno perilo in obleko. — V Gradišću sta se spila posestnika Josip Meglič in Anton Plohi, ki sta se z noži tako poškodovala, da sta morala oba poiskati pomoč v bolnici. — Avtomehaniku Francu Lešniku iz Jerovškove ulice 51 je izginilo 1500 din vredno kolo znamke »Adler«. — Iz dvorišča v Masarykovi ulici 22 je neznan zlikovec ukradel razno perilo in ima prednika Barbara Pesek okoli 300 din škodo. — V smislu rešitve mariborske davčne uprave bo morala mariborska mestna občina v svojem davčnem sporu s košaško občino izplačati slednji 123.000 din. — Ostavko na mestno službo je podal dnevi-ničar pri mestnem gradbenem uradu inž. arh. Mušič.

— Kdo bo nogometni prvak Slovenije? To vprašanje se bo rešilo na jutrišnji prvenstveni nogometni tekmi, ki bo s pričetkom ob 14.30 na stadionu ob Tržaški cesti. Za primat v slovenskem nogometu se bosta borila Železnikar in Ljubljana. Prav gotovo si bosta oba nasprotnika pri-